

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Junaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

SCLOVENEČ

Luč

Od kar se je v človeštvo zagrizlo novodobno poganstvo, je na vseh poljih zavladalo silno razočaranje. Demokracija, nekdanj sanje tlačenih narodov in ideal državnikov, se je v nekaj desetletjih pod vplivom poganstvih fraz izprevrila v neurejen trg, kjer je človek vredon t glas, glas pa je politična računsko enota. Kapitalizem, ki je desetletja in desetletja godil ponosnemu duhu inženjerjev in iznajdljivcev in podjetnosti borzjancev, kaže čim dalje bolj svoj pravi obraz, ki je obraz faraona, kateremu zasluženi narodi v žoji in lakoti zidajo visoke piramide, ledenice za njegovo plemenito delo. Kultura, ki naj bi blažila duha, se je izprevrila v drvenje strojev, ki oponašajo človeka v govoru in pesmi in ubijajo duha.

Človek ni več sam svoj. Duh večni in večno iskajoči, pa ves nemiren in zbehan tipa in išče izhoda. Stroja, ki bi pokazal izhod, pa ni, duh pa je ves privezan na stroj, na materijo, na svojo človeško modrost, s katero je doumel atome zemlje, ročice in vijake strojev, ko pa je z njo začel iskati novih potov celemu človeku, razočaranemu in osirotelemu, je ta modrost popolnoma odpovedala. Iz enega poganstva se zaletava v drugo, resnice, ki je samo ena, pa ne more najti, ker nima zvezde vodnice, iz dežja se z velikim naporom skuša prevaliti pod kap, da le izpremeni svojo lego, katere se je že naveličal, da ga že vse boli. Iz malikovanja posameznika se zgublja v malikovanju skupnosti. Države, iz kapitalizma posameznika steče po rešitev v kapitalizem države, v komunizem. Roke, ki jih je pod vplivom svoje odvisne narave že hotel skleniti v molitvi k Bogu, nenadoma po svobodni volji, ki mu je dana, etisne v pest in jo z živinsko surovostjo vzdigne proti Bogu.

Ob vsaki vesti, da se je našel izhod, pa vzvalove množice, vzdignejo potne glave in plame. Tako so množice valovale ob prvih glasovih o demokraciji, o kapitalizmu, tako valujejo danes, ob prvih glasovih o komunizmu. Množice v Rusiji pa so že razočarane obstale: komunizem ni tisto, kar so iskale, komunizem je bič, s katerim država bije po revežu Stahanovu, ki stoji ob divjem stroju ali sredi na bobnečem traktorju, ki reže v potrpežljivo zemljo dolge brazde, ali stoji do kolen v vodi širokega Dnjepra in dela jez, da bo država zagradila veliko vodo, — kjerkoli je, povsod je nad njim bič države, ki ga priganja k delu, da ne omahne od utrujenosti, da niti trenutek dragocene časa ne gre v nič, da samo enkrat omahne, takrat pa končnoveljavno in država ga uslužno z godbo pokoplje. Pa tudi tisti, ki za državo vihti bič nad tistim, ki dela za državo, je revež Stahanov, ki mora priganjati dokler ne omaga, in tisti, ki s svetlim instrumentom spremlja državljana Stahanova na njegovi zadnji poti v državno zemljo, je tudi revež Stahanov, ki mora trobiti himno proletarijata, dokler mu ne poidejo moči. Vse življenje poganja bič enega drža Stahanov v rokah, da udrinja z njim, drugega čuti na plečih, do tistega na vrhu, ki na plečih ne čuti nobenega, pa ga priganja častihlepnost in podjetnost, ki je vesela dolgih železniških prog, širokih cest in z ladjami obremenjenih kanalov, in do tistega na dnu, ki čuti bič samo na plečih, v rokah pa nima nobenega, pa kaže svoje jezo v skrivanju državnega žita in se brani pred novim udarcem z izgovorom, da je bila letina slaba, ali mimoregrede polomi stroj, češ, da se je obrabil. Človek kot tak pa ni srečen, zato so množice, ki so z divjim veseljem planile v komunizem, razočarane obstale. Hotele so se brez tihe Zvezde vodnice, le po širokoustnih besedah in mogočnih kretnjah svojih neusmiljenih voditeljev rešiti eužnosti gospodov graščakov, gospodov generalov in milostnega carja, pa so padle v sužnost tovarišev komisarjev, bič je samo prešel v druge roke. Le krotke, od sveč okajene svete ikone so pogorele na grmadah, kakor da so te najke krive. Toda množice ne smejo stati. Država jih žene vedno naprej, aparat je tako zapleten in na vse strani med seboj povezan, da nihče ne more živ ven, dokler vse skupaj ne omahne v razvaline. Napačna povezanost posameznika v družbo!

Tako človek z leščerbo svojega razuma in nezanesljivosti svoje volje išče samemu sebi sreče, pa je ne najde.

Za raziskovanje poti, po kateri hodi vesoljna zemlja, ribe v morju in ptice pod nebom in vse živali, ki se gibljejo po zemlji, za raziskovanje zakonov, po katerih deluje voda in ogenj, plin in trdo telo, je človeški duh dovolj oster, pa še tu so mu postavljene meje. Ko pa je treba določiti, kako naj človek sam v svoji družbi živi, kako naj gospodariki zakoni skrbje za njegove telesne potrebe, kako naj politični zakoni urejajo njegovo razmerje do brata, soseda in rojaka, kako naj kultura blaži njegovega duha in mu pomaga pri iskanju resnice, tu pa je treba druge luči, ki ni podvržena nestalnosti zemeljskega življenja. Tisočletna izkušnja tako uči, le človek je preošaben, da bi si to priznal.

Ta luč pa izhaja samo iz Gospodovega nauka. Kakor večna luč gori skromno in ponižno pred človeštvom, nič pozornosti ne vzbuja, nič ne vpije, ker nima parol kakor poganstva vseh vrst do najnovejšega, komunizma, ki je v iznajdbi parol naravnost mojster. Zato se tako lahko zgodi, da gredo v lastno modrost zaverovani voditelji mimo večnega nauka in iz kapitalizma zaidejo v komunizem, iz ene zmote v drugo.

Tudi slovenski narod si bo samo v luči Gospodovega nauka mogel skovati boljše bodočnost. Kdor pravi, da v tem nauku ni navodil za svetno življenje, ga ne pozna. Kričeč pa ta nauk ni, ker resnica ne vpije. To pa nam ne sme biti v izgovor, kakor da bi tudi mi smeli molčati. Razglasiti ga moramo po vsem našem ozemlju, saj je dovolj majhno, da bo več božje misli v našem javnem življenju. Razglasenje Gospodovega moramo doživeti, kakor so ga doživeli pred davnim časom pokrajine na daljnem vzhodu, ko so se sv. Trije kralji, kakor jih danes splošno imenujemo, vrnili z dolgega pota in ga razglasili svojim rojakom.

Nemški škofje obtožujejo

Skupna borba proti komunizmu, da...

toda v svobodi, ki jo jamčita božje pravo in konkordat

Nekatere poročevalne agencije in nekateri tudi nam znani slovenski listi so zadnje dni priobčili površne posnetke pastirskega pisma katoliških škofov Nemčije ter jih bralcem podali v tako sestavljeni obliki, da izgleda, da so nemški škofje imeli vernikom povedati samo to, da je treba nemškemu državnemu kancelerju in njegovi vladi brezpogojno pomagati v boju proti komunizmu. Takšno poročanje je imelo prozoren namen, oblatiti katoliško cerkev z očitkom, da se iz strahu pred boljševizmom suženjsko veže z narodnim socializmom, čeravno ji ta prizadeva velike težave. »Slovenec« na tako močvirnata poročanja ni odgovoril, dokler ni imel pred seboj uradnega besedila pastirskega pisma nemških škofov. Danes ga imamo pred seboj in naši bralci bodo imeli priložnost videti in spoznati, da je njegova vsebina popolnoma druga.

Katoliška cerkev v borbi proti komunizmu

Pastirsko pismo nemških škofov govori ugodoma o potrebi obrambe proti komunizmu ter navaja, da se katoliška cerkev ni samo šele sedaj spomnila te nevarnosti, marveč klical na branik že leta 1890., ko je Leo XIV. prvič opozoril svet na bližajočo nevarnost in ko je leto pozneje, l. 1891. v okrožnici »Rerum Novarum« napovedal sredstva, kako se bo mogoče komunizmu ubraniti. Za njim so prišli drugi papeži, ki so opominjali in opominjali, dokler da sedaj vladajoči papež Pij XI. v začetku svojega vladanja ni zasnoval »Katoliške akcije« kot neobhodno potrebno bojno sredstvo katoličanov proti brezbožju, ki ga širi tudi komunizem, ter v veliki okrožnici l. 1930. opozoril svet na to, kaj se v Rusiji pripravlja, naslednjega leta pa izdal svojo socialno okrožnico »Quadragesimo anno«, kjer je s prstom pokazal na pretečo nevarnost ter na socialno obnovo v krščanskem duhu, ki je potrebna, da se zaustavi komunistični plaz, ki dere po svetu. Katoliška cerkev je imela komunistično nevarnost pred očmi, ko so drugi poklicani ljudje še molčali. Danes katoliška cerkev priznava nemškemu državnemu kancelerju, da je z velikim pogumom začel borbo proti komunizmu in da jo vodi brezkompromisno. Dolžnost katoliške cerkve je, da državnemu kancelerju pomaga v tej borbi, to ni dolžnost do Hitlerjeve osebe, marveč do države in naroda, ki ju Hitler predstavlja in katerih usodo danes ustavno vodi.

Toda pastirsko pismo nemških škofov takoj nadaljuje,

»S skrbjo opažamo...«

»da bo katoliška Cerkev mnogo lažje in bolj učinkovito podpirala nemško državo v zgodovinskem obrambnem boju proti komunizmu, če bo na svo-

Ob bolniški postelji svetega očeta

Vatikansko mesto, 5. jan. TG. Papežovo državno tajništvo je v »Osservatore Romano« objavilo uradno poročilo o papeževi bolezni, da s tem napravi konec raznim ugibanjem, ki so se zadnje čase širila po svetovnem časopisju. Uradno poročilo se glasi:

»Glavni vzrok papeževe bolezni je treba iskati v zelo razširjenem obolenju na poplenu žil kar je prišlo do izraza v obolenju srčnih mišic, iz katerega so se razvile motnje v delovanju sra. V začetku decembra so se te motnje povečale in so povzročile nedostatke v kroženju krvi, kar je svetega očeta z ozirom na to da se je splošni krvni obtok po vsem telesu poslabšal, prisililo, da je moral v posteljo k popolnemu počitku. Mir in bolezn primerno zdravniško zdravljenje sta imela ta uspeh, da so začele srčne motnje polagoma ponehavati, četudi ne vedno enakomerno, toda bolečine v levi nogi kjer so tudi že prej obstajale, so se zvišale ter so se razširile tudi že na desno nogo. Te bolečine so večidel živčnega izvora. Sedaj je mnogo vzrokov za upanje, da se bodo krajerni pojavi bolezn polagoma zmanjšali in bržkone popolnoma prenehali, med tem ki je treba pri presojanju srčne obolelosti že z ozirom na naravo bolezni in na visoko bolnikovo starost ohraniti rezervirano stališče.«

Slovenci smo še mlad narod, »pod varuhi in oskrbniki.« Ob prvem razglasenju Gospodovem so naši predniki potovali s svojimi čredami po brezkrainih pokrajinah danes komunistične Rusije, po stalni naselitvi na sedanjem ozemlju smo najprej postali kristjani, v dneh Lutra Martina smo spoznali prednost edine Resnice. Kdaj pa smo dobodra postali Slovenci. Nismo še toliko časa samostojen narod, da bi bil že čas našega naravnega propadanja. Toda otrok ne sme biti bolan niti bolehen ne, če hoče zrasti v moča. Tudi mlad narod ne sme bolehati na nobeni družabni bolezn, tudi ne sme ljubimkovati z nezanesljivo človeško modrostjo, zlasti se, ako so mu skrčili ozemlje kakor nam, ki smo kakor pastir z bajte doma, ki služi zdaj tu, zdaj tam. Zvezde vodnice nam je treba, da bomo mogli iz sedanjih političnih in gospodarskih težav, ne da bi pri tem zašli še glob-

jem pravnem in delovnem področju uživala svobodo, do katere ima po božjem pravu, a tudi po besedilu konkordata pravico.«

»Vendar pa s skrbjo opažamo«, pravijo dalje nemški škofje ter prehaja s tem na glavno vsebino pastirskega pisma, »kako vsakega cerkvi zvestega katoličana obdaja nezaupanje, kako slehernega vernika smatrajo za skritega sovražnika države in kako celo čisto verske Marijine družbe sumničijo kot da bi bile tajne zveze z artniki.«

»S skrbjo opažamo vsiljevalno delovanje tako imenovanega »nemškega verskega gibanja«, ki hoče vero v Kristusa in krščanstvo sploh izključiti vse redovniške učne moči iz učiteljskega poklica. Obžalujemo šolski zakon in šolsko diktaturo, ki hoče po nekaterih delalah Nemčije voljo staršev pri vzgoji otrok in s tem svete pravice staršev ukiniti in povzročiti, da bo veselje do otrok v nemških družinah začelo padati. Pritisk na vest staršev je zadnje čase zavzela nevdružljive oblike. Katoliški škofje ne moremo nikoli priznati šolskega pouka, ki trga iz duš mladine vero v Kristusa in ki ga dajejo učne moči, ki ne stojijo več na osnovah krščanske nauka in krščanske morale.«

»S skrbjo opažamo, kako se doraščajoča mladina vedno bolj in bolj cerkvi in dušnim pastirjem odtuja in kako se dogaja, da po nekaterih delovnih taborih (Arbeitsdienst) sploh ni več mogoče opraviti nedeljske dolžnosti brez zasmeševanja od strani tovarišev.«

»S skrbjo opažamo, kako se sme javno motiti spoštovanje da krščanske vere, kako se smejo javno izrekati in javno širiti zasmeševanja Boga, zasramovanja katoliških verskih resnic in ustanov in kako je vladal na načinu javnih govorov nek nesprejemljiv ton, ki obnovitvenemu delu državnega kancelerja ne pomaga in je v sramoto nemškemu imenu.«

»S skrbjo opažamo, kako se sme javno hujskati k izstopu iz katoliške cerkve in kako se posebno na veri zveste uradnike in nameščence izvaja neznosen pritisk, z vsemi sred-

stvi, celo s gospodarskimi grožnjami, da bi svoje otroke odpoklicali iz verskih šol in tudi sami iz cerkve izstopili in tako postali izdajalci obljube, ki so jo dali na dan svoje sv. birme. Razumemo, da je treba dati meje svobodi tam, kjer služi samo protidržavnemu rovarjenju, odnosno, kot pravi sveto pismo, kjer služi samo kot »kritje za zlobo«. Toda nikakor ne moremo razumeti, zakaj je treba omejiti svobodo bogoslužja in dušnega pastirovanja ter svobodo cerkvenega govora. Katoličani smo pripravljeni, da navzlic vsemu nezaupanju, ki leži nad nami, državi damo, kar je državnega in državnega kancelerja v obrambnem boju proti boljševizmu in v njegovih drugih dolžnostih podpiramo. Toda istočasno pa moramo tudi zahtevati, da se naj mladini ne pripoveduje več, da pride po zmagi nad boljševizmom, ki da je prvi sovražnik države, na vrsto katoliška cerkev, ki je po vrstnem redu drugi sovražnik nemške države.«

»Mi moramo za katoliško pravno in delovno področje zahtevati tisto svobodo, ki je zajamčena v prvem členu državnega konkordata.«

Zvesti veri - v spoštovanju oblasti

»Vaši škofje so vam odkritosrčno obrazložili svoje skrbje,« tako zaključuje pastirsko pismo, »in izjavljajo, da ne bodo izdali niti najmanjšega drobeca resne svete katoliške vere. Toda pri tem izjavljajo vaši škofje tudi, da bodo sami, in s njimi vsi verni katoličani, izkazovali spoštovanje državi oblasti in skušali s državo v miru živeti in izhajati, v kolikor bo to od njih odvisno. Tudi tam, kjer se pravice Cerkev teptajo, bomo pravice države spoštovali ter v obnovenem delu državnega vodje priznali, kar je velikega in dobrega. Ljubezen do cerkve naj vam ostane sveta. Cerkev ne sme prodati za par srebrnjakov, to je za nekaj gospodarskih ali stanovskih ugodnosti. Tudi vam ni dovoljeno, da bi samo navidezno izstopili iz cerkve, na znotraj pa dobri katoličani ostali. Ne! Toda tudi ljubezen do domovine vam mora ostati sveta.«

Pastirski list je podpisalo vseh 26 katoliških škofov Nemčije.

Dunaj, 5. januarja. TG. »Reichspost« poroča, da je državni namestnik badenske dežele Wagner skupno s 53 višjimi državnimi uradniki prijavil svoj izstop iz katoliške cerkve.

Katoliški akademiki!

Vaši tovariši po drugih državah, kjer grozi komunistična nevarnost, so se vrgli z vso vmeno mladostnega apostolata na razširjanje dobrega tiska. O francoskih katoliških akademikih je znano, da so se stali katoliškemu časopisju na razpolago, da sami kolportirajo dobre liste, jih sami prodajajo po vseh večjih križiščih mest, pred teatri, in cerkvami, jih sami osebno nosijo ponujati od hiše do hiše. O katoliških akademikih v Belgiji je znano, da so sami izvedli propagando za dober tisk in s svojim osebnim delom pomnožili izdaje katoliških listov za desetine tisočev. O katoliških akademikih Španije je znano, da so se po prvi revoluciji postavili v službo katoliškega tiska in je bilo večina njihovo osebnostno delo, da so katoliški dnevnik iz malenkostnih naklad prišli na stotine tisočev.

Ti akademiki so razumeli ključ časa in so uresničili že v naprej zapoved cerkve, ki jo je na letošnji božič tolačil kardinal Pacelli, ko je dejal »da je katoliški dnevnik prvenstveno sredstvo v boju za ideale Katoliške akcije in da je danes sleherni katoličan po svoji vesti zavezan, da bere in širi katoliško časopisje!«

Učimo se od katoliške akademske mladine tistih dežel, kjer borbo s komunizmom bolj občutijo, kakor mi, da bomo trdno stali, če tudi nad nas pride preizkušnja, in da bomo napad z mladostnim zaagonom odbili.

Vsi drugi problemi morajo stopiti v ozadje. Reševali jih bomo, kadar bo čas za to. Danes nas pa kliče v boj in na delo katoliški tisk, da ga z osebnim delom razširite in napravite močnega, da bo mogel uspešno čuvati nad domovino, v kateri ste ravno vi poklicani, da uresničite svoje ideale. Vsak katoliški akademik deset novih naročnikov na katoliško časopisje! To je praktično delo katoliškega apostolata!

P R A V O S L A V N I M

P R I J A T E L J E M

N A Š E G A

L I S T A

SREČEN BOŽIČ

UREDNIŠTVO

I N U P R A V A

Pojasnila k uredbi o kmetskih dolgovih

Belgrad, 5. jan. AA. Pravosodni minister je izdal na podlagi 2. odst. čl. 56 uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov z dne 25. septembra lanskega leta in sporazumno s kmetskimi, finančnim in trgovinskim ministrom tole:

1. avtentično razlago odst. 1. čl. 3 uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov, ki se glasi: Določbe uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov z dne 25. septembra 1936 veljajo tudi za likvidacijo tistih kmetskih dolgov, pri katerih je dogovorjeno, da bo dolжник upniku za izposojeni denar dal namesto obresti zemljišče v užitek. Taki dolžniki odplačujejo po določbah omenjene uredbe, z obrestmi, določenimi v uredbi, je pa upnik dolžan zemljo, ki jo je dobil v užitek, vrniti dolžniku. Spore o teh vprašanjih bodo reševala okrajna sodišča po zakonu o sodnem izven-pravdnem postopku, tako da bodo v tem pogledu veljale določbe čl. 54. in sicer zadnja dva stavka te uredbe.

2. Avtentično razlago določb čl. 4 odst. 2 uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov, ki se glasi: Dolжник ni dolžan povrniti upniku stroške postopka po zakonu o izvršbi in zavarovanju, stečajnem zakonu in zakonu o prisilni poravnavi zunaj stečaja, nastale v zvezi s kmetskimi dolgi v času od 20. aprila 1932 do 25. septembra 1936, kakor tudi pravne stroške, nastale v zvezi s temi dolgi in v tem času, razen za primere v naslednjih dveh odstavkih. Dolжник je dolžan dati odškodnino upniku, in sicer prisojene stroške v pravadah o ob-

Zvezda oznanjevalka Kristusovega rojstva

Komu ni znana zvezda, o kateri pripoveduje evangelist Matej v 2. poglavju, da so jo videli modri z Vzhoda, ki so jo smatrali kot znamenje, da se je rodil Odrašenik sveta. Kakor smemo posnemati iz nadaljnjega pripovedovanja evangelija, zvezda modrecev ni, vsaj ne ves čas, vodila, ampak je ugasnila, ali se predno so prišli v Jeruzalem, ali pa v Jeruzalemu samem. Ko so prišli v Jeruzalem, so povedali, da so se prišli pokloniti Izveličarju sveta, ker so bili videli njegovo zvezdo na Vzhodu. Nato je dal modrijane poklicati kralj Herod, ki jih je poslal v Betlehem, naj natančno poizvedo po detetu in mu pridejo povedat, če ga najdejo, da se mu pride pokloniti še on. Nato so modri odšli in zvezda, ki so jo bili videli na Vzhodu, se jim je zopet prikazala in šla pred njimi, dokler niso dospeli v Betlehem, kjer je obstala nad krajem, kjer je tedaj bivala Sveta družina. Potem, ko so se bili Odrašeniku poklonili in ga molili, so se vrnili v svojo domovino, ne da bi bili obiskali Jeruzalem, kakor jim je bil naročil Herod. Zvezda pa je bila po poklonitvi modrecev v Betlehemu izginila za vselej.

Dočim ljudstvo na splošno te modrece z Vzhoda imenuje kralje in pravi, da so bili trije, govori evangelij samo o magih, to je o modrečih ali o raziskovalcih skrivnostnih reči in ved, ki so prišli iz Vzhoda. Ker so na Vzhodu svete dežele bile perzijske dežele, smemo z gotovostjo sklepati, da so evangelijski magi bili duhovniki Zarastrove vere, ki so se prav posebno pečali z zvezdoslovjem, kolikor se je takrat moglo raziskovati z znanstvenega stališa in so povrh tega iz konstelacije zvezd in drugih okolišnih nebesnih pojavov skleпали o usodi človeka in svetovja sploh. Saj je Zarastrova perzijska vera slonela na nauku o borbi med svetlobo (solnce in zvezde) in temo, v kateri je človeku, ki se more odrešiti elementov teme ali zla, namenjena prav odlična vloga v zmagi dobrega nad zlim. Ker so torej ti ljudje bili posebno dovzetni za prihod Odrašenika sveta, ki se je gotovo v tem času po različnih slutnjah in preoklah napovedoval po vsem svetu, zato smemo s tem večjo gotovostjo sklepati, da evangelijski modreči z Vzhoda misli baš na perzijske svečnike-modreče. Seveda to ne izključuje, da ne bi bili med njimi tudi kakšni drugi vzhodni modreči — Indci na primer, ki so tudi veliko o Zveličarju sveta razmišljevali in ga pričakovali — kakor domneva tudi ljudsko poročilo in nam v lepem romanu predstavlja tudi Wallace (Benhur), v katerem je tretji izmed magov Egiptčan ali Etiopce. Vendar pa evangelijski njihovega števila ne pove. Da jih izročilo imenuje kralje, o čemer evangelijski močli, to se razlaga iz psalma 71. in iz 49. poglavja Jezajevih prerok, kjer se govori o kraljih Tarza, Arabije in Sabe, kar se pa najbrže na naše modreče ne nanaša. Pač pa so uživali ti svečniki-astrologi velike časti in ugled, ker so iz konstelacije zvezd napovedovali važne državne dogodke. Zanimivo je, da te perzijske mage navaja starodavni kitajski spomenik v Sianfuju (glavno mesto province Sensi, o katerem je bilo te dni veliko govora v časopisu, ker se je bil tam uprl maršal Cankajsku), v katerem bemo med drugim, da so »Perzijski, udarjeni po neki svetli zvezdi, hiteli, da prinesejo Odrašeniku svojo dan.«

Najbolj zanimivo pa je gotovo vprašanje, kako si imamo razlagati zvezdo, ki se je modrim na Vzhodu prikazala, da so šli iskat božje dete, naka je ugasnila in se jim zopet prikazala, ko so iz Jeruzalema spešili v Betlehem. Pečjakov prevod sv. pisma novega zakona pravi kratko, da si »zvezdo modrih najlaže mislimo kot nadnaravni svetlobni pojav; mnogi razlagatelji pa tudi mislijo na naravno zvezdo ali meteor.« Da ta razlaga v resnici utegne najbolj zadeti dejansko stanje, da gre namreč za kak nadnaravni svetlobni pojav, sledi iz sledečega:

Veliki zvezdoslovec Kepler smatra to zvezdo kot konstelacijo treh planetov: Marja, Jupitra in Saturna, ki jo postavlja v letu 747. po ustanovitvi Rima. Toda danes dvomijo, da bi bil Kepler sam

to trdil, ampak so najbrž samó takó napačno razlagali eno izmed strani njegovega glavnega dela. Sicer pa se je zgodilo rojstvo Kristusovo tri leta pozneje, to je l. 750. po ustanovitvi rimskega mesta in v 41. letu Avgustove vlade, kakor je točno dokazal jezuit Holzmeister v svoji znameniti »Kronologiji življenja Kristusovega«.

Teorija konstelacije treh zvezd, ki so jo pozneje še parkrat ponovili, je danes opuščena, pač pa še govori o kometu. To pa je tudi izključeno, zakaj takšen komet v pravem pomenu besede ni mogel ugasniti med tem, ko so magi bili v Jeruzalemu, ali pa mogoče že prej, ter se potem zopet prikazati, ko so spešili proti Betlehemu, nato se ustavili nad krajem, kjer je bil Jezus rojen in potem izginil. Francoski astronom Pingré v svoji znani »Kometografiji« to domnevo končno veljavno izključuje.

Zato je nastala tretja domneva, da gre pri svetopisemski zvezdi magov za čisto novo zvezdo. To so nebesna telesa, ki naenkrat nastanejo, oziroma se pojavijo, potem pa prav tako naglo izginejo, oziroma vsaj za prosto oko ugasnejo. To si razlagajo tako, da zvezde ali ozvezdja, ki so že skoro popolnoma ugasnila, iz neznanih vzrokov zopet zasvetijo, kar včasih vidi samo teleskop, potem pa zopet ugasnejo. Vzrok je v ogromnih kataklizmah v notranjosti take zvezde ali ozvezdja. Najbolj slavna je taka nova zvezda, ali »nova« po znanstvenem izrazoslovju, ki jo je 1572. opazil Tycho Brahe in jo imenoval Pellegrina. Ta zvezda je zasvetila novembra meseca imenovanega leta v konstelaciji Cassiopeje, tako da je zasenčila celo Venero in Jupitra, čez 17 mesecev pa je ugasnila. Tycho Brahe sam je mislil, da je to ista zvezda, ki se je bila svojčas prikazala modrim z Vzhoda. Ko se je Pellegrina prikazala, se je zgodil tudi strahoviti pokol Bartolomejske noči v Parizu in cela vrsta drugih nesreč, zaradi česar se je mislilo, da pomeni napoved božje jeze. Pred to zvezdo nahajamo tak pojav nove zvezde l. 134. pred Kristusom v konstelaciji Skorpiona, katero je opazoval Hipparh, za Pellegrina pa imamo samo še dve »novi« l. 1882. in 1892. Recimo, da je bila Tychova »nova« ista, ki se je bila prikazala magom. Ker je v mesecih decembru in januarju konstelacija Cassiopeje v zenitu, in ker so magi prihajali z Vzhoda in korakali proti zapadu, sledi, da bi bili imeli zvezdo nad svojo glavo, ko so šli proti Jeruzalemu, ko pa so iz Jeruzalema hiteli v Betlehem, bi jo bili imeli za hrbtom. To pa se nikakor ne ujema z evangeliem, ki pravi, da jim je na poti v Betlehem šla naprej.

Nobeno znanstveno raziskovanje torej ne more zadovoljivo pojasniti tega pojava in zato bo imela najbolj prav razlaga našega prevoda »Sve-take pisma«. S tem se ujema tudi Ruggieri v svojem članku o tej zadevi v »Osservatore Romano« od 5. januarja 1937. »Zvezda« sv. Mateja je bila po vsej priliki nadnaravne vrste simbol, ki je oznanjal prihod »Luči svetac«.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

stojn, vlišni ali način kmetijskega dela, nastalo v času od 20. aprila 1933 do 25. septembra 1936. Znesek teh stroškov se bo prištel glavnici.

Ce kmet s svojim postopkom ni dal poudara pritoževanju, čeprav je takoj v prvem roku priznal tožbeno zahtevo, ni dolžan popraviti škode upniku za omenjene pravde. Dolžnik je prav tako dolžan poravnati upniku izdatke za pristojbine za izvršene proteste in registracije zemljiških menic, nastalih v času od 20. aprila 1932 do dneva, ko je stopil v veljavo pravilnik za izvršitev uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. Višina teh izdatkov se bo prištel glavnici.

Sklep o gori navedenih vprašanjih bo na zahtevo ene ali druge stranke izrekel ok. sodišče po izvenpravnem postopku, tako da v tem pogledu veljajo določbe čl. 54. zadnja dva stavka.

Državljanstvo naših izseljencev v Ameriki

Okrožnica dr. Korošca

Belgrad, 5. januarja. AA. O državljanstvu naših izseljencev v Ameriki je izdal notranji minister dr. Anton Korošec tole okrožnico:

Vprašanje državljanstva naših ljudi, ki so se izselili v Ameriko nam zadaja skrb in ustvarja nezaželjene spore z ameriškimi oblastmi. Ameriške izseljenke oblasti se trudijo, da pošljejo domov vse nezaželene osebe, zlasti tiste, ki so jih ameriška sodišča obsodila na ječo zaradi kakšnih zločinov, ter se obračajo do naših diplomatskih in konzularnih zastopnikov, da takšnim osebnostim izdajo potne dokumente, za vrnitev v domovino. Po drugi strani pa delajo naše oblasti prave zapreke tistim našim rojakom, ki so se bili izselili v Ameriko in si tam pridobili z naturalizacijo ameriško državljanstvo in so prišli k nam z ameriškimi potnimi listinami na obisk k svojim družinam.

Takšne naše rojake jemljemo ali v našo vojsko, če so pa vojaški rok že prestali, ne vidimo njihovih potnih dokumentov, ker jih imamo za naše državljane, saj niso prošli za črtanje iz državljanstva po določbah zakona o državljanstvu.

Toda o državljanstem statusu teh naših rojakov je treba presojati ne samo po določbah našega zakona o državljanstvu, temveč je treba vpoštevati tudi prejšnje zakonske določbe, mednarodne mirovne pogodbe. Zatorej je treba vprašanje državljanstva teh naših rojakov deliti v dve kategoriji, in sicer: 1. v osebe, ki so se izselile pred 1. decembrom 1918, 2. osebe, ki so se izselile po tem roku.

Osebe, ki so se izselile pred 1. decembrom 1918 a področja, kjer so veljale določbe o državljanstvu avstrijskega državljankega zakonika in določbe o državljanstvu iz leta 1879, so izgubile državljanstvo bivše avstroogrške monarhije z izselitvijo in nedovoljeno odsotnostjo iz države na osnovi izseljenkega patenta od 24. marca 1852, ki se je raztegnil tudi na bivšo Hrvaško in Slavonijo s patentom z dne 29. novembra 1852.

Pozneje, ko je bivša avstroogrška monarhija sklenila konvencijo z USA, so 20. septembra 1870 državljani avstroogrške monarhije izgubili svoje državljanstvo, če so živeli 5 let na področju USA in si tam pridobili ameriško državljanstvo. Zato vse osebe, ki so se izselile s področja bivše avstroogrške monarhije in si pridobile ameriško državljanstvo, bodisi z izselitvijo in nedovoljeno odsotnostjo, bodisi na podlagi konvencije, dne 1. decembra 1918, niso bili avstroogrski državljani, in se nanje sploh niso mogle izvajati določbe mirovne pogodbe in jih ne moremo imeti za svoje državljane ter nasproti njim izvajati naš zakon o državljanstvu, ne glede na to, da so se rodili na področjih, ki so prišla v našo kraljevino. To se nanaša tudi na vse tiste osebe, katerih državljanstvo je derivatnega značaja, to je na njihove žene, in mladoletne otroke, za dobe njihove naturalizacije.

Vse tiste osebe, ki so se izselile po 1. decembru 1918 s področja, kjer so bili v veljavi vsi prej omenjeni zakoni, v kolikor si niso pridobile s opcijo našega državljanstva, in so se naturalizirale v Ameriki, preden je stopil v veljavo naš zakon o državljanstvu, se prav tako ne morejo smatrati za naše državljane in nasproti njim ni moči izvajati današnjega zakona o državljanstvu. Osebe, ki so se izselile po navedenem roku kot naši državljani, čeprav so si pridobile tuje državljanstvo, se imajo po našem zakonu o državljanstvu tudi nadalje smatrati za naše državljane, razen če niso po redni poti izstopili iz našega državljanstva, ali pa ga izgubili po načinu, ki ga navaja zakon.

Glede izseljencev v drugih državah, je notranji minister izdal nalog podrejenim organom, da se imajo ravnati po določbah o izgubi državljanstva naše kraljevine, navedenih v čl. 28 in 31 zakona o državljanstvu. Naši diplomatski in konzularni zastopniki v Združenih državah se imajo, če zahtevajo ameriške oblasti potne izkaznice o

emigrantih, za kater gre, ravnati po navodilih pod 1. in 2.

Banske uprave bodo odredile podrejenim občinskim upravam, da ne smejo izdajati domovnice izseljencem, za katere gre, dokler ne vprašajo banke uprave, ali se domovnica sme izdati ali ne, banke uprave imajo pa presoditi zadevo po navodilih sub 1 in 2 in izdati potrebne in smotne navedbe.

Kraljica Marija v Londonu

London, 5. jan. AA. Nj. Vel. kraljica Marija in Nj. kr. Vis. kneževič Tomislav sta se nocoj ob 9.13 pripeljala na Viktorijino postajo v London. V spremstvu Nj. Vel. kraljice Marije je polkovnik g. Branko Pogačnik. Nj. Vel. kraljica Marija se je pripeljala na Angleško zato, da vpiše Nj. Vis. kraljeviča Tomislava v neko angleško šolo, kjer bo nadaljeval svoje redno šolanje. V to šolo je prej nekaj časa hodil Nj. Vel. kralj Peter II.

Osebnosti

Belgrad, 5. januarja. M. Postavljen je Miloš Mihajlovič, svetnik 3. skup. II. stop. v zunanjem ministrstvu, za izrednega poslanika in polnomočnega ministra 2. skup. II. stop. na kr. poslaništvo v Moskvi. Ker Jugoslavija z Rusijo nima upostavljenih diplomatskih odnosov, bo upravljal Mihajlovič svoje posle v sunanqem ministrstvu v Belgradu.

Postavljen je v upravo državnega monopola Edvin Jili, višji monopski svetnik 4. skup. 1. stop. pri ravnateljstvu tobačne tovarne v Ljubljani, za višjega monopskega svetnika iste skupine in stopnje v oddelek za predelavo tobaka.

Upokojen je Filip Dvoršak, davčni inšpektor 6. skup. na davčni upravi v Dolnji Lendavi.

Za višjega pristava 7. skup. pri banski upravi v Banja Luki je napredoval inž. Franjo Reiner.

Po službeni potrebi je prestavljen Ladislav Cvar, ofical 8. skup. iz Sarajeva na ravnateljstvo drž. žel. v Ljubljano.

Belgrad, 5. januarja. m. Ob priliki pravoslav-nih božičnih praznikov je »Putnik« pridelil izlet Belgrajčanom v Slovenijo. Posebni vlak pripelje v Ljubljano 6. t. m. ob 7.31 z več sto izletniki; vrne se pa v nedeljo, 10. t. m., ob 20.10. Izletniki obiščejo večino gorenjske letovišča, Kranjsko gor-ro, Planico, Bled, Bohinj itd.

Belgrad, 5. jan. M. Danes je prispel semkaj iz Ljubljane akademik Vinko Lipovec, ki bo po-sreževal v zadevi ustanovitve Stolece za slovansko zgodovino na ljubljanski univerzi. Danes je bil sprejet pri ministru brez listnice dr. Kreku.

Sahovski turnir v Hastingsu

V Hastingsu Angleži vsako leto prirede o bo-žiču velik sahovski kongres združen s tekmo-va-njem preko sto šahistov. Igralce razdelo po moči v skupine, v katerih igrajo turnirje, katerih je na ta način več. Najvažnejši je turnir, v katerega so spre-jeti samo najboljši angleški mojstri in 4-5 močnih inozemskih mojstrov. Pri izbori inozemskih ude-ležencev je vedno poskrbljeno za atrakcijo. Lan-sko leto je bila atrakcija tekmovalje med mladim ameriškim mojstrom Fineom in Flohrom, letos je pa atrakcija tekmovalje med Fineom in Aljehi-nom. Lista udeležencev je letos naslednja: Thomas, Winter in Tylor od angleških mojstrov in Aljehin, Fine, Vidmar, Eliskases, Feigin, Koltanovski in Menčikova od inozemskih mojstrov. V prvih petih kolih je Fine z zmagami nad Eliskasesom, Winter-jem, Menčikovo, Thomasom in Tylorjem prehitel za pol točke Aljehina, ki je premagal Feigina, Vid-marja, Winterja in Menčikovo, z Eliskasesom pa samo remiziral. Vidmar je premagal Koltanovske-ga, remiziral z Eliskasesom in Winterjem, z Alje-hinom in Feiginom pa je izgubil, tako da je po petem kolu precej zaostal. Eliskases je s Fineom izgubil, z Aljehinom, Vidmarjem, Koltanovskim in Feiginom pa remiziral in ima iz petih partij isto število točk kot Vidmar. Dobro je začel angleški mojster Tylor, ki je premagal Thomasa, Menči-kovo in Winterja ter izgubil s Fineom in Feiginom. Feigin je premagal Vidmarja in Tylorja, remiziral s Thomasom, izgubil pa s Fineom in Aljehinom.

Po VI. kolu je bilo stanje naslednje: Fine 6, Aljehin 5 in pol, Tylor, Eliskases 3, Vidmar, Fei-gin, Thomas, Winter 2 in pol, Koltanovsky 1 in pol, Menčikova 1.

V VII. kolu so igrali Feigin—Winter, Menči-kova—Eliskases, Thomas—Vidmar, Tylor—Aljehin, Fine—Koltanovsky. V tem kolu je premagal Fine Koltanovskega, Aljehin Tylorja, Vidmar Thomasa, Eliskases in Menčikova sta pa remizirala. Stanje po sedmem kolu je torej naslednje: Fine 7, Aljehin 6 in pol, Vidmar in Eliskases 3 in pol.

V VIII. kolu igrajo Koltanovsky—Feigin, Alje-hin—Fine, Vidmar—Tylor, Eliskases—Thomas, Win-ter—Menčikova.

Jutri se igra zadnji IX. kolo in igrajo Menči-kova—Feigin, Thomas—Winter, Tylor—Eliskases, Fine—Vidmar, Koltanovsky—Aljehin.

Naš prvak dr. Vidmar ima še zelo težko igro posebno s Fineom. Z njegovim dosedanjim uspe-hom nikakor ne moremo biti zadovoljni, ker bi po svoji moči moral na tem turnirju zasesti vsaj tretje mesto.

Zaharove milijarde

Istanbul, 5. jan. TG. Predsednik turške re-publike Kemal Ataturk bo podedoval vse premo-ženje, ki ga je zapustil nedavno umrl milijarder Basil Zaharov. Zaharov je v testamentu določil za svoje dediče svoji dve sestrični Melpomene in Aleksandra Zaharya, ki sta pa že obe dosegli 80 let starosti in sta se milijardni dedščini odrekli na korist Kemal Ataturku.

Aretacija klukarjev in komunistov v Avstriji

Dunaj, 5. jan. TG. Dunajska policija nadaljuje aretacije raznih nar.-socialističnih in drugih levičarskih agitatorjev in pristaveh, ker je prišla na sled obširni mreži podtalnega protipostavnega udejstvovanja. Samo večerajšnji dan je policija aretirala 30 revolucionarnih socialistov. Vsega skupaj je bilo aretiranih in zaprtih v zadnjih dneh okrog 130 pristaveh kljukastega križa odnosno moskov-ske rdeče zvezde.

Johannesburg, 5. jan. AA. V Pretoriji je jugo-slovansko teniško moštvo premagalo moštvo se-rovanske Transvala s 5:1.

Dunajska vremenska napoved: zapadno vremo se bo razširilo, pooblačenje in na višinah sneg.

Zemunska vremenska napoved: v zapadni kra-jih in na Primorju računajo z manjšo pooblačit-vijo. Ponekod utegne tudi deževati. V drugih pre-delih bo prevladovalo jasno vreme z jutranjo megljo.

Veliki Francovi uspehi

Zmagovita bitka na 16 km dolgi fronti pri Madridu

Burgos, 5. januarja. c. Nacionalisti svojo ofen-zivo okoli Madrida zelo uspešno razvijajo. Bitka se razvija na fronti, ki je dolga 16 km in so na-cionalisti napredovali na tej dolžini za 7 do 10 km. Nacionalisti so prodrli že do prvih hiš vasi Las Rosas. Nacionalisti so zasedli tudi cesto Escorial—Coruna in presekali železniško kvezo med Madri-dom in Valladolidom.

Burgos, 5. januarja. c. Bitka na severozahodni strani Madrida traja že dva dni. Nacionalisti so opremljeni zelo moderno in njihova sedanja oprema kar preseneča. Na tem odseku fronte so ustanov-ljeni posebni motorizirani oddelki, kar izgleda, da je najnovejša v novi vojni tehniki. Te izpopolnitve so nacionalisti prejeli zadnji čas.

Rdeči so pred Madridom bili zelo presenečeni in je prvi nacionalistični sunek potisnil rdeče za 7 km proti Madridu. Najhujša bitka je bila to noč in jutraj se je bitka razvijala še z vso ostrošjo. Generalni štab v Salamanci poroča, da so čez noč zasedli nacionalisti več vasi.

Rdeči oddelki so očitno izgubili glavo in je razbit njihov sistem obrambe. Načrtne borbe sploh več nimajo in so zopet prešli v svoj stari način guerilske borbe.

Rdeči hočejo razbiti to novo ofenzivo z boji na jugu Madrida in na Guadalajari. Tam bi bili rdeči baje zavzeli več nacionalističnih postojank. Rdeči štab v Madridu ve le povedati, da so rdeči napredovali pri Oviedu. Toda Oviedo pride na vrsto le tedaj, kadar je pri Madridu slabo.

Rdeče čete na fronti Guadalajare so prešle v protiofenzivo, da bi zmanjšale pritisk nacionalnih sil na Madrid. Vsi napadi nasprotnikov so bili s težkimi izgubami za napadalca odbiti. Na bojišču je bilo mnogo mrtvih in ranjenih ter mnogo vojne-ga materiala. Na madridskem bojišču se vodijo borbe z nezmanjšano srditostjo. Z obeh strani na-stopajo močne vojaške sile ter se z največjo na-petostjo pričakuje, kakšen bo izid izredno krvavih borb. Nacionalistične sile obvladajo sedaj cesto v Kurunji ter so v splošnem zbolšale tudi svoje po-ložaje pri Villa Nuevas in Las Rosas. Tukaj so beli dosegli znatne uspehe.

Agencija Radio poroča, da se je belim četam posrečilo prodreti iz Boadilije del Monte do ceste, ki veže Escorial z Madridom. Čete okrog Escoriala so zaradi tega odrezane od svojega glavnega po-veljstva in se nahajajo v težkem položaju. Enako

se godi sedaj tudi miličnikom na Guadarami, ker je rdečim četam onemogočen umik.

Iz glavnega štaba madridske vlade se poroča, da se je belim posrečilo prodreti rdečo bojno četo, zaradi česar so se morali miličniki umakniti.

Angleško brodovje v pripravljenosti

London, 5. januarja. b. »United Press« poroča, da je 19 angleških vojnih ladij dobilo povelje, naj poostrijo kontrolo v španskih vodah ter takoj za-ščitijo angleške trgovske ladje, če bi bile napade-ne od tujih ladij v španskih vodah. Angleži ima-jo ob španski obali dve križarki, 13 rušilcev, eno linijsko ladjo in eno ladjo za prevoz materiala ter še nekaj manjših pomorskih enot.

Vsem luškim oblastem v Angliji je bila poslana okrožnica, v kateri zahteva angleška vlada, da morajo točno paziti na odhod mladeničev v ino-zemstvo. Luške oblasti morajo sumljive mladeniče takoj zadržati, dokler se ne ugotovi, zakaj in kam potujejo. Ta ukrep je vlada izdala z namenom, da prepreči odhod britanskih državljanov v Španijo. Kakor se čuje, je odšla v soboto iz južnega Walesa večja skupina mladeničev, ki se je prijavila pri madridski vladi za borbo proti nacionalistom.

10.000 „prostovoljcev“ iz Italije

London, 5. januarja. AA. (Havas.) V uradnih krogih potrjujejo vest o izkrcanju 10.000 italia-nskih prostovoljcev v Cadizu zadnja dva tedna, in sicer v dveh kontingentih: in sicer v enem je bilo 6000, v drugem pa 4000 vojakov. Izvedelo se je, da so bile te enote popolnoma vojaško opremljene, le oborožene niso bile.

V istih krogih izjavljajo, da je britanska vlada z obžalovanjem sprejela to vest o kršitvi pakta o nevtralnosti. To vprašanje bo po vsej priliki pro-učeno v pododboru za nevmešavanje na današnji popoldanski seji. Čeprav se problem nevmešavanja v španske dogodke zdi docela različen od vpra-šanja britansko-italijanskega razmerja, tukaj ven-darje izražajo obžalovanje zaradi takšnega po-šiljanja »prostovoljcev«, ki se časovno ujema s pod-pisom rimskega dogovora o ohranitvi statusa quo v Sredozemskem morju, dogovora, ki mu je eden

glavnih ciljev zagotovitev spoštovanja španske te-ritorijske nedotakljivosti.

Ultimat nemškega admirala rdečim

Berlin, 5. januarja. AA. (Havas.) DNB poroča: Admiral in vrhovni poveljnik nemških pomorskih sil v španskih vodah je razposlal tale radiogram: Rdečim oblastnikom v Valenciji. Zdaj, ko sta dva parnika »Aragon« in »Marta Jukvera« v ro-kah nemških pomorskih sil, zahtevamo še enkrat, da se potnik in ostaneš tovora z ladje »Palos« vrnejo in zamenjajo za oba španska parnika. Če se v roku treh dni, to je do 8. januarja ob 8. jutraj to ne izvrši, bo nemška vlada parnika prodala in njun tovor, račune bo pa uredila s špansko vlado, ki jo je Nemčija priznala. Če se pa pripeti kateri drug primer gusarstva proti nemškim trgovskim ladjam, bo nemška vlada prisiljena, izdati druge ukrepe.

Abd el Krim ne poide v Maroko

Pariz, 5. jan. TG. Parlamentarni odbor za ko-lonijalna vprašanja je pretesal vprašanje, če se naj nekdanjemu vodji Marokancev v rfski vojni, sultanu Abd el Krimu, dovoli povratek iz otoka Reunion, kjer ga je francoska vlada po zmagi nad njegovimi četami internirala. Odbor je z 10 proti 2 glasovoma sklenil, da se naj sultanu na vsak način dovoli, da se vrne iz prognanstva v Fran-cijo, ker da je protičloveško dejanje, premaganega nasprotnika, ki se je junško boril za idejo, ki se mu je zdelo pravična, kaznovati z internacijo na oddaljenem otoku. Odbor je nadalje sklenil, da bo pripravil parlamentu, naj sultanu Abd el Krimu poviša pokojnino, ki sedaj znaša 100.000 frankov letno (200.000 Din), na dvojno vsoto. Ko je pa prišel na glasovanje predlog, da se Abd el Krimu dovoli, da se naseli v francoskem Maroku ali kjerkoli na afriškem ozemlju, je kolonijalni odbor to soglasno odklonil. S tem so zavrnjene vse tendenciozne vesti, ki so se širile, češ, da hoče vlada francoske ljudske fronte poslati gene-ralu Francu v španskem Maroku v hrbet nekda-njega voditelja rfskega upora Abd el Krima.

Vsakemu Slovencu posebej!

Pismo o enoletki vsakega katoliškega Slovenca

Praznik sv. Treh kraljev je praznik luči. Ko je tema pokrivala zemljo in so narodi hodili v temi, je prišel na zemljo učlovečen Bog, ki je Luč sveta, ki naj bi razsvetlila vse narode in slehernega človeka.

Zato je razumljivo, da je Cerkev že zgodaj porabila praznik Razglašanja Gospodovega za svoj misijonski praznik kot opomin in bodrilno vsem vernikom, naj po svojih močeh prispevajo, da bodo vsi narodi sveta deležni Luči prave resnice. Posebno pod papeževanjem sedanega svetega očeta Pija XI. je misijonska misel doživela raveseljiv razmah. Misijonsko delo je danes tem nujnejše, ker tudi kraljestvo teme in laži, komunistična Moskva po vsem svetu pošilja svoje odposlance, da hujkajo narode proti Bogu, na upore in medsebojne krvave vojne.

Isti papež, ki je pokazal toliko daljnovidnega razumevanja za potrebo misijonskega dela, pa zdaj leta nenehoma opozarja katoličane na odlično važnost tudi še drugega misijonskega dela: širjenje dobrega tiska. Vodstvo katoliške Cerkve prav dobro uvideva, da je za duhovno rast katoličanov, za brambo njihovih pravic, za pravilno oblikovanje javnega mnenja katoliški tisk najboljši, najprimernejši in najučinkovitejši sredstvo. Ne gre tukaj le za nabožen in verski tisk, temveč za dnevno časopisje, ki dnevne dogodke sproti komentira in jih osvetljuje s pozitivnega krščanskega stališča.

Spričo dejstva, da nasprotniki Cerkve toliko žrtvujejo za svoj tisk, ki jim služi kot najboljši orožje za doseg njihovih ciljev, moramo razumeti, da najmerodajnejša cerkvena mesta poudarjajo, da je sveta dolžnost praktičnih katoličanov, da ne le naročajo in s tem podpirajo katoliški tisk, ampak da kot apostoli Katoliške akcije dober tisk tudi razširjajo.

Sedaj ob pričetku leta uljudno prosimo vse naše prijatelje in somišljenike, da ne pre-

slišijo želja in naročila Cerkve in pomagajo »Slovencu«, ki je naš vodilni katoliški dnevnik, z vneto agitacijo do novih naročnikov in s tem do novega, še lepšega razmaha. Apeliramo s tem na njih katoliško zavednost in idealizem, katerega se pri vztrajni in smotreni akciji ničesar ne more soperstavljal. Prosimo jih, da vsak, ki s listom živi in čuti, napravi enoletko, to je: da ne odneha prej, dokler ne pridobi listu vsaj enega novega naročnika. To nikakor ni nemogoča stvar. S tem bi dobil »Slovenec« tako močno gospodarsko podlago, da se bo lahko ne le po obsegu razširil, kar želi toliko naših naročnikov, ampak bo mogel tudi vsebinsko še bolj zadovoljiti krog svojih čitateljev. Vsi, ki imate vpogled v javno življenje, pa tudi veste, da bo vse splošno razširjen katoliški dnevnik, ki bo dosegel sleherni gorski vas in sleherni našo družino tudi najmočnejša obramba vseh naših kulturnih in narodnih interesov.

Katoliški Slovenci! Ne dajmo se osramotiti od naših nasprotnikov in pokazimo vsaj toliko zavednosti in smisla za svojo stvar, kakor ga kažejo v nasprotnem taboru za svoje ideale. Potem bo naš tisk, ki mu ne manjka voljnih in sposobnih delavcev, zlahka zavzel nesporno vodilno mesto v naši javnosti in si bomo s skupnim naporom in idealizmom ustvarili dnevnik, na katerega bo vsak čitatelj ponosen, da prihaja v njegovo hišo.

Predlanski evharistični kongres v Ljubljani je pokazal, koliko ogromno vere, idealizma in dobre volje je med katoliškimi Slovenci. Usmerimo ta svoj neprecenljivi ljudski kapital v to, da razširimo svoj tisk do zadnjega našega človeka. Naj bo to naša naša letošnja Katoliške akcije: Enoletka v kateri bo vsak pridobil vsaj enega novega naročnika dnevniku »Slovenec«!

17.111 novorojenih

(Število iz ljubljanske ženske bolnišnice)

Ljubljana, 4. januarja.

Leto za letom se dviga naša žetev, leto za letom se dviga število porodov. Opravičeno lahko rečemo, pohod novorojenčkov je to. Leto 1915 je bilo 482 novorojenčkov, lani (1936.) 2129!

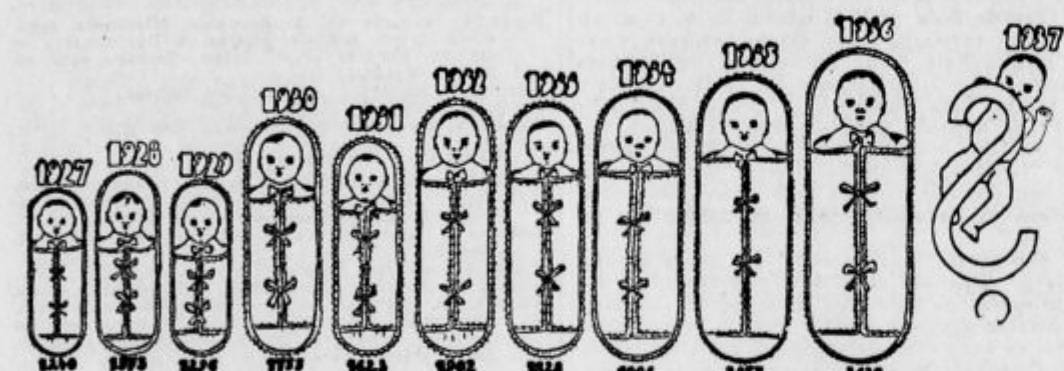
Nov rod vstaja, iz dneva v dan v mukah in trpljenju se porajajo. Poslednjih deset let je bilo rojeno pod streho hiše življenja in bolečin 17.111 novih življenj, cela mogočna armada! Prav zanimivo je, kako je rojevalo naše drevo življenja v posameznih letih, kako se je vzpenjalo številka rojstev vedno višje, tako, da je letos dosegla 2129. 1926. 1167 novorojenih, 1927. 1240, 1928 je število naraslo na 1375, 1919 je pa padlo na 1206. Strmo je šlo navzgor l. 1930. do 1755; leto nato padlo na 1623, 1932. pa se mogočno dvignilo na visoko število 1902, spet padlo v l. 1933. na 828, se v 1934. dvignilo na 1906. V upanju na številko 2000 smo za-

uspešno nudimo pomoč, če nam ta ni vselej dosegljiva? Dosegljiva pa bi bila, če bi imeli vedno dovolj denarnih sredstev.

To je bil obračun poročnišnice, kjer je položilo preteklo leto na oltar materinstva življenjsko žrtev 7 od 2106 poročin, 252 pa se jih je moralo podvreči operaciji.

Zivi ženin stroj pa odpove, zgrize ga zob časa in spet se zateče za zaupanjem po pomoč k ljudem v belem.

Temna je vrsta števk iz ženske bolnišnice, ki domuje pod isto streho s poročnišnico. 1882 žena se je zateklo pomoč in zdravlja išče pod našo streho, od njih 53 na najstrašnejši in najzahrbtnejši bolezni — raku. Koliko jih je šlo od teh 1882. pod nož! Toda vedno stoji ob strani, prav pri vsaki bolnici zdravniki, da le pravočasno zajezijo hudourni plaz, ki se je utrgal.

jadrallj v l. 1935. Ni nas iznenadilo. 2067 porodov. V preteklem letu smo pa »rodili« 2129 otrok! V vseh teh letih se niti eno leto ni rodilo več deklic kot fantičev. Moški spol torej prevladuje v ženski bolnišnici! V teh desetih letih smo imeli 246-krat dvojčke, 8-krat trojčke in enkrat celo četvorčke.

Med poročinami in mladimi materami, ki so vse brez izjeme veliko večji junaki kakor moški, imamo mater, ki je v naši hiši bolečin dala življenje že 9 otrokom.

Koliko je dala ona mrka stavba na Stari poti v bolnišnični četrti vojakov? Koliko zdravega, klenega rodu naši državi, za koliko zvišala število delovnih rok!

Pri teh ogromnih številkah moramo sami po sebi pomisliti, da smo večkrat, če ne skoro vedno s prostorom močno na tesnem. Pa to potrpi. Potrpe matere, potrpe zdravniki. Ne smemo pa več trpeti molče, da pritiskajo porodnice ob steno a finančne strani za zdravlja. Kako naj potem

Od te temne statistike najtemnejša plat pa je boj žen proti nerojenim. Grozeče so številke, ki govore o splavu, tudi to število grozeče raste, tudi to je hudournik, ki ga pa žal zdravniki zajeziti ne morejo. Tu krvavi naš rod prav blizu srca, prav ob jedru. 592 splavov! Niso vsi kriminalni, nekaj jih je bilo napravljenih v cilju zdravljenja, par jih je šlo samo po sebi, toda, ta številka je obupna in raste iz leta v leto. Ne pove sama številka dovolj, pomisliti moramo, da so tu samo one, kjer se je splav ponesrečil, kje so pa one, kjer je šlo vse gladko? Kam gre naše ženstvo, kam stopa slovenska žena?

Pohod novorojenih štorilja pred njimi; pred drugo vrsto pa hodi bela senca nerojenih — umorjenih!

Upajmo, da bo število rojstev še napredovalo naprej, da bo število splavov padlo, toda to so naše želje in voščilo za leto 1937 — številke pa govore drugače.

Dr. —

Izpred sodišča

Brat brata ustrelil

Ljubljana, 5. januarja.

Pred malim senatom se je danes končal zadnji akt bratovske drame. Dobre tri ure trajajoča obravnava, ki jo vodil senatni predsednik g. Ivan Brelih, a sta bila sodnika gg. Alojzij Žigon in Alojzij Kobal, je podala prav žalostno sliko bratovske nesloge in rodbinskih prepričev.

Vdova Marija Nalarjeva si je s trdim delom in skupno z možem priborila malo domačijo, na kateri lahko redi par glav živine, tam v Podgradu pri Dolu, ljubljanska okolica, v bližini tovarne za kemikalije dr. Kanský. Trije bratje si pomagajo drug drugemu, izkušeni vsak svoje obrti. Podpirajo mater. Četrty brat je bil po poklicu zidar in minar. Pri neki eksploziji je izgubil roko in je prejemal invalidno rento, mesečno 600 Din. Udaj se je pijači. Postal je v pijanosti brutalen kot zverina, grozil je bratom in materi: »Vas vse pokoljem in hišo podminiram.« Od matere je zahteval, da mu izroči malo kmetijo. Mati mu je odvrnila: »Kaj? Meni luč, tebi ključ.«

Prišla je usodna sobota 10. oktobra lani. Jernej je priložil pijan domov. Bil je divji kot razbojnik. S kuhinjskim nožem je napadel mater. Sin Lojze se je za njo postavil. Jernej ga je sunil zadaj v levo pljuča in je bila rana nevarna. Mati, Lojze in brat Viktor so nato zbežali iz hiše na dvorišče omejene tovarne in zaprli tovarniška vrata. Divji Jernej je pridrvel za njimi in silil na dvorišče. V veliki razburjenosti, zaradi hude rane skozi nezavesten, je Lojze trikrat ustrelil skozi luknjo v vratih. Dva strela sta pogodila Jerneja v vrat in glavo. Na mestu je obležal mrtev. Pa tudi Lojze se je zgrudil. Prepeljan je bil pozneje v ljubljansko bolnišnico.

Državni tožilec je 23-letnega Lojze Nalarja sedaj obtožil zločina, češ da je po naklepu usmrtil brata po § 167-V k. z. Pri razpravi je obtoženec v bistvu priznal dejanje, zagovarjal pa se je s silo-branom in da je bil silno razburjen. Senat ga je obsodil le na 4 mesece zapore po § 177-I k. z., češ, da je brata usmrtil iz malomarnosti. V kazni se mu vsteje preiskovalni zapor od 16. oktobra naprej. Obtoženec je sodbo sprejel.

Po Dolenjskem zbirajo rdeči agentje prostovoljce za Španijo

S Krškega polja poročajo, da se tam že nekaj časa razvija tajna, široko razpredena agitacija in nabiranje delavcev za Francijo. Od kraja do kraja, od človeka do človeka hodijo domači in nedomači agenti ter moškimi in fantom obljubljajo bajne zasluge, denar na roko in izborna službena mesta v Franciji.

Da je ta agitacija zlagana in da ima za cilj nekaj drugega, kakor pa govore agenti, je razvidno iz dejstva, da se iz Francije dan za dnem vračajo cele trume slovenskih delavcev, ki jih Francija kot brezposelne vrača domov, čeprav so že dolga leta delali v Franciji. Ti »delavski agenti« se ne omejujejo samo na moški spol, marveč vabijo tudi dekleta, katerim obljubljajo tudi nebesa v Franciji. Izjavljajo, da morajo na Krškem polju nabrati najmanj 600 delavcev obojega spola za Francijo. Iz vse Jugoslavije pa bo šlo po njihovih besedah okrog 35 tisoč ljudi.

Spričo dejstva, da se vse to nabiranje vrši tajno, da agenti obljubljajo poleg velikega plačila

tudi 14-dnevno vojaško vežbanje, ki ga bo moral prestati vsak tak rekrut, je možno sklepati dvojce: najbrž gre za nabiranje prostovoljcev, ki jih bodo iz Francije poslali po prestanem vežbanju takoj na pomoč rdeči vladi v Španijo. Znano je, da se na strani rdečih pred Madridom že bore posamezne skupine pobeglih naših državljanov. Druga možnost pa je, da hoče Kominterni na ta način v Franciji pod dobrohotnim nadzorstvom francoskih socialistov in komunistov vzgojiti agitatorske in udarniške kadre za Jugoslavijo, ki naj bi po vrnitvi najprej z vso silo in po navodilih Kominterne skušali zrevolucionirati delavske množice v Jugoslaviji in poživiti delovanje komunistične stranke, ki so ji zadnja odkritja naše policije prizadela usodne udarce.

Videti je, da je Kominterni poslala svoje agente tudi sem, da poleg podiranja evharističnih križev skušajo dobili še prostovoljcev za rdečo stvar v Španiji.

Auerspergovski gozdovi in slovenski človek

Kočevje, 5. januarja.

Sredi lanskega leta je izšel v »Slovenec« članek »Agrarna reforma na veleposelstvu Auersperga na Kočevskem«. Pečal se je z načinom izvedbe agrarne reforme na tem veleposelstvu, navajal razloge, radi katerih je bilo Auerspergu puščenih 4300 ha gozda nad zakonit maksimum ter zavračal vse njegove pritožbe kot neutemeljene. Z zanimanjem smo pričakovali nadaljnjih napovedanih izjav, kajti vsa resna svarila niso zalegla nič. Auersperg je dejansko ustavil obratovanje na vseh svojih žagah: v Glažuti, Jelendolu in Soteski ter odpuštil delavce in nameščence, seveda Slovence. Toda zmotil se je, če je mislil, da se bo njegovo početje mirno trpelo. Na mnoge intervencije prizadetega prebivalstva se je poslužila kraljeva banska uprava v Ljubljani zakonskih določil in odredila, da vzame začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani žagi v Soteski in Jelendolu v uporabo. Žagi ostaneta sicer last Auersperga, toda imenovana uprava ima v bodoče pravico rezati na njih les iz razlaščenih gozdov.

Dejansko je na žagi v Soteski začela Z. D. U. oz. tvrdka Jordan iz Sušaka, kot kupec lesa iz razlaščenih gozdov, koncem oktobra obratovati. Kakor čujemo, je zainteresirano prebivalstvo te ukrepe z veseljem pozdravilo, posebno, ker je videlo, da se v stiski le lahko zaneše na oblasti. Zdaj intervirna na pristojnih mestih v tem smislu, da se delavstvo ne sme nikoli več prepustiti samovolji tuje.

Žago v Jelendolu bo stavila Z. D. U. oz. tvrdka Premrov iz Martinjaka, ki je kupila les iz okoliških razlaščenih gozdov, predvidoma tekom tega meseca v obrat. S tem bo težko prizadetemu delavstvu in drugemu prebivalstvu veliko pomagano, predvsem radi tega, ker Auerspergova žaga v Glažuti še vedno stoji. Kakor smo slišali, se je tekom preteklega meseca uredilo na Auerspergovem posestvu vprašanje patronatov. S tem so baje vsa vprašanja urejena in preostaja le še definitivni obračun z Auerspergi. Da ne bo morda prepozno, poudarjamo na tem mestu ponovno svojo zahtevo, da sme ostati Auerspergu samo toliko, kolikor dovoljuje zakon in

sicer 1000 ha. Samo na ta način bo mogoče spraviti žago v Glažuti v obrat. Ne vemo, kako bi se moglo zagovarjati pred rodovi, ki pridejo za nami, če bi se zakon ne izvedel do kraja. Tudi v Nemčiji in drugih državah se je začela v večji meri in pospešeno izvajati agrarna reforma. Važna produkcijska sredstva morajo priti v javno last. To je za nas še posebno važno. Samo tista, ki so prišla v javno last, nam ostanejo ohranjena, vse drugo je za nas dvomljive vrednosti. Tuj kapital odnaša od nas zaslužek naših žuljev in čisto razkraja pri nas s svojim, večinoma prolinarodnim delovanjem odporno silo našega naroda. Ne samo socialna stremiljenja današnjih časov, temveč tudi narodni interesi zahtevajo, da pridejo glavna produkcijska sredstva v javno last.

V načinu izvedbe agrarne reforme so se napravile pri nas mnoge pogrške. Skušajmo popraviti, kolikor in kjer je še mogoče. Auerspergi so ponovno na zelo učinkovit način dokazali, da so popolnoma tuji težnjam našega naroda. Kaj vse so si dovoljevali nekateri njihovi nameščenci prej, oz. si dovoljujejo še sedaj, presega že vse meje. Omeniti moramo tu posebno »delovanje« inž. Skoupila. Po rodu baje Čeh, se je postavil vedno na stran nasprotnikov našega naroda. Njegovo »delovanje« pa zasluži, da si ga pogloblje ogledamo. Zdaj ima pred sodiščem proces, kjer je bil obdolžen, da je ponarejal ključke od pisalnih inštr. svojih šefov, imel napeljan skrit ven iz pisalnice in njegovo žlahtno ožje »delovanje« v premoženju, upravi mesta Kočevje je znano tu po tem, da so dolgovi zelo narasli. Pri zadnjih občinskih volitvah si je dovolil ta junak predrzne izjave »da smo namlatili klerikalce«.

Ti ljudje delajo slabo uslugo Auerspergu. Sicer si pa ne moremo misliti, da Auerspergi za vse to ne bi vedeli. Ali ni to čudno, da je Auersperg sprejel inž. Skoupila z odprtimi rokami, ko ga je Z. D. U. odpustila radi nerednosti.

Čas je, da se napravi konec temu početju, da bo ljudstvo videlo, da upravičeno zaupa svojim oblastem, ki so že do sedaj pokazale mnogo smisla za potrebe delovnega ljudstva.

Kako deluje ljubljanska carinarnica

Ljubljana, 5. januarja.

Carine so v današnjih časih morda še bolj važne del državnihih dohodkov kakor kdaj poprej, ko so bile sorazmerno znatno nižje, toda so jih ljudje smatrali, da so potrebne izključno zaradi interesov državnega fiska. Carine danes predstavljajo nekaj več: so namreč veliko jamstvo za našo domačo delo. Krog in krog nas vidimo, kako izgubljajo liberalistična gospodarska načela tla in se države čim dalje bolj razvijajo v avtarkije, to je v države, ki same sebi zadostajo in nočejo ne dosti kupovati in zato raje omeje svojo prodajo. Naša država sicer ni gospodarska veselisa v Evropi, na mednarodnem trgu kupnje in prodaje pa le nekaj pomeni, tako da je tudi ona morala zavarovati svoj trg s carinsko mejo, ako ni hotela v neenakem gospodarskem boju podleči in ako ni hotela prepustiti našega obrtnika in delavca žalostni usodi. Carine torej le ne ovirajo tako dela, kakor bi kdo to na prvi pogled mislil.

Važna carinska postaja v Jugoslaviji je postala po prevratu Ljubljana. Že dolga leta imamo v Ljubljani glavno carinarnico, ki predstavlja važna vrata za uvoz tujih izdelkov in tujega blaga v Jugoslavijo.

O pomenu ljubljanske glavne carinarnice naj govore naslednje številke (ki veljajo samo za Ljubljano, ne pa za druge carinarnice v državi): Meseca januarja je bilo v Ljubljani plačane carine in raznih manj važnih pristojin 6.732.000 din. februarja 6 milj. 82.000, marca 9.204.000, aprila 6.875.000, maja 8 milj. 178.000, junija 8.962.000, julija 5.571.000, avgusta 5.989.000, septembra 8.360.000, oktobra 8.889.000, novembra 9.381.000 in decembra 9.890.000 din.

Ciganska gostilja pri Brezovici

Te dni je obiskala vas Vnanje Gorice večja ciganska tolpa znanih ciganskih družin Levakovičev in Hudorovičev. Tisto noč, ko so bili cigani v Vnanjih Goricah, je bila precej razburljiva. Najprej so cigani poskušali vlomiti v prostore župana, trgovca in gostilničarja Ignaca Novaka, kjer so razbili eno šipo, vendar pa so domači cigane prepodili. Nato so cigani poskušali vlomiti k drugemu kmetu. Pa so jih tam tudi prepodili. Podjetni cigani so nato vlomili v kurnik tretjega posestnika, kjer so zavili vratove desetim nedolžnim kuram in enemu petelinu ter vse skupaj odnesli. Pa to jim še ni bilo dovolj. Vlomili so še v hišo Jožeta Marinka, kjer so odnesli moško suknjo, več obleke in raznih jedil, tako da je bil Marinko oškodovan za 1360 Din. Po teh vlomihskih pustolovščinah je vsa ciganska tolpa odkurila proti Logu, kjer so se cigani ponovno utaborili. Toda vaščan so že obvestili orožnike, ki so takoj odšli za cigani. Orožniki so obstopili ciganski tabor, toda vsem moškim ciganom se je posrečilo, da so se izmuznili iz obleganega tabora, v katerem so pustili le ciganke in otroke. Orožniki so obvestili o tem ljubljansko policijo. In res jih je policija večeraj dopoldne našla na draveljskem polju in je aretirala tri Hudoroviče in pet Levakovičev. Orožniki so v ciganskem taboru v Logu še našli ostanke

sijajne kurje gostije, ki so si jo cigani z ukradenimi kokoškami privoščili. Lastnik je tudi spoznal svojega krasnega petelina, ki je imel tako veliko rožo, kakor zlepa noben petelin daleč naokrog, in mu je zaradi tega tudi petelina najbolj žal.

KORN

Na svetovno razstavo v Pariz se bomo peljali z odprtim avtobusom v dveh različnih variantah. Prva varianta od 6. do 20. junija in od 1. do 15. avgusta: Ljubljana, Lienz, Innsbruck, Konstanz, Schaffhausen, Strassburg, Nancy, Pariz, Saarbrücken, Stuttgart, München, Heiligenblut, Ljubljana. Druga varianta: od 4. do 18. julija in od 5. do 19. septembra: Ljubljana, Benetke, Gardsko jezero, Milan, Turin, Mont Cenis, Grenoble, Lyon, Pariz, Basel, Luzern, St. Moritz, Bolzano, Ljubljana. Vsako potovanje bo trajalo 15 dni. Poleg tega se bodo vršili izleti v Benetke, Monte Carlo, Nizza, Rim, Grossglockner, Salzkammergut, Češko, Dolomite, Dubrovnik in Maria Zell in bo še več krajših potovanj po tuzemstvu. Zahtevajte prospekte. Prijave, in podrobne informacije v Okornovi izletni pisarni, Ljubljana, hotel »Slone«.

**Glajcenijske in
kvalitativno najboljše
hrastove in bukovne**

PARKETE

dobavlja in polaga tovarna

REMEC-ČO

DUPLICA PRI KAMNIKU
železniška in avtopostaja

Oglejte si naše zaloge v tovarni ali v pisarni
LJUBLJANA, Kersnikova ulica 7, poleg Slamiča

Kaj pravite?

Ko je naša železniška uprava pred časom izdala zaradi padajočega prometa na železnica odredbo o nedeljski in prazniški polovični vožnji na oseh vlakih, smo ta sklep pozdravili zlasti Slovenci. To je bila vendar enkrat reč, od katere si je obetala koristi tudi Slovenija. Ta uredba je bila socialna, ker je omogočila predvsem našemu malemu človeku — in kateri Slovenec danes ni mali človek — da se je zaradi opranka ali zaradi razvedrila lahko o nedeljo ali praznik premaknil iz kraja v kraj. Ne rečem, da je to bila kdovekako revolucionarna in moderna stvar — laški sosedje so nas o tem prekosili že davno prej, preden je kdo pri nas mislil na to.

Država je imela zaradi te odredbe dvojno korist: zvišala se je številno potnikov zlasti o tujkoprometnih delih države, po drugi strani pa je to služilo medsebojnemu spoznavanju, ki ga pri nas — kakor čutimo vsak dan — še kar kruto potrebujemo.

Ta novost je bila za naše razmere res ne-navadna. Kar na lepem se je mogel celo o Sloveniji voziti napol zastoj vsakdo, ne le privilegiranci iz brzih vlakov in višjih razredov.

Toda naši birokratični mlini meljejo počasi, a zanesljivo. Najprej je bila preklicana polovična vožnja za brzovlake. Zatem pa si je še odrediti, da prazniki niso nedelje in da zato ne gre, da bi prazniki in ljudje, ki jih praznujejo, imeli pravico do polovične vožnje.

Gospod Bog je dober z malim človekom in večkrat naredi tako, da se praznik in nedelja zvežeta. Mi Slovenci kljub svoji delavnosti tudi take praznike praznujemo. Toda če nam zdaj sreča prinese skupaj dva praznika in še nedeljo za nameček, smej se dni delati vse, samo s polovično vožnjo se ne smeš voziti. Zato, ker Božič ni nedelja. Tako pravi naredba in vsi skupaj moramo o praznikih, ki se končajo z nedeljo, plačevati redne cene. Kdor je šel za pretekli Božič z doma, ni mogel drugega, kakor pač izpolnjevati naredbo. Vse skupaj ni ne ja, ne ne.

Isti čas, ko naš Božič ni bil toliko bredek kakor navadna nedelja, je bil iz Beograda napovedan o Slovenijo posebni prvi vlak za 139 (stotidesetdevet) dinarjev sem in tja, za smučarje in izletnike. Za isto ceno se je na smučanju lahko peljal navadni provincialni kranjski človek samo od Rakeke do Jesenice.

Kaj pravite, ali bi se zaradi tujkega prometa, zaradi potrebnosti in zaradi zdrave pameti ne dala ta odredba spremeniti v svojo prvo pametno in socialno obliko?

Kupujte le domače izdelke! PERION

pralni prašek je kvaliteten izdelek slovenske industrije. - Kupujte ga!

Koledar

Sreda, 6. januarja: Sveti Trije kralji. Razglašanje Gospodovo.

Četrtek, 7. januarja: Valentin (Zdravko), škof; Teodor.

Novi grobovi

† Ga. Terezija Zupančič, roj. Hren, se je preselila v večnost v starosti 82 let v torek zjutraj ter bo pokopana danes ob štirih popoldne izpred mrtvašnice na Vidovdanske cesti. Naj ji sveti večna luč! Svojem naše sožalje!

† Na Uneu pri Rakeku je smrt rešila dolgoletnega trpljenja gospe Marijo Babuder, roj. Gregorčič, katera je zaspala v Gospodu, stara 62 let. Pogreb bo v četrtek ob 8 zjutraj na unško pokopališče. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljenim naše sožalje!

† V ljubljanski splošni bolnišnici je umrla večera 5. t. m. dolgoletna kolporterka »Slovenec« Marija Knapič. Pogreb bo v četrtek, dne 7. t. m. popoldne ob dveh izpred mrtvašnice državne splošne bolnišnice kraj počiva v miru!

† G. Pavel Zafušnik. Dne 4. jan. je vdano zaspal v Gospodu Pavel Zafušnik, posestnik v Novi vasi pri Slov. Bistrici, dolgoletna župan občine Spodnja Nova vas in oče duhovnika Gregorija Zafušnika. — Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes ob pol 10 popoldne iz hiše žalosti v Spodnji Novi vasi; po popoldanski službi božji pa se bo razvil spreved proti pokopališču.

† Umrl je v ljubljanski splošni bolnišnici g. Edvard Elezini. Pogreb bo danes ob 3 popoldne iz bolnišnice. Naj počiva v miru!

Osebnost

— Pri pošti Ljubljana I je upokojen na lastno prošnjo inšpektor Vinko Janežič, upravnik pošte Ljubljana I. — Za upravnika pošte Ljubljana pa je postavljen inšpektor Franc Salehar

— Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, za trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravnim »Franz-Josefovom« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno 1 časa »Franz-Josefove« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku.

Ogl. reg. 8. br. 30474/35.

— Ne vlagajte prošnji! Pri sodiščih v ljubljanskem apelacijskem sodišču so zasedena vsa mesta dnevnih arjev in pripravnikov v pisarniški, računski in letnišči-upravni službi, kakor tudi vsa dnevnišarstva mesta sodnih služiteljev in letniških paznikov. Pri predsedništvu apelacijskega sodišča v Ljubljani je za taka mesta vloženih toliko prošnji, da je potreba glede bodočih popolnitvev mest, ki bi se tekom časa ugnelila izprazniti, z njimi krita za nedolžen čas, ker se le od časa do časa izprazni katero izmed takih mest. Nabiranje novih prošnji zaradi tega nima nobenega smisla in povzroča sodni upravi le nepotrebno delo, zaradi česar se nove prošnje ne bodo več sprejemale v predznanbo, marveč se bodo zavra-

čale sproti brez vsake izjeme. Da si interesentje prihranijo brezplodne izdatke za takse, poštnine itd., bo le v njihovo korist, če bodo prenehali z vlaganjem prošnji. Če bi se v bodočnosti pokazala možnost novih namestitvev v večjem obsegu, se bo to objavilo.

— Civilne in kazenske pravde pri okrajnem sodišču. Za leto 1937 so bile pri okrajnem sodišču izvršene nekatere spremembe. Oddelki za civilne tožbe: II. oddelk sodnik Battista Ljudevit III. sodnik Milan Tominc, IV. sodnik Leopold Šmalc in IV-a sodnik dr. Josip Stular. Izvršilni oddelki: V in zemljiška knjiga sodnik dr. Stojan Bajčič, izvršilni oddelki V-a sodnik dr. Jakob Svet. Kazenski oddelki VI sodnik dr. Valentin Benedik, kazenski oddelki VII sodnik Janko Möller. Zadeve pravne pomoči, stanovanske odpovedi in izločitvene pravde so poverjene sodniku Josipu Rusu.

— Vedno večji naval v bolnišnico. V ljubljansko bolnišnico se naval bolnikov kar vidno stopnjuje. Samo v ponedeljek je bolnišnica sprejela 161 bolnikov, večeraj pa le nekoliko manj. Večeraj sta bila sprejeta dva ranjena: 58 letni delavec Fran Remškar iz Dragomerja pri Logu v ljubljanski okolici. Tega je med delom zasula plast zemlje in mu zlomila levo nogo. — V Seneberj v občini D. M. v Polju je slameroznica odtrgala prst na desni roki 12 letnemu kmetskemu dečku Antonu Močilnikarju.

— Vremenska napoved. Evropa: Nad Balkanskim polotokom in nad Rusijo je ostane hladnega zraka. Oblačno v vsej Evropi, dež v Franciji, Nemčiji in ob Baltičkem morju. Vedro v Panonski nižini in na Balkanskem polotoku. Jugoslavija: Vedro, ponekod jutranje megle, ponekod mrz. Najnižja temperatura, zabeležena v Zagrebu — 4, najvišja pa v Veli Luki 13 stopinj. Napoved za danes: Pričakuje se pooblačitev na zahodu in v Primorju, kjer bo tudi dež. V ostalih delih krajevine vedro z jutranji meglami v dolinah rek. Temperatura se bo dvignila.

— PRI RAZPOKANI KOZI, ozeblinah, lišajih in izpuščajih čudovito deluje »OBLAKOVO KAMILICNO MAZILCO«.

— List »Naš prijatelj« v Rajhenburgu. — S 1. novembra l. l. je začel v Rajhenburgu izhajati nov list z imenom »Naš prijatelj«, ter izhaja vsako drugo soboto. Dosedaj je izšlo že pet števil. List hode bitli gospodarsko glasilce Dolenjega Posavja, poleg tega pa hode sodelovati pri povzdigi tujkega prometa v omenjenih krajih. List izdaja konzorcij, urejuje ga pa Avgust Fabjančič, podžupan občine Senovo pri Rajhenburgu. Če pa vzamemo, da celo Dolenje Posavje nima svojega krajevnega lista, ter okraji, brežiški, krški, novomeški in del šmarnskega ležijo ob meji, je ta list treba pozdraviti in ga priporočati. List »Naš prijatelj« je odlično slovenski, s čemer hode zvesto služiti slovenski skupnosti. Naročnina lista je 24 din letno. Naroča se na naslov: »Naš prijatelj«, Rajhenburg. Prihodnja številka bo izšla 15. jan. Novim naročnikom so do nadaljnjega na razpolago vse do sedaj izšli številke.

— Kmetič zveza v Rajhenburgu. V nedeljo, dne 10. jan. bo takoj po ranem sv. opravi v Slovaškem domu ustanovni občni zbor Kmetič zveze. Na tem občnem zboru bo poročal bivši narodni poslanec in sedanjí predsednik Kmetič zveze g. Janez Brodar. Kmetje in kmetič fantje Udeležite se tega občnega zbora res polnoštevno, da boste tako posavili trde temelje vaši stanovski organizaciji.

— Naši narodnoobrambni problemi je naslov knjižice, ki jo je izdala Prosvetna zveza v Ljubljani. Obsega veleskaznivo predavanje dr. Ivo Česnika, ki ga je imel na prosvetnem tečaju. — Knjižica obravnava problem onih naših rojakov, ki žive izven Slovenije razkropljeni po Jugoslaviji in onih, ki žive kot izseljenci izven naših državnih mej po vseh petih delih sveta. V drobni knjižici je zbrano toliko narodnoobrambnega gradiva, da bo brošurica dobro služila predavateljem v prosvetnih društvih in narodnoobrambnim oddelkih. Naroča se pri Prosvetni zvezi, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7, in stane 1 izvod 5 din.

— Slovenski pravopis. Priredila dr. Breznik in dr. Ramovš, izdalo Znanstveno društvo univerze v Ljubljani. — naklada pri Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Ima 300 strani ter stane vezan v platno 60 din, po pošti v etuiju 64 din. Obsega a) Najbolj navadne kratice; b) navodila in pravila; c) o rabi velikih in malih črk; d) o pisavi in sklanji tujih lastnih imen; e) o razlagovanju; f) o pisavi sestavljenih besed; g) o rabi naglasnih znamenj; h) ločila in končno pravopisni slovar. Tako smo dobili Slovenci že dolgo pričakovani pravopisni in pravorečni slovar. S tem je utrla težavna pot, so zgrajeni temelji na katerih se bo nadaljevalo do končnega razločenja in popolnitve našega pravopisa. Danes lahko mirno trdimo, da spada pravopis na mizo vsakega slovenskega človeka, ki ima s slovensko besedo tako ali drugače opravka. Brez njega ne bo moči od sedaj naprej izhajati nikomur. Zlasti priporočamo ta slovenski pravopis vsem našim bolnikom, pisateljem in novinarjem, kateri nedvomno največ lahko store za čistost našega jezika. Kdor bo torej hotel lepo in pravilno pisati in pravilno govoriti, bo to dosegel le z uporabo novega — Breznik-Ramovševskega slovenskega pravopisa. — Zakaj? Slovenski pravopis ni samo pravopisni, ampak je tudi pravorečni slovar in kot tak sploh edini te vrste. Sprito svojega uradnega značaja (saj ga je izdalo Znanstveno društvo — predhodnik naše Akademije); je pravopis najvažnejše delo, kar jih je izšlo v zadnjem času. — Zato priporočamo.

— Družinska Pratika 1937 je v založništvu popolnoma posla. Posamezne izvede je mogoče dobiti še v knjigarnah in trgovinah, dokler tudi tam ne poidejo zaloge.

— V vodi najden človeški plod. Kamnik, 5. t. m.: Večeraj o popoldanskem urah sta ob strugi Bistrice, v bližini Novega trga, delala Reberski Andrej in Jeglič Anton. Med delom sta opazila v vodi človeški plod moškega spola, kar sta naznanila tukajšnji proizvodni postaji. Sodi se, da je bil plod 3 do 4 tedne v vodi in star približno 3 mesece. Odnegli so ga v mrtvašnico farn. pokopališča, kjer si bo danes popoldne trupelce ogledala uradna komisija.

— Psica nemške volčje pasme, stara 15 mesecev, ki sliči na ime »Dana«, je pobegnila 31. decembra 1936. Kdor isto ulovi, se prosí, da jo odda v štabu dravskega orožniškega polka v Ljubljani.

— Kamnik K. d. p. d. »Bistrica« ima danes popoldne ob 3 v Kamniškem domu čajanko, kamor vabim vse ostale žane. — Predsednik »Sestane fantov KA za kamniško in moravsko dekanijo« bo v nedeljo, dne 10. januarja ob 10 popoldne v Grobljah, kakor je bilo objavljeno v Našem listu.

— Srečolov z 300 dobitki (300 velikih knjig o Evharističnem kongresu v Ljubljani, cena vsake 160 Din) bo neprekinjeno v nedeljo, dne 17. januarja popoldne v Grobljah, Srečke (po 2 Din) se še dobijo. Naročajo se v Misijonski tiskarni. Pred srečolovom bo v Družstvenem domu v Grobljah evharistična prireditev (skriptično predavanje o kongresu in peje). Pričetek ob 3 popoldne.

— Novo mesto V petek, dne 8. januarja ob 8 zvečer bo g. dr. Dvorčnik, poslanec iz Ljubljane predaval v prostorih Prosvetnega doma v Novem mestu o vitalnem problemu »Slovenec in narodne manjšine«. Del predavanja bodo spremljale skriptične slike. Na predavanju, kamor je vstop brezplačen, so vabljeni žene in novomeška društva.

Ljubljana

1 Truplo Janez Kregarja najdeno. Pred tednom dni je izginil iz Štepanje vasi 75 letni posestnik Janez Kregar, ki je na stara leta živel kot prevžitkar pri svojem sinu Lojzetu, kateremu je izročil posestvo. Družina je iskala pogrešanega očeta povsod, domnevala pa je, da je Kregar padel v Grubarjev prekop. V ponedeljek popoldne pa so ljudje potegnili truplo iz Ljubljaničke tik pod Štepanjo vasjo. Policijska komisija je dognala, da je Kregar padel po nesreči v Grubarjev prekop ter da ne gre v tem primeru za nobeno nasilje ali samomor. Pri Kregarju so našli 62 din kovanega drobiža in tri stolčke. Truplo so prepeljali na pokopnikov dom ter bo danes popoldne ob pol 4 pogreb. Naj mu sveti večna luč!

1 Božidar Jakac vodi po svoji razstavi slik danes ob 11 popoldne. Občinstvo opozarjamo, da so pravkar izšlo fotografirane Prešerna ter so v prodaji na razstavi. Razstava ostane odprta še do nedelje 10. t. m.

1 Predstavo božične igre »Kralj z neba« je postal na novega leta popoldne s svojim obiskom v Narodnem gledališču v Ljubljani prevzeli gospod knezoškof ljubljanski dr. Gregorij Rožman. Gospoda škofa je lepa uprizoritev zelo zadovoljila in izrazil se je o lepem delu, režiji in izvajanju nastopajočih prav izredno pohvalno: Vsi krasni prizori, ki so na podlagi evangelija ali tistega časa, so združeni v ubrano idejno celoto in žive polno in resnično življenje ter zanimajo vseskozi do konca. Božična igra, kakršno smo pogrešali, ki bo živela, osvaja in zmagovala na vseh naših odrih. — Avtorju gospodu Gregoriju je gospod škof radi lepega dela in uspeha izrazil svoje čestitke.

1 O ljudskih slikah na steklu, s posebnim oziranjem na Slovenijo, bo nocoj ob pol 8 predaval na nac. uri akad. slikar Maksim Gaspari. Opozarjamo na to predavanje kroge, ki se zanimajo za dekorativno likovno umetnost, zlasti pa ljubitelje našega narodopisja.

1 Po Severni Ameriki nas bo popeljal predavatelj g. dr. I. Knific, prof. v Škof. zavodih, v petek, 8. januarja na XIII. prosvetnem večeru. Dva meseca v lanskem poletju se je predavatelj mudil v Ameriki in obiskal vsa večja mesta, ogledal si zanimive pokrajine od Newyorka do S. Francisca. Zanimivosti Yelovstovnega parka bodo v predavanju omenjena in prikazana s številnimi skriptičnimi slikami. Poleg tega pa bo marsikoga zanimalo tudi življenje naših Slovencev, ki bivajo raztreseni skoraj po vseh državah Severne Amerike. P. t. občinstvo se vljudno vabi, da se tega zanimivega predavanja v obilnem številu udeleži.

1 Pomočniki izpitni vajenk modistovske stroke bodo 29. januarja 1937 v zadržni pisarni Sv. Petra nabrežje 19. Tozadevne prošnje je vlagati do 12. januarja 1937 med uradnimi urami v zadržni pisarni.

1 Pravda Bata proti Kristanu. Za 8. t. m. ob 8.30 je bila razpisana tretja glavna razprava v zvezi tvrdke Bata d. d. Borovo, pri ljubljanskem okrajnem sodišču. Kakor smo že kratko poročali, toži tvrdka Bata ljubljanskega čevlarskega mojstra Frana Kristana zaradi prestopka žaljenja časti in nelojalne konkurence, ker je l. 1933 na nekem shodu Narodne odbrane v Unioinu ostro napadal omenjeno podjetje. Uradno je bila sedaj razprava položena na nedoločen čas in bo najbrž šele po Veliki noči.

1 Mostina! Nekaj mesecev sem pobira mestna občina po nekaj dni na mostovih in cestnih križiščih prispevke za zaposlitev brezposelnih. Dohodek te nabiralne akcije se steka v fond za brezposelce, ki služi za nastavitve delavcev pri koristnih javnih delih. Potrebni in koristni javni del je mnogo. Ako bo dovolj denarja, bodo postopoma vsa izvršena. Z dohodki mostnine in davščine na sobe in uslužbence gradi mestna občina v Zg. Šiški kanal, ki je bil potreben iz zdravstvenih vidikov, kakor tudi radi škode, ki jo je voda stalno povzročala. Kanal je globok skoraj 4 m in sedaj dograjen v dolžini 200 m. Za delavce plače je občina doslej izdala 27.000 din. Povdariti je treba, da se denar, ki ga darujejo občani na mostovih in pri drugih socialnih akcijah, porablja izključno le za plače delavcev. Materialni izdatki se krijejo iz posebnih prispevkov prizadetih posestnikov, ki s tem socialno akcijo izdatno podpirajo ali pa iz rednega proračuna. Mesto pripravlja nekaj novih javnih

del, zato vabi občane, da naj radi prispevajo prihodnje dni, ko bo zopet pobiralo mostnino. Kdor gre na sprehod po Šiški, naj si to koristno kanalizacijo ogleda, da bo videl, kako pravilno in koristno se darovani denar porablja.

1 Prijet tat benina. V začetku meseca avgusta je ponoči prišla goreti baraka Fr. Kotnika v Trnovskem pristanu, kjer je imela tvrdka Dukič spravljen bencin. Očitno je bilo, da je požar povzročil tat, ki je kradel bencin in pri tem svotil z lučjo ali vžgalico. Policija je sedaj tega požigalskega tatu prišla. Je to 32-letni Franc Lorgor, doma iz Šmarja pri Jelšah in ki se preživlja z nabiranjem starega železa, z beračenjem ter s tatvinami in je bil večkrat izgnan iz Ljubljane. Lorgor je prišel, da je po neprevidnosti pri tatvini zažgal posodo z bencinom. Tedaj so imeli delavci in gasilci trdo delo, preden so pogasili ogenj. Dalje je Lorgor ukradel železen tečaj iz Zalokarjeve tovarne na Viču, na Aškercovi cesti pa je na škodo mestne planarne ukradel cel voziček plinskih cevi. Ko je ponudil te cevi nekemu livarju, je ta zahteval potrdilo, da so cevi poštenega izvora. Lorgor pa je pustil voziček s cevmi, vrednimi 1600 Din in pobegnil. Osumljen je tudi nekega vloma v skladišče gorenjskega kolodvora, kar pa zanika. Policija je Lorgerja izročila sodišču, pozneje pa ga bo izgnala.

1 Namočena polenovka S. r. Kham, Miklošičeva 8.

1 Mizarji, tesarji, vodovodarji, kleparji, gradbeniki, takoj sedaj po zimi dobite delo, ako vzamete za plačilo gradbeno parcelo in lepem letoviskem kraju na Gorenjskem Informacije pri »Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7-1.

1 Kino Kodeljevo igra danes ob 5 in 8 ter jutri ob 8 dvojni spored: Poziv na valček (Lilian Harvey) in Zadnji valček (Kamilla Horn), danes ob 3 po matinejskih cenah Poziv na valček.

1 Vomburgarjeva »Vrtnice« na odru Rokodelskega doma. Nova uprizoritev Vomburgarjeve božične igre »Vrtnice« bo jutri na praznik sv. Treh kraljev ob pol petih popoldne v Rokodelskem domu. S tem bo ustrezno okoliščinam in vsem, ki jim ni mogoče prihajati k večernim predstavam. Vstopnice se dobivajo v predprodaji jutri od 10 do 12. Popoldne ob pol petih pa pridite vel, ki se niste videli igre, v Rokodelskem domu!

1 Jegličevce, ki bivajo v Ljubljani opozarjamo na zanimivo predavanje našega nekdanjega profesorja dr. I. Knifica, ki bo v petek, 8. jan. ob 8 zvečer v verandni dvorani hotela Union.

1 Zveza akademskih izobraženih žen prirodi v torek, 12. januarja 1937 širši članski sestanek ob 20 in pol v klubski sobi kavarnar »Union«. Na dnevnem redu so poročila o društvenem delovanju doma in v inozemstvu (kongres v Krakovu itd.) ter razpravljanje o »Pravnem položaju jugoslovanske žene«. Vabljeni vse članice ZAZ in JZZ.

1 Večerni kuharski tečaj, ki ga priredi tenaki odsek Sentpeterske prosvete se bo pričel v prvi polovici januarja in bo trajal do srede marca. Vrši se bo dvakrat na teden: ob sredah in četrtek zvečer. Prijaviti se je pri g. Požornovi, Jegličeva 13, kjer se dobe tudi podrobnostna pojasnila od 8 do 5 popoldne.

1 Trnovo. Drevi ob 8 prireditelj fantovskij in dečkiški odsek prosvetnega društva Trnovo v prosvetnem domu, Karlovna ulica 14. Vomburgarjevo dramo »Vrtnice« bo v igro vvelo videti, pose le, imenarija. Zato pridite v obilnem številu!

1 Nočno službo imajo lekarni: danes: mr. Lepšček, Rešilna cesta 13; mr. Bahovec, Kongorščakova 12 in mr. Komotar, Vlt; jutri: dr. Piccoli, Tirska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62 in mr. Garbus, Mosta.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Sreda, 6. januarja ob 15: Repotitev. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. — Ob 20: Korajža velja. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

Četrtek, 7. januarja. Atentat. Red. Četrtek. Petek, 8. januarja: Zaprti. Sobota, 9. januarja: Korajža velja. Red A.

OPERA — Začetek ob 20.

Sreda, 6. januarja ob 15: Pod to goro zeleno. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. — Ob 20: Traviata. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Četrtek, 7. januarja: Cavalleria rusticana. Glumači. Red B.

Petek, 8. januarja: Zaprti. Sobota, 9. januarja: Hovanačina. Premierski abonma. Nedelja, 10. januarja ob 18: Aida. Gostovanje tenorista gosp. dr. Adriana. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. — Ob 20: Pri treh madenkah. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

Cerkveni vestnik

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost jutri v uršulinski cerkvi. Zjutraj ob 5 bo prva sv. maša, ob pol 6 pridiga in ob 6 sv. maša z blagoslovom za žive in mrtve bratovščine. Vabljeni vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se jutri na prvi četrtek v mesecu v obilnem številu udeležijo evharistične pobožnosti v uršulinski cerkvi.

Poizvedovanja

Pešček, črno-bel, se je zatekel. Vprašati: Strimšek, Rado, Mizarstvo, Selenburgova 4 (dvorilke). — Zdravilni rožnecem sem izgubila 1. ali 2. januarja. Ker mi je drag spomin, dam visoko nagrado najdetelju, kateri naj se oglaš v upravi »Slovenec«.

Socijalna referentka pri policiji

Ljubljana, 5. januarja.

Poznavalci razmer so dolga leta obžalovali, da pri ljubljanski policiji ni urejen socialni oddelk. Naloga vsake mestne policije za socialno skrbstvo so namreč mnogo večje, kakor je to v javnosti znano. Tudi razni ironiki nimajo prav, ako namigujejo na druge »socialne« naloge policije. V resnici ima policija veliko dolžnost in odgovornost, da skriži za nadzorstvo nad mladino, ki po mestu berači, se potepa in zahaja v slabo družbo ter je izpostavljena vsakovrstni nevarnosti. Policija ima možnost, da posega v življenje mnogih družin, obenem pa ima policija tudi dolžnost, da skriži za zatiranje prostitucije, da se bori proti izrabljanju največkrat nedolotnih deklet.

V tem oziru se je vsa borba policije dosedaj omejevala skoraj izključno le na zatiranje najbolj znanih in tudi najbolj prebranih žensk samotnega poklica, vse drugo pa je policija zanemarila. Seje sedaj se je policija odločila, da svoje delo v tem oziru razširi v res socialno delovanje, pri čemer bodo prišle manj v poštev znane policijske mere, kakor pa dobra beseda, primeren nasvet in pa resnična socialna skrb. Uprava ljubljanske policije je pred tem naprosila bansko upravo, naj ji dodeli zmerno in socialno čutočo uradnico, ki bi prevzela socialni referat ljubljanske policije. Banska uprava je tej prošnji ustregla ter je preimenovala na upravo policije gđ. Danico Meliharjevo, konceptno uradnico. Gđ. Meliharjeva je di-

plomirana juristinja, ima pa zelo obsežen človekoben program, ki ga je razvila v razgovoru z našim urednikom.

Gđ. Meliharjeva je preštudirala nalašč v ta namen socialni referat zagrebške policije, kjer se je zlasti zanimala, kako v Zagrebu skrbje za otroke, mladoletne in seveda za pobiranje prostitucije. Gđ. Meliharjeva je že stopila v stik s socialnimi oddelki ljubljanske mestne občine in banske uprave, dalje s kolodvorskim misijonom, z Unijo za otroke ter z raznimi dobrodelnimi organizacijami in sličnimi ustanovami. Ze sedaj se zateka gđ. Meliharjevi mnogo mladih žensk, ki jim recimo očetje njihovih nezakonskih otrok ne plačujejo oskrbnin, dalje razne družinske matere, ki imajo mnogo otrok in katerih očetje zapravljajo ves svoj zaslužek, dekleta, ki jih že objema s svojim blatom ulica in celo otroci. Gđ. Meliharjeva je pokazala lep talent ter stori z nasvetom in s sredstvi, kolikor pač more. Resnica je, da ima policija eksperimentalno moč in da more pobrati vse male beračke in vsa zapuščena dekleta z ulice, toda potem ne ve z njimi kam, ker policija pač nima nobenega takega zavoda, da bi tam vzdrževala zapuščene mladoletnike. Semintja more policija pač nakazati kakšen majhen znesek za vrtnice v domovinski občino, bolj važno pa bo delo, ko bo socialna referentka policije mogla posredovati za sprejem zapuščene mladine v razne zavode. Ideja socialne referentke pri upravi policije je zdrava in jo bo javnost s simpatijami pozdravila.

Resnica o mestni ogrevalnici

Mestna ogrevalnica ima dovolj kuriva in ne potrebuje zunanje podpore.

Ljubljana, 5. jan.

Naše ugotovitve o resničnem stanju v mestni ogrevalnici so silno zabojele »Jutroc«, ko smo doznali, da je njegovo literarno navdahnjeno poročilo le plod pesniške fantazije. To je za avtorja morda častno, toda trditve so za mestno občino žaljive, ker so krivične. »Jutroc« zadnje čase rado sega po orožju socialne demagogije, toda v tem ni izvežbano in zato ga mora seveda polomiti.

Resnica je naslednja: Pravilnik o mestni ogrevalnici je bil sestavljen pod dr. Pucem, samo nikoli se ni izvajal. Šele sedaj je mestna uprava napravila red. V mestni ogrevalnici kurijo od pol 7 jutraj do 10, od 1 do 3 in v večernih urah. Dnevno porabi ogrevalnica 25 kg premoga in pa narobe drv. Mesečno torej 1000 kg premoga in za 2 kubična metra drv, raje več kot manj. Letos niti en dan ni bila ogrevalnica nezakurjena. Dopoldne se pokuri manj, ker odidejo prenočevalci ogrevalnice po svojih opravkih, nekateri beratič in ljudi nadlegovat, malokateri pa dela iskati. Prav sedaj so razmere v ogrevalnici urejene, poprej pa so bile razmere strašne. Delomržeči so v ogrevalnici popivali in se pretepali, kar je sedaj nemogoče. Nobena sramota ni za brezposelne, ki imajo 24 ur časa na dan, če naberejo malo dražja, namesto da posedajo po ogrevalnici ter kvartajo. Pravilnik, ki je bil izdan pod dr. Pucem, prepoveduje kuhati s kurivom, namenjenim za ogrevanje, in ako hoče kdo kuhati, si mora že sam preskrbeti kuriva. Hrana, ki jo dobivajo brezposelni iz Delavske zbornice, morda res postane med potjo mlačna, toda brezposelni si jo donajajo sami v kotliču. Mestna občina pa bo ta kotlič nadomestila z dvema loncema v lesenem zaboju, tako da bo hrana prihajala gorka.

Mestna ogrevalnica pa predstavlja sicer tudi potuho za brezposelne, ki se grejejo v njej, namesto da bi delali. Seveda prenočišče imajo, čez dan pa že toliko priberajo, da imajo za cigarete in za pijsko. Mestna občina bi bolje storila, ako bi tem ljudem preskrbela delo, saj so povečini zdravi in krepki ljudje. Kakor čujemo, se bo to tudi v kratkem zgodilo, in kdor ne bo hotel delati, pač tudi ne bo imel pravice zahtevati, da se greje na mestne stroške.

Delavska zbornica se je brez potrebe vtaknila vmes. Kolikrat časopisje poroča o mnogih socialnih škandalih, pa se gospodje v Delavski zbornici niso zganili, da bi poslali kakšno podporo. Ko pa so brali »Jutroc« gniljivo poročilo o prezebujočih v mestni ogrevalnici, so poslali takoj pol tone premoga in obenem tudi obvestili uredništvo »Jutrac«, ki jim je že drugič zapelo slavo. Gospodje od Delavske zbornice že vedo, zakaj se jim je mudilo osramotiti mestno občino!

Drugi očitki v »včerajšnjem« »Jutroc« pa se tičejo zgolj po nepotrebnem užaljenih osebnih občutkov in zato resnemu listu ne kaže, da bi se z njimi bolj podrobno pečal.

Javna zahvala

Podpisani izrekam pristočno zahvalo primariju gospodu dr. Janju Pompeju za uspešno težko operacijo, potrebno vsled dolgotrajnega bolehanja, in raka v desnem ušesu. Operacijo je izvršil gosp. primarij dne 11. septembra 1936, ter pri tem odstranil okuženo uho tako spretno in brez znatnih bolečin, da se sedaj počutim popolnoma zdravega.

Pavčič Jakob,
pla. odpr. drž. žel v pokouju
Ljubljana — Smoletova 13.

Dva nevarna vlomilca prijeta

Poročali smo o aretaciji vlomilca Radoševića, ki je pred dnevi vlomil v Favajovo gostilno v Šiški. Tega vlomilca je izdala pijanost, ker se je pri vromu v gostilno preveč napil in ga je nato na cesti ustavil stražnik. Policija pa je nato spravila še enega njegovega tovariša v zapor in nato še tretjega, namreč 34-letnega brivskega pomočnika Silva Škrbca, ki ga je tudi izdalo vino. Škrbec je bil namreč te dni v neki gostilni z neko žensko, ki mu je povzročila zaradi ljubosumnosti spor, v katerem je Škrbcu očitala njegove grehe. Policija je aretirala Škrbca ter napravila na njegovem domu preiskavo. Tako so policisti našli pri njem aktovko, v kateri je bila brisača in en svinčnik. To aktovko je obrtnik Arhar iz St. Vida spoznal za svojo last in zato je prišlo na dan, da je Škrbec vlomil pri Arharju tik pred božičem. Škrbec je tudi priznal, da je vlomil v stanovanje krojača Vrhovca v St. Vidu ter tam odnesel cel kup božičnih jestvin. Priznal je še druge tatvine in vlome.

Policija je dalje prišla 32-letnega brezposelnega ključavničarja Antona Šrénika iz Mengša. Šrénik je bolj poklican tat, kakor pa ključavničar. Bil je že večkrat prijet zaradi tatvine in vlovov ter je bil tudi izgnan iz Ljubljane. V njegovem brlogu je policija našla par rokavic, v katerih je spoznala lastnino gostilničarke in trafikantkinje Antonije Fonove, s Tyrševe ceste 82. Pri tem vlovu je Šrénik odnesel razne obleke, blaga in cigarete v vrednosti okoli 5000 Din. Pri njem so našli tudi lepe modne hlače in lep krznen ženski suknjič rjave barve. Oboje je bilo očitno kje drugje ukradeno. Lastnik naj se zgleda v kriminalnem oddelku policije.

Celie

e Kino Metropol. Danes ob 16.15, 18.15, 20.30 »Lili« (Franciška Gaal). Ob 10.15 in 14 matineja »Na elektrinem stolcu«.

e Mešani zbor »Celjskega Zvonca« bo imel zopet redno pevsko vajo v četrtek, dne 7. januarja ob 8 zvečer v Domu. Polnoštevilo!

e Redna seja mestnega sveta celjskega bo v petek, dne 15. januarja ob 6 zvečer in ne v petek, dne 8. januarja, kakor smo prvotno poročali.

e Sedejeva družina v Celju ustanovljena. V ponedeljek zvečer je predaval pod okriljem Ljudske čitalnice v fantovski sobi v Orlovskem domu o Slovincih in narodnih manjšinah g. dr. Dvornik iz Ljubljane Predavatelj, ki uživa sloves najboljšega poznavalca narodno-manjšinskega vprašanja pri Slovincih, je podal zbranemu občinstvu jasno sliko sedanjega stanja manjšinskega vprašanja. Po predavanju je bil razgovor o potrebi ustanovitve Sedejeve družine v Celju za okoliš celjske prosvetne ekspoziture. Za sedaj je bil ustanovljen v Celju klub Sedejeve družine, ki bo pripravil vse potrebno za ustanovitev podružnice. Pripravljeni odbor bo zbiral tudi članke z navedenega področja.

Dar Vincencijevi konferenci. Tvrška Brauns v Celju je darovala Vincencijevi konferenci sv. Danijela 800 Din — Iskrena hvala!

Umrla je v celjski bolnišnici v 54. letu starosti ga. Miklavo Marjeta, žena posetnika iz Smarjete ob Paki. Naj počiva v miru, žalujočim ostalim izrekamo iskreno sožalje.

Mariborske vesti

m Mariborski kriminal. Iz policijske statistike je razvidno, da je vršil kriminalni oddelček ogromno delo. Obravnaval je 5072 primerov kaznivih dejanj. Od tega so bili v lanskem letu v Mariboru 3 roparski umori, 2 navadna umora, 599 tatvin, 43 utaj, 72 prevar, 378 dejanj zoper javni red, 3810 raznih prekrškov, 2 primera izsiljevanja ter 124 drugih različnih zločinskih dejanj. Pri tem niso upoštevani politični zločini in prestopki. Posebno veliko delo je vršila kriminalna razvidnica. Policijski daktiloskop je izvršil v Mariboru 35, izven mesta 33, skupno 68 preiskav z aparati in daktiloskopskimi pripravami, identificiral je na podlagi prstnih odtisov 10 oseb s krivim imenom, 5 vlomilcev, ki so izvršili več vlovov, 7 zločincev ter 5 oseb, osumljenih raznih drugih kaznivih dejanj. Daktiloskop je slikal 295 osumljenih oseb, daktiloskopiral pa 357. Raznim policijskim oblastvom je ta oddelček razposlal 1436 slik.

m Prebrisana tatnica. Orožniki v Slovenski Bistrici so aretirali prebrisano tatnico, ki je kradla po tamošnjih trgovinah. Je to neka Liza Terčič iz Polskave. Bila je silno spretna, saj je ukradla trgovcu Zapfu tri bale zimakega blaga ter 150 m platna, trgovcu Viktorju Mačku tri Hubertus plašče in razno emaljirano posodo. Pri njej so poleg tega našli še razno drugo blago, ki tudi očitno izvira iz tatvin. Najbrže se je s svojimi dolgimi prsti udeleževala tudi v Mariboru.

m Plačilna kuverta ukradena. V kurilnici je bila ukradena z blaginjkove mize med izplačevanjem delavcev plačilna kuverta, v kateri je bilo 1871 Din — vsa mesečna plača uslužbenca Josipa Zagarja. Kuverta so našli potem v košari za papir že prazno.

 Vsako disharmonijo življenjskih funkcij takoj v začetku normalizirate z našo najboljšo in najbolj zdravo prirodno mineralno vodo

ono z rdečimi srci,
RADENSKO!

m Revež umri zaradi onemoglosti in mraza. Žalostna smrt je zadela v bližini meje pri Sv. Juriju ob Pesnici občinskega reveža Antona Jarca. Našli so ga v bližini Šerbinekove hiše mrtvega. Reveža je na poti zajela noč. Bil je slabo oblečen in obut, pa sta ga mraz in starost ter dolga pot izmučila, da ni mogel več naprej. Obležal je ob poti ter umrl zaradi onemoglosti in zime.

m Francoska žurnalistka v Mariboru. Včeraj se je mudila v Mariboru madame Edith Bricon, sotrudnica pariškega dnevnika »La Republique«, ki se nahaja na daljši turneji po balkanskih državah. Prišla je v Maribor iz Ljubljane ter imela tukaj razgovore s predstavniki kulturnega in gospodarskega življenja. Za Mentorja ji je bil zgodovinar prof. Baš, ki ji je razkazal znamenitosti in posebnosti mesta in okolice.

m O »Pojavu življenja na zemlji« bo predaval prihodnji ponedeljek v Ljudski univerzi prof. dr. Zarnik. S tem predavanjem se pričneta biološki cikel, v katerem bodo predavali znani naši strokovnjaki, tako univ. profesorja dr. Zarnik in dr. Vouk iz Zagreba in mariborski profesor Detela.

m Iz starih avstrijskih kron delajo kovače. Ponarejevalci srebrnikov so našli nov material za

svoje falsifikate. Dosedaj so ponarejali kovače in peteče iz raznih zmesi, v katerih je bilo največ kositr in avinca. Sedaj pa jih delajo iz pravega srebra. Prelivajo stare avstrijske srebrne krome, kar se vsekakor izplača, saj se dobi taka krona že za par dinarjev. Te dni so zaplenili v Polčanah na postaji dva taka ponarejena srebrnika nekemu potniku, ki se je peljal v Maribor.

m Slomskova birmanka umrla. Včeraj smo poročali, da je umrla na Pobrežju v visoki starosti 87 let zasebnica Marija Böhm. Pokojnico je birmal veliki naš škof Slomski, ki je obiskal nekoč tudi njeno mater na Pobrežju, ko je bila na smrtni postelji. O tem obisku je pokojnica velikokrat pripovedovala. Böhmova je veliko let služila v stolnem župnišču. Naj počiva v miru!

m Dva debutanta v gledališču. Drevi bo poslednja uprizoritev drame iz jezuitskega življenja »Prva legija«. Pri tej predstavi nastopita kot debutanta Ivo Valančič v vlogi patra Rawleigha in Ivo Beršak v vlogi msgr. Careya. Veljajo globoko znižane cene.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

m Odvetniška kolonija v Limbušu narašča. Mariborski odvetnikom se je idilična pokrajina okrog Limbuša posebno priljubila, ker si drug za drugim tamkaj kupujejo posestva, na katerih si grade svoje »tuscule«. Te dni je prešlo zopet novo posestvo v roke nekega mariborskega odvetnika, ki je kupil na dražbi znano imetje bivšega industrijalca Kleina. Na posestvu je tudi opuščena tekstilna tovarna za izdelovanje obvez.

m Mariborci v frakih. Snoch je bil v Mariboru elitni akademski ples. Pravi, da se nikoli od obojega mariborskega mesta ni bilo na plesu toliko mariborskih meščanov v frakih, kakor to pot. Vsi boljši mariborski krojači so že od božiča tičali neprestano frake. Pojav, ki si ga Maribor še ni prav razložil: »krici« so najdražja obleka, ki se nosi v Mariboru lahko jedva dvakrat trikrat na leto. Ali se Mariborcem v novem letu tako dobro godi, da si omišljajo frake, ali pa je to znak smobizma...

m Ljudski oder ponovno opozarja občinstvo na današnjo uprizoritev družin. Komedije »Čvrček za pečko«. Predstava se vrši ob 17 v dvorani na Aleksandrovi 6. Pridite!

m Obrtno društvo v Mariboru vabi vse tovariše in prijatelje obrtništvu na svoj družabni večer, ki ga priredi v soboto, 9. januarja ob 20 v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Čisti dohodek prireditve gre za »Obrtniški dom«.

m 15 let mariborske Ljudske univerze. Z letošnjim letom stopa mariborska Ljudska univerza v jubilejno 15. leto svojega obstoja. V teku te lepe dobe je izvršila Ljudska univerza veliko kulturno delo za naš Maribor. Organizirala je v tem času nad 1000 prireditve, ki jih je posejlo nad 100.000 ljudi. Ta važen jubilej hoče proslaviti Ljudska univerza s primerno prireditvijo in izdajo brošure, ki naj pokaže domovini in tujini vso pomembnost naše mariborske kulturne ustanove.

Mariborsko gledališče

Sreda, 6. januarja ob 15: Božji šček. Zadnjič. Zložane cene. — Ob 20: Prva legija. Zadnjič. Gled. boko znižane cene.

Četrtek, 7. januarja ob 20: Viskost pleše. Red B.

Petek, 8. januarja: Zaprt.

Sobota, 9. januarja ob 20: Kadar se utrga oblak. Premiera.

Življenje in smrt v Mariboru leta 1936

mesta obsega ta župnija obširno, goste naseljeno okolico, predvsem vzhodni del Krčevine in Košake. Življenje v tej župniji je potekalo sledeče: Rojstev 86 in sicer 32 deklic in 54 fantov (lani 91), porok je bilo 167 (leta 1935 pa 169) in smrtnih slučajev 115, med temi 66 žensk in 49 moških (lani 119). Franciškanška župnija se je pred leti bahala z največjim številom porok, letos pa ji je prevzela primat

Magdalenska župnija

ki je glede števila vernikov največja v lavantinski škofiji, saj šteje nič manj kot 23.591 duš. Magdalenska župnija prednjači v Mariboru tudi s številom mrlčev, pa le zaradi tega, ker se nahaja pod njenim varstvom bolnišnica. V njeno območje spadajo predmetja na dešen dravskem bregu, v katerih rastejo hiše, kakor gobe po dežju ter se število prebivalstva sunkoma dviga od leta do leta. Rojstev je imela ta župnija 259 in sicer 137 dečkov in 122 deklic, smrtnih slučajev 563 (298 moških in 265 žensk), porok pa 253. Leta 1935 je bilo v župniji rojenih 259, 547 mrlčev in 210 porok.

Snoch so potegnili v mariborskih župnijskih uradih sklepno črto v knjigi o življenju in smrti mariborskih meščanov. Številke, ki so v teh knjigah zapisane, so prav zanimive ne samo za statističarje, temveč za vsakogar, ki ga zanima živo utripanje mesta. Prikažejo nam razvoj mesta in porast prebivalstva, saj se izpreminjajo in večajo od leta do leta. Samo lanske leto je nastal mal zaoštr v tem porastu, zato pa je letos zabeležen živahen skok naprej. Maribor je napredoval v primeri z letom 1936 glede števila porok, števila rojstev, hvalabog, pa ne glede smrti. Poročenih je bilo leta 1936 505 parov, leta 1935 pa 464, rojstev je bilo 1936 1297, leta 1935 pa 1153, smrtnih slučajev pa leta 1936 843, leta 1935 pa 847. Z ozirom na mariborske tri župnije se delijo številke sledeče:

V stolni

najbolj gospodski, »mestni« župniji, ki obsega mariborski city s pisarnami, trgovinami, najlepšimi stanovanjskimi hišami in vilami prednjačijo vsem ostalim mariborskim župnijam s številom rojstev. Pa ne zaradi tega, ker bi bile patricijske meščanske rodbine, ki stanujejo največ na področju te župnije, posebno obdarovane z otroci, ampak ker se nahaja tukaj porodnišnica. Sicer leži že izven mesta, v košaški občini, zaradi česar se nahaja večina mladih Mariborčanov, ki so prišli na svet v povojnem času, odkar obstoja porodnišnica v Petrovem selu, v nenavadnem položaju, da so bili v ogromni večini rojeni v okolici. Zaradi porodnišnice je imela stolna župnija 912 krotov. Med novorojenimi je bilo 509 fantov in 403 deklice. Lanske leto se je narodilo v območju župnije 829 otrok. Porok imajo zabeleženih v poročni knjigi 84 (lani 85), smrti pa 205 in sicer 108 moških ter 97 žensk. Leta 1935 je bilo število smrtnih slučajev 181.

Franciškanška župnija

je nekdanj nosila naziv »slovenska«, pa ga nosi upravičeno tudi še danes. Poleg vzhodnega dela

Ptuj

Revizija volivnih imenikov.

Mestno poglavarstvo v Ptuj razglaš, da se vrši tekom meseca januarja uradna revizija volivnih imenikov. Vpisati se imajo v volivni imenik vse osebe, ki imajo v občini volilno pravico, a niso dosedaj vpisane ter se imajo žrtvati one, ki so izgubile to pravico. Da bode revizija volivnih imenikov točna in da se olajša tozadevno poslovanje, se vabijo vse osebe, ki imajo volilno pravico v občini Ptuj (vštevši ozemlje priključeno iz okoliških občin k mestu), da se prepričajo, ali so v volivnem imeniku vpisane. — Morebitne prijave za vpis s potrebnimi listinami je podati pri mestnem poglavarstvu v Ptuj najkasneje do 25. januarja t. l.

Kamnik

Pri Šafarju nova prvovrstna primorska črnina in opolo po 8 Din.

Ljubljanski tovarni kolodvor

(Pojasnilo od informirane strani.)

Dne 20. decembra se je pod tem naslovom obravnavalo pereče vprašanje ljubljanskega tovarnega kolodvora. Pisec članka je tedaj opozarjal javnost na razvojni in blatni nakladni prostor in ugotavljal potrebo tlakovanja, ker sedanje primitivno vzdrževanje za obilni tovarni promet ni več zadostno. Železniška uprava, ki je že pripravila vse potrebne načrte za to ureditev, ne more uresničiti projekta zaradi pomanjkanja denarja.

Navedene ugotovitve so vsekakor umestne, posebno če kot objektivna kritika opozarjajo javnost na nujne potrebe našega železniškega prometa in na težko železniške uprave, ki se mora pri izvedbi neobhodno potrebnih gradbenih ureditev boriti z velikimi, mnogokrat nepremagljivimi težkočami, katerih začetek in konec je vedno le denarno vprašanje.

Do sem bi bilo torej vse v redu. Vsa nadaljnja izvajanja, ki se tičejo delavnega načrta železniške uprave in izvedba nekaterih drugih gradbenih del, pa nikakor ne podpirajo dobrega namena prvega dela članka, nasprotno dokazujejo, da pisec ne bi bil objektivni ali pa presoja celotni položaj le z ozkega, osebnega vidika. Podatke, ki jih navaja s tako točnostjo in pa navedeni pregled popravljenih železniških objektov, do katerih privatnik sploh nima dostopa, utemeljuje le mnenje, da je on ali pa njegov informator železniški uslužbenec, ki bi pojasnilo za vse navedene stvari gotovo lahko dobil pri za to merodajnih in odgovornih činiteljih, ne da bi mu bilo potrebno begati javnost s trditvami, češ da se razmetava težak denar za popolnoma postranska dela mesta, da bi se izvršilo potrebno saniranje razkladalnih prostorov. S takim poročanjem se pač ne dela usluga javnosti, še tem manj pa železniški upravi in to ravno sedaj, ko je pod smotrenim in strokovnim vodstvom priljubljenega direktorja g. dr. Faturja.

Med bralci tega članka je tudi nekaj takih, ki so podrobneje poučeni o gradbenih stremljenjih železniške uprave in ki si usojajo resnici na ljubo opozoriti na nevdržnost ondotnih trditev.

Pri otvarjanju gramoznic nekje na Dravskem polju je bila uprava pred težkim vprašanjem, kam s pridobljenim zemeljskim materialom. — Nikjer odjemalcev, vsi materialni rovi polni — zaradi česar so to zemljo ponujali po vsem direkcijem območju. V žepe jo ni bilo mogoče spraviti. Zaradi tega so nastali takoj 150 km dolgi transporti. In hvala Bogu, da jo je bilo mogoče odložiti za kurilnico in lepo urediti prostore ob preloženih Vilharjevi cesti. Tudi nova ograja je kamen spotike, ker je lična... Menda je znano, da v mestnem območju ne smemo postavljati poljubnih primitivnih ograj. Da je temu tako, lahko pove mestni gradbeni urad. Mislimo, da je edino na mestu, če si je primorani kaj novega zgraditi, da mora biti to vsaj čisto in mestu primerno. — Fasadiranje in temeljitno popravilo kurilniških poslopj je bilo nujno potrebno, bila so pred razpadom in mislimo, da je boljše z malimi izdatki pristopiti prej k popravilu, kot pa šele potem, ko je stavba že zapisana razpadu. Garaža za drezine bo v svoje skromno okrilje sprejela dve novi motorni drezini, ki predstavljajo vrednost najmanj 120.000 din. Gotovo bo vsak dober gospodar za nje postavil garažo, ker bi jih drugače moral pustiti na prostem in na dežju, kar bi bilo po mnenju pisca nedeljskega članka najpravišeje. Pozitivna stran te zadeve je pa še ta, da bo izginila trbha in propadajoča lesena baraka tik železniškega prelaza na Tyrševi cesti, da se pasanti ne bodo več zgrajali nad njo in to zaradi tega, ker je kot garaža, če zasluži sploh še to ime, doslužila.

Bistvena stvar teh navedb je pa ta:

Uprava zaposluje v gradbeni stroki nekaj stalno nameščenih rokodelcev. Namenjeni so rednemu vzdrževanju njenih naprav. Zaposlujejo se za vzdrževanja dela in niso torej vse zgoraj navedene naprave niti najmanj odvzele kak denar, ki bi bil namenjen za taka investicijska dela kot tlakovanje nakladnih prostorov, ki bi stalo najbrž nekaj več ko 2 milijona dinarjev. Vsakemu treznemu človeku bo pač jasno, da s par pleskarji, slikarji in zidarji pri najboljši volji ni mogoče izvršiti velikih projektov, ker meze teh za krpanje določenih rokodelcev ne dosega kredita za nabavo materiala ali pa plačila za tlakovanje izvršujoče tvrdke.

Pod sedanjim direktorjem dr. Faturjem se je uredilo že mnogo perečih zadev in gotovo se bo on kot najvišji predstavnik železniške uprave v Sloveniji v svoji uvidenosti zavzel tudi poleg ostalih važnih problemov za to vprašanje. In če se bo to kljub težki krizi, ki tlačijo železnico uresničilo, bo to gotovo izključno njegova zasluga ne pa šela ljubljanskega glavnega kolodvora, ki že po značaju svoje službe nima in ne more imeti vpliva na pereče gradbene zadeve.

Stanovanja „brez otrok“

Večkrat se je naše časopisje že pečalo z vprašanjem najemnikov in najemodavcev, s presojanjem najemnin v primeri z zaslužkom pred leti in danes. Izločilo se je v tem pogledu nič ni. Čas gre svojo pot naprej in vsakdo si skuša pomagati sam: delavec, uradnik in siromak z družino, ki je celica države, a je ta in oni prepuščen samovolji najemodavca. Vem, da je mnogo lastnikov hiš, ki v svoji krščanski ljubezni res velikodušno in obzirno ravna s svojimi najemniki, četudi imajo ti številne družine. Dobe se dobrobrnjeni gospodarji, ki se držijo stare najemnine in ne zvišajo cen pri stanovanjih, četudi sami trpe. Čedalje več je pa prilob za nesocialnem, nekrščanskem in krutem postopanju takih posestnikov, ki se branijo strank z družinami, z otroki. »Slovenski dom« je še pred kratkim poročal o neprimernem nastopu nekega takega lastnika proti prisilni stanovanja.

In posledice? Nič čuda, če število rojstev pada. Ne sme trditi, da je v stanovanjski misli nizerji edini vzrok temu žalostnemu pojavu, saj vsako ve, da gineva zlasti s pojemanjem krščanskega življenja tudi nraščevnost in vestnost med narodom. Toda na to polje se ne spuščam. Hotel sem le opozoriti na brezsrčnost, ki se že dan danj časa tu in tam opazuje zlasti pri oddajanju stanovanj.

Ali ni nadvse žalostno in za družinskega očeta in mater kruto žaljivo, ko ne moreta izlepa dobiti stanovanja prav zato, ker imata dvoje, troje ali več otrok! In kar je najbolj pretresljivo: Že novoporočencema preti ista usoda, ko morata ob najemu stanovanja morda slišati pikro pripombo: »dokler bosta brez otrok!« Nadvse nemoralno so pa zločinski nasveti v primerih, ki spadajo pred sodno

oblast in jih zato tu ne navajam.

Kako naj presoja javnost ravnanje in moralno vrednost takih gospodarjev, ki razobešajo napise ali pa dajo v časopise oglase, »da se daje stanovanje v najem samo zakoncem brez otrok!«? Ali ne teptajo s tem naravnih človeških pravic? Ali ni to oznaka neprimerne brezvestnosti in brezsrdnosti in pa brezčutne nesocialnosti! Ali je tako ravnanje v duhu krščanske ljubezni, v smislu božjega nauka? Ali se ne pravi to streči komunističnim prevratnim načrtom, če morajo mladi zakonci, ki so si z velikimi žrtvami ustanovili družinsko življenje in hočejo živeti v soglasju z božjimi naredbami, okušati neprijetnosti stanovanjskega preseljevanja samo zaradi otrok, ki so nekaterim sebičnim gospodarjem v spotiko!

Kdo je torej sokriv, če se širi komunistično razpoloženje, če raste upravičen srd proti bogatim mogotcem, če bohoto nenravno življenje in se pojavlja bela kuga?!

Opozarjam ob tej priliki na razpravo, ki jo je objavil mesečnik »Bogoljub« v lanskim novemskem številu pod naslovom »Ali pri nas ne zorimo za španske grozote?« Berite, da se prepričate, kje tiči vir zla in nesreče, ki preti domovini.

Cerkev se trudi za dela ljudstva in pravičnosti; Cerkev uči, vzgaja in opominja; ko bo pa — ne brez krivde brezsrčnih, od mamona zaslepljenih denarčev — izbruhnila katastrofa, bo pa vse dolžilo le katoliško Cerkev, da ni storila svojih dolžnosti, da je odpovedala.

Borimo se s skupnimi močmi zoper zlo in nesrečne izrastke kapitalistične brezsrčnosti, kjerkoli se pojavljajo, dokler je čas! Ir.

KULTURNI OBZORNIK

Slovenska upodabljajoča umetnost v l. 1936

1. Organizacija.

Naši upodabljajoči umetniki so v glavnem organizirani v treh društvih, izmed katerih je najmočnejše »Društvo slovenskih likovnih umetnikov« s sedežem v Ljubljani. Predsednik društva je prof. G. A. Kos, tajnik kipar Fr. Gorše. V Mariboru obstoji pokrajinsko društvo »Brazde« s predsednikom R. Reharjem in tajnikom K. Jirakom na čelu. Vsi člani »Brazde« so obenem člani »Društva slovenskih likovnih umetnikov«. Tretje umetniško združenje je ljubljanski »Slovenski lik« s predsednikom prof. Francetom Kraljem. V teh organizacijah je zastopana večina sodobnih slovenskih umetnikov, vendar brez starejših mojstrov in nekaterih mlajših. R. Jakopič, M. Jama, F. Vesel in M. Sternena. pr. niso nikjer organizirani. Posebne, izrazite mlajše grupe »neodvisnih« ni.

Poudarek organizacijskega življenja je predlanski in lani ležal na »Društvu slovenskih likovnih umetnikov«, kar dokazuje zlasti lepa skupna razstava društva l. 1935. Zalbog je ta prireditev lani padla v vodo, želeli pa je, da bi predsedstvo društva napelo vse sile, da dobimo l. 1937 zopet kaj podobnega. Ni ovire, ki je ne bi bilo mogoče odstraniti, če si držimo pred očmi visoki cilj reorganizacije stanovskega in gmojnega življenja slovenske umetnosti. Da se je »Društvo« v l. 1936 kljub temu zavedalo svoje dolžnosti, dokazuje list »Umetnost«, katerega prva številka je izšla sredi oktobra v njegovi založbi. »Umetnost« je prvi slovenski list, ki služi izključno interesom naše upodabljajoče umetnosti in upajamo, da ne bo ostalo samo pri začetku. List je zbudil dosti pozornosti v inozemstvu, s pomočjo njega bi »Društvo« moglo priti zamenjalnim potom do številnih inozemskih umetniških publikacij, kar v Ljubljani hudo pogrešamo. Neglede na vse to je pa tak list najboljša propaganda domače umetnosti tudi na notranjem trgu. Na njegovem izhajanju so zainteresirani posredno poleg umetništva samega vsi v poštev prihajajoči krogi, dalje ljubitelji in kupec umetnosti in končno vsak naš resnično kulturni izobraženec.

2. Razstave.

Moderna umetnost diha v glavnem skozi pljuča razstav in če je tako, potem je l. 1936 zapustilo v nas prijeten občutek, da se razmere počasi vendarle zboljšujejo, če ne drugače, vsaj v tem oziru, da polagata i umetnik i ljubitelj na redno razstavo večjo važnost nego doslej. (O razstavi sploh, njeni psihologiji in tehniki, je govoril ob otvoritvi Razstave trojice 4. oktobra R. Ložar.) Večino razstav je sprejel pod streho Jakopičev paviljon, ki ga upravlja Narodna galerija, kjer je bilo radi tega lani posebno živahno gledje terminov. V naslednjem lanske razstave (kjer ni kraj posebej omenjen, pomeni, da je bila razstava v Jakopičevem paviljonu): 31. januarja: Razstava naše ilustracije v kavarni Zvezda; 19. marca razstava M. Maleša v Kranju; 18. marca posmrtna razstava Petra Zmitka na njegovem domu; 25. marca M. Jama; 24. aprila razstava osnutkov za spomenik kralja Aleksandra I.; 27. aprila do 30. junija posmrtna razstava kiparja Alojzija Gangla v Pragi; 28. maja razstava slovenske umetnosti v Mariboru (trgovec Kos); 29. maja Brata Vidmarja; 21. julija Umetniška razstava v Novem mestu; julija—avgusta posmrtna razstava Antona Gvajca v Mariboru; 30. avgusta France Kralj; 4. oktobra G. A. Kos, M. Maleš, Fr. Gorše in J. Slaviček (Trojica); 1. novembra Razstava mladih (M. Sedej, Fr. Kregar, Z. Mušič, D. Didek, D. Klemenčič, F. Mihelič, Z. Kalin, K. Putrih, A. Kogovšek in kot gost F. Pavlovec); 1. decembra razstava »Brazde« v Mariboru; 6. decembra Bož. Jakac; 13. dec. razstava Ivana Napotnika in Alberta Sirkca v Celju; 13. dec. razstava M. Jama v Beogradu. Večina teh razstav je imela poseben katalog, mnoge tudi ilustriranega; marsikaj obiskovalec niti ne ve, da utegne imeti v svoji zbirki katalogov že prave tiskovne raritete.

3. Delo in rezultati.

Ze ta pregled razstav dokazuje, da naši slikarji in kiparji tudi v minulem letu niso držali križem rok, temveč da so neutrudno delali, kljub velikim nevarnostim in težavam, ki se morajo z njimi boriti. Trenutno nimamo pri roki podatkov, zanesljivo pa lahko rečemo, da je število lani razstavljenih del za precej preseglo številke prejšnjih let. To pa seveda ni vse, kajti lani smo praznovali še mnogo drugih uspehov naše umetnosti.

Na prvem mestu je imenovati natečaj za kiparski in slikarski okras prostora novega parlamenta v Beogradu, pri katerem je dobil kipar Fran Gorše naročilo za dve plastični figuri, kipar Tine Kos naročilo za 1 figuro, slikar Rajko Slapernik pa naročilo za izvedbo 3 velikih slik, med njimi slike v fresko tehniki v sprejemni dvorani. Razen imenovanih sta bila nagajena še Lojze Dolinar in Tone Kralj. Ta uspeh, h kateremu moremo našim umetnikom čestitati, je veselo poglavje minulega leta, zdaj pa čaka izžebance naloge, izvesti osnutke v resnici. Doma bi bilo omeniti natečaj za izdelavo banovinskih kolektoev, pri katerem je dobil l. nagrado Miha Maleš, 2. Tone Kralj in 3. arh. Omahen-Serajnik. Kolekti, ki bodo v velikih množinah stavljeni v promet, bodo živa propaganda za našo umetnost.

L. 1936 pa beleži tudi nekaj večjih del izven navedenih prireditev. Slikar Saša Santel je za Glasbeno Matice izvršil skupinsko podobo slovenskih glasbenikov, ki je med slikami na platno pač največja doslej pri nas poslikana plošev, saj je dolga blizu 7 m. Slika krasi malo dvorano ljubljanske Filharmonije. Slikar France Mihelič je okoli septembra napravil za igralnico nove osnovne šole za Bežigradom v tempera tehniki daljši friz s scenami iz otroškega življenja; friz ima to bistveno slabost, da je slikan na les in ne na zid, sicer pa je prepričevalen dokaz, kaj zmorejo nekateri mladi slikarji. Lansko leto je dovršil slikarski okras cerkve na Bledu Slavko Pengov, ki je s tem zaključil svoje prvo večje delo. Med največja dela minulega leta pa spada nedvomno v mesecu avgustu dovršena freska na stropu ladje v frančiškanski cerkvi v Ljubljani, del Mateja Sternena. Dočim je S. prezbiterij dovršil že l. 1935, je obširna polja ladje lani. Ze po kvadraturi je Sterneno delo največja tvorba slovenske umetnosti v zadnjih 100 letih, ki ima pa tudi umetniško svoje izredne vrednote. Radi tega ni bilo prav nič potreba, da so nekateri proslavljali mojstra z diletantskimi hiperbolami in primerami, v nič devaje celo samega Langusa, vso našo najboljšo baročno tradicijo, preodlične tuje mojstre, ne zavedajoč se, da ugledu in delu Sternena samega, pa tudi stvari s tem samo škodijo. Neki del naše umetnostne publicistike je ob

tej priliki spet dokazal, da je svoji nalogi še zelo nedorasel.

4. Razgledi, spoznanja, problemi.

Lansko razstavno življenje je kljub svoji veliki razgibanosti zopet spravilo na tapeto vprašanje razstavnega prostora, ki bi nudil živi umetnosti dostojno in primerno streho. Umetnik, gledalec, kupec in javne ustanove, vsi bi imeli korist od rešitve tega problema. Poudariti je treba, da smo se lani temu veselemu »dejstvu« že zelo približali in sicer v zvezi s programom ustanovitve Moderne galerije ter po zaslugi poslanika dr. Izidorja Cankarja. Idealna zamisel predvideva Moderno galerijo, ki naj bi se ustanovila kot poseben zavod v lastni hiši in ki naj bi razbremenila Narodno galerijo glede njenih najmodernejših oddelkov. M. g. bi imela trojno nalogo: 1. V posebni galeriji bi zbirala zares prvovrstna dela naše moderne po dobi impresionizma. 2. Pod svojo streho naj bi dala najpotrebnejšim umetnikom v večjem številu ateljejev možnost dela. 3. S posebnimi in ločenimi razstavnimi prostori naj bi se končno javno rešil razstavni problem. Program ustanovitve M. g. je največja pozitivna postavka minulega leta in mislim, da je iskrena želja prav vsakega izmed nas, da bi lahko že l. 1938 v prostorih nove zgradbe obiskal prve razstave.

Razgledi, ki nam jih minulo leto naše upodabljajoče umetnosti nudi glede njene človek bi rekel »umetniške« usode, so manj otipljivo jasni in plastični, vendar pa zato še vseeno poučni in značilni. Na razstavi mladih umetnikov, ki so jo otvorili novembra, je najbolj padel v oči Stane Kregar. Z njegovim delom se je pri nas pojavila ona smer modernega slikarskega ustvarjanja, ki skuša uveljaviti v upodabljajoči umetnosti pravice podzavestnega, v čemer je po mnenju teh ljudi skrit pravi smisel pa tudi vir vse umetnosti. Kot prodor od distinktivnega in analitičnega upodabljanja k sintetičnemu in magičnemu nam je ta struja (sicer ni nikjer rečeno, da je Kregar struja) že radi glasu, ki se s tem oglašča, dobrodošla; kar se pa mladine tiče, je reči, da je bila mladina celega sveta vneta pripadnica surrealističnih tvorb in manifestov z izjemo — slovenske. V Kregarjevem primeru je posebno značilno to, da je učenec realista Maksa Svabinskega. V ostalem Kregarjev surrealizem sploh ni isetoven z onim Sviracem ali Nemcem in ima mnogo zgolj slikarskih prvin, ki čakajo sprostitve.

Z izjemo omenjene zato lahko trdimo, da je inventar raznih struj pri nas zankaen izčrpan. Umetnikov ne združuje več med seboj noben program, ali vsaj ne v taki meri kot prej. Splošno se opazja, da se je težišče zopet preneslo v ateljeje, pri čemer pa preti nova nevarnost, namreč da bo nastopila taka individualizacija, ki bo a priori onemogočala sleherni zavest umetniške skupnosti. V tem aspektu leži vsa teža trenutka, ki se je mora centralno društvo zavedati.

Povratek v ateljeje je pa vsekakor zdrav. Pri nas se danes mnogo dela. Ne mislim s tem ravno onih konjunkturistov, ki komaj čakajo kakne narodne ali verske manifestacije s pokroviteljsko ali drugače centralno osebnostjo, katere portret nato hitro izvrše in ga na vrat na nos obešijo prvi javni instanci za težke pare (gips za težke tisočake!), temveč mislim ono vztrajno, žrtev polno in tiho delo po naših ateljejih, kjer žive umetniki od tega dela in samo od njega in se jim le redkokdaj nasmehlja sreča kakkega večjega nakupa, če se, podpora pa v splošnem nikoli. V teh nevidnih naporih tiči legitimacija za prihodnost. Neglede na to se pa ravno radi tega uvaževanja koncentriranega dela od leta do leta zvišuje nivo zgolj umetniške in tehnične izvedbe, kar umetninam samo koristi. V ateljejih so naši slikarji in kiparji zadnje čase samemu sebi zelo na sledi in že površen pogled po lanskih razstavah nas o tem pouči. Za onega, ki to delo stalno zasleduje, in ki je mimogrede doživel še l. 1920, je sicer danes morda nekoliko mirneje, premirno celo, toda kar se je izgubilo tempov in temperamentnosti, je prišlo v dobro bogastvu registrov in skale; slika naše upodabljajoče umetnosti je vendarle od leta do leta pestrejša in zrelejša.

Talenti, tehnike in nastrojenja prihajajo zadnje čase vedno čedalje do adevkatnih harmoničnih rešitev. France Kralj je v plastiki lanskega leta našel odgovor na vprašanja, na katera nam ga njegove slike še niso dale in ga najbrž tudi ne bi. Sedej, ki je prešel od grafike k slikam, je stopil zelo v ospredje kot slikar, nemara da mu pripada v tem pogledu v bližnji prihodnosti važno mesto. M. Maleš je kot grafik s knjigo »Sence« dal ne le našo najlepšo knjigo lanskega leta, temveč razodel, kakšen pomen in poslanstvo ima grafika v celotnem umetniškem svetu. Zahtevati od nje, naj bo kip ali slika, bi bilo res nesmiselno.

Izmed starejših mojstrov se redno predstavlja v razstavi samo M. Jama. Polno in zrelo življenje govori iz njegovih del. Toda danes med umetnostjo njegove vrste in med mlado ni več onih razdaj kot nekoč. Subjektivizem se je umaknil dostopnejšemu, zajetnejšemu ritmu, čustvu in predmetu. Morda se to ne kaže nikjer tako močno kot v pojavu mladih kiparjev, ki so se nam predstavili jeseni (Kalin, Putrih, Kogovšek). Pa o tem nam govori zlasti še delo Gorše, ki polagoma navdaja svoje doslej bolj ali manj strogo plastično-formalno pojmovane like z izrazitejšim in polnejšim življenjskim pulzom.

Razmere, v katerih umetnost živi, bi zahtevale in upravljevale nasilnejše in glasnejše nastope od onih, ki se jih poslužuje današnja slovenska upodabljajoča umetnost. Nezdružljive gospodarske okoliščine, silni porast fotografije in sprejemba v vrednotenju, številnost umetništva itd. itd. — vse to povzroča krizo, ki našim umetnikom ni prizanesla. Da še žive, se morajo zahvaliti temu, ker je povprečni izraz vendarle zapustil abstraktno ravno neposredne pojvone dobe in govori popularnejše. To pa seveda krije nevarnost »prepopularnosti«. Ravno v tej zvezi se človeku naša javna umetniška politika ne zdi ravno povsod posrečena in je na važnih mestih tudi ni čutili.

Tembolj pa čuti zato umetnik kritika, oziroma je mnenja, da ga čuti. Če kdaj, sta si danes gotovo čisto vsakebdi; a oba brez lastne krivde. Zanesljivo se lahko reče samo to, da pripisuje umetnik na splošno negativnim kritikam prevelik pomen. Kritiki je splašil kupca doslej kvečjemu kakemu kruhoborcu, resničnemu umetniku pa pač nikdar. Da pa bi postal kritik reklamno trolilo za umetnost — to je tudi mnenje nekaterih slovenskih umetnikov — tega noben kritik, ki se svojega rodu in poklica zaveda, ne bo dopustil. Zato praznujemo novo leto med drugim tudi v znamenju alternative: Ali še kritika, ali ne več. Če bo odločil čas proti njej, pač ne bo kritika, ki ne bi na svoji smrtni postelji klical v zavesti, da se je tudi njegovo delo sukalo pogosto na tleh čistega ustvarjanja: Naj živi umetnost!

R. Ložar.

REMEC-CO.
Duplica Kamnik

ZAHTEVajte SAMO NAŠE BLAGO V VSEH TRGOVINAH POHIŠTVA!

Sport

Ilirija Hermes-ČTTK (Belgrad)

Drevi ob 20 velika table-tenis prireditel v Trg. domu.

Državni prvak Ilirija priredi drevi 6. t. m ob 20 v dvorani Trgovskega doma velik propagandni table-tenis večer, na katerega je povabila iz Belgrada prvaka Čehoslovaški table-tenis klub in ljubljanskega rivala ZSK Hermes, ki ima v svoji sredi poedinskega prvaka Marinka ter zavzema kot klub drugo mesto v državi. Vsem je gotovo znana dominantna vloga, ki jo igrajo ljubljanski table-teniški igralci v naši državi. Ilirija in Hermes sta v poslednji sezoni osvojila nbroj zmag v domovini in inozemstvu.

V ta namen je prireditelj povabil v Ljubljano belgravskega prvaka, s katerim je nedavno odigral slično prireditev v Belgradu. Odlika ČTTK-ja je predvsem v tem, da je njegova igra odprta in samo ofenzivna. Izbira takega nasprotnika za propagandni turnir je torej zelo posrečena in je simpatični gost iz prestolnice rešil svojo nalogo že v naprej.

Turnir bo potekel v obliki tromatcha med navedenimi tremi klubi. Na sporedu sta dva dvoboja s ČTTK-jem in pa višek letošnje sezone: prvi spopad med ljubljanskima rivaloma Ilirijo in Hermesom. Vsa tri moštva nastopijo v svojih najmočnejših postavah na čelu z državnimi reprezentanti Marinkom, Weisbacherjem in Lazarjem. Program je izredno pester in zgoščen ter bo trajal vsega petih dni.

Zanimivosti iz športnega sveta

Ameriški trener Bruce, ki je, kakor je znano, pripravjal avstrijske lahkoatlete za zadnjo olimpijado, je tožil avstrijsko lahkoatletsko zvezo radi plačila 5000 šilingov. Bruce je bil namreč tudi po olimpijskih igrah zaposlen kot trener v Avstriji. Ker mu zveza ni plačala tudi stroškov za bivanje, kjer je imel tečaj, ker je smatrala, da zastopujejo potni stroški in pa zelo visoka plača, ki jo je dobival naprej, zato je prišlo do omenjene tožbe.

FIS-a oddajna japonski predlog. — Japonska smučarska zveza je nedavno presenetila FIS-o z nekim predlogom, ki stremi za tem, da bi se amaterske določbe v smučarskem športu izenačile z onimi mednarodnega olimpijskega odbora. V svojem odgovoru pa je predsednik FIS-e g. major Oesgaard opozoril japonsko zvezo na to, da FIS-a ni poklika sklepa s kongresa v Ga-Pa razveljavljati ali podaljšati. Če se Japonci s tem odgovorom ne strinjajo, potem imajo samo možnost, da skupno z dvajsetimi drugimi narodi zahtevajo pri FIS-inem predsedniku izreden kongres, na katerem naj bi se obravnavalo že večkrat načeto vprašanje.

Desetobojnik je najboljši športnik. Kakor poročajo iz Newyorka je tako zvano »Sullivan trofej«, najvišje športno odlikovanje Amerike, ki ga podelijo najboljšemu športniku preteklega leta, prejel sedaj zmagovalce v olimpijskem desetboju Glen Morris. Pred kratkim smo čitali, da je dobil večino privatnih ameriških glasov za najboljšega ameriškega športnika Josse Owens, vendar je pristojen forum sedaj priznal prvenstvo zmagovalcu v desetboju. Glen Morris je namreč prejel 1106, Owens 1013 ter Medica 301 glas.

FIS-ina prvenstva. Doslej so se prijavile naslednje države za svetovne FIS-ine tekme: Avstrija, Finska, Vel. Britanija, Italija, Norveška, Jugoslavija in Švica. Pričakujejo pa vsak trenutek prijavi iz Nemčije, Švedske, Holandske, Poljske, Madjarske, Amerike in Čehoslovaške.

Vsako leto 3000 novih športnih učiteljev, seveda ne pri nas, ampak v — Ameriki. Če pomislimo, da je tam skoraj 200 zavodov, kjer se lahko polagajo izpiti za športne učitelje, potem se nam gornja številka ne zdi več pretirana, četudi je prišla iz Amerike. Vprašanje pa je seveda, kako bodo vse te športne učitelje nadomestili. Sedaj imajo okrog 10.000 športnih učiteljev na raznih šolah in pri društvih. Univerze in podobne visoke šole polagajo veliko pažnjo na to, da igrajo v lahki atletiki veliko vlogo. Lahkoatletski uspehi so merilo za športni pomen zavoda, ki je konec koncev za dober glas šole največjega pomena. Največje plače športnih učiteljev se sučejo med 10.000 in 15.000 dolarji letno, vendar je malo »kanonov«, ki dobivajo nad 10.000 dolarjev. Značilno je dalje, da trener v Ameriki ni to kot pri nas, ampak ni nič drugega kakor pri nas maser, kateremu se ni treba za trening program športnih učiteljev sploh nič brigati. Amerikanci imajo velik interes za ameriški nogomet. Ta je namreč tudi čisto ameriška zadeva. Na dnevnem redu te, rugbija podobne igre, so neprestane nesreče in vsako leto je v časopisju lista smrtnih primerov, ki so se dogodili pri ameriškem nogometu. Šole gojijo v glavnem lahko atletiko, vendar ne morejo biti brez nogometa. Zato mora biti vsak ameriški lahkoatletski trener tudi strokovnjak na nogometnem polju. Še več zahtevajo od njegovih trenerjev: morajo biti takorekoč skoraj v vseh športnih panogah podkovani, poleg tega mora biti dostikrat športni tajnik in orodni gospodar šole. Pomagati mora v vsakem oziru zavodu, držati mora športne tečaje, na zavodu samem pa mora imeti športna predavanja o atletiki, higijeni itd.

Klubski dan SK Ilirije in SK Rateče v Planici

SK Ilirija in SK Rateče priredita v nedeljo 10. t. m. v Planici smučarski klubski dan s tekmi in tekih in skokih za svoje člane juniorje in seniorje. Juniorji tekmujejo v treh starostnih kategorijah: Kategorija »A« (rojeni 1924 — 1929) na progi 4 km. Kategorija »B« (rojeni 1921 — 1923) na progi 6 km. Kategorija »C« (rojeni 1919 — 1920) na progi 8 km. Seniorji (rojeni 1917 ali prej) tekmujejo na progi 10 km. Start za teke je ob 9.45 pri »Mokarni« v Ratečah, očišči letotam. Skoki, katere priredi samo SK Rateče, se vršijo na mali skakalniščici popoldne s startom ob 15. Tekmujejo samo juniorji. Ravno starta imajo člani obeh prireditelj in samo, še neorganizirana mladina vseh klubov GZSP in LZSP. Prijavnine ni. Prijave se pošljejo na naslov Osterman, Dom Ilirija v Planici, odtodno SK Rateče v Ratečah najkasneje do sobote 9. t. m. večer. Naknadne prijave se bodo sprejemale še pol ure pred startom. Zrebanje starih številk bo v nedeljo popoldne ob 8.45 pri Kačurju, letotam je takoj po tekmah in tekih, razglasitev rezultatov. Nagrad in daril ni. Prireditelja si pridržujeta pravico spremembe določil, predvidenih v raspisu. Tekmuje se po pravilih JZSZ.

Razpis

prvenstva GZSP v alpski kombinaciji, ki se vrši dne 9. in 10. januarja 1937 na Vršču — Kranjska Gora. GZSP razpisuje svoje prvenstvo v alpski kombinaciji (smuk in slalom) za dne 9. in 10. januarja 1937 na Vršču. Vso izvedbo ima SPD Kranjska Gora in sicer s sledečim programom:

Sobota, 9. januarja 1937.
Točno ob 13.30 start za smuk na sedlu pod Mojstrovko — čiki na Klun.

Nedelja, 10. januarja 1937.
Točno ob 11.30 dopoldne start za slalom v planu pod Mojstrovko.

K slalomu bo prepuščeno samo 25 tekmovalcev na podlagi rezultatov, ki so jih dosegli pri smuku. Tekmuje se v razredih in po pravilih ter pravnikih JZSZ. Vsak tekmovalce se mora lokazati z verifikacijsko izkaznico, ki mora biti potrjena o zdravniškem pregledu ta tekoče leto. Prijavnina znaša Din 5 za tekmovalce, katero je treba skupno s prijavnico poslati na tajništvo GZSP — Jesenje, najkasneje do 7. januarja 1937. Na zakasnele prijave se ne bomo ozirali. Zrebanje starih številk bo točno eno uro pred pričetkom tekmovalstva v Erjavčevi koči na Vršču. Točno pol ure pred vsakim tekmovalstvom, bo na lieu mesta opis in razpisilec tekmovalne proge. Opozorjamo, da vsak tekmovalce starta na lastno odgovornost.

Vsi pravčasno prijavljeni tekmovalci, bodo nastanjeni v koči na Grodu, prenočišča in zakurjenih sobah znaša Din 10, ostali tekmovalci, ki ne bodo pravčasno prijavljeni, pa bodo nastanjeni v Erjavčevi koči na Vršču. Cena prehrane v koči na Grodu: zajtrk s kruhom Din 4, kosilo Din 14, večerja Din 6. Prvi, drugi in tretji plasiranec v alpski kombinaciji, dobi poleg čestnega naložja, še plaketo, kakor tudi v smuku in slalomu. Dva darila en tekmovalce ne more dobiti.

Objava rezultatov in razpisilec deril, bo dne 10. januarja 1937 ob 16.30 v hotelu »Slavce« v Kranjski Gori.

SK Reka. Sedaj upravnega odbora se vrši v četrtek 7. januarja ob 20 v gostilni Konzumnega društva na Trzinški cesti. Vsi in točno. (Smučarska sek-cija). Sostanek članov smučarske sekcije se vrši v četrtek ob 19.30 v gostilni Konzumnega društva na Trzinški cesti. Vsi in polnoštevilno.

Življenje in smrt v Trbovljah

Rojenih je bilo lani 251, dečkov 188 in 113 deklic, nezakonskih 35. Število rojstev še vedno pada. Umrlo jih je 152, od teh moških 85 in 67 od ženske strani. 2 sta bila mrtevorojena. Vseled življenjske slabosti je umrlo 18 otrok, prejšnja leta je bila umrljivost otrok večja, to bi bil znak, da se zdravstvene razmere in življenjske razmere boljajo. Pri odraslih pa je bil vzrok smrti v največ, t. j. 14 slučajih kap, pri 13 rak in jetika tudi pri 13, samomor so izvršili 4. 20 umrlih je bilo starih nad 80 let.

Porok je bilo ravno 100. Starost ženinov je bila od 20 do 64, nevest od 16 do 53 let. Vdovcev se je poročilo 12 in ena vdova.

V obvestilo. Gospa Kačnikova obvešča cenj. občinstvo, da bo prenehala nekaj časa vožnjo z avtomobusom radi temeljitega popravila. K jutranjemu vlakom proti Zidanemu mostu bo vozil g. Zemljan tako, da ne bo občinstvo pri prevozu nič prikrajšano.

Ne gre tako. Večina sedanega občinskega odbora je izvolila v kmetijski odtsek razen enega samega nekmete. Ker je taka izvolitev nesmiselna in protizakonita, jo je okrajno načelstvo razveljavilo. Zato ni mogel novi kmetijski odbor prevzeti poslov in tako še na občini ni prišlo do rednega poslovanja. Kaj bi neki rekli rudarji, če bi v čisto delavskih zadevah hoteli kmetje odločevati?

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1

Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista,

izvršujejo vsi upravn. posl. in dajejo

pojasnila ki spadajo v delokrog uprav-

ništva lista

Javna dela v Sloveniji

Gradbeno ministrstvo

V smislu delovnega programa sedanje vlade je gradbeno ministrstvo v zadnjem letu poleg rednega odpravljanja tekočih poslov pričelo izvajati velika javna dela v državi in to v takem obsegu, kakor se nobena vlada dosedaj ne v naši državi. Pri izvajanju teh del so bile upoštevane tudi potrebe Slovenije ter se po izjavi gradbenega ministra g. dr. Marka Kožula, ki jo je dal našemu dopisniku, v Sloveniji izvajajo iz posojila ene milijarde naslednja dela.

Cesta Ljubljana-Kranj. Dosedaj so oddana dela za naslednje odseke te ceste:

1. Skozi mesto Ljubljano od km 617.470 do km 618.308. Ta dela je izdalo podjetje Res iz Zagreba za 687.409.40 din z rokom dovršitve do 8. januarja 1937. Nabavko drobnih kock je dobilo podjetje Ehrlich iz Zagreba za 296.355.47 din.

2. Odsek ceste Ljubljana-St. Vid od km 620.878 do km 625.500. Za ta odsek ceste je bila dosedaj oddana samo nabava drobnih kock za 2.402.398.28. Nabavilo jih bo podjetje Ehrlich iz Zagreba.

3. Odsek ceste St. Vid-Jeperca od km 625.500 do km 633.950. Graditev tega dela testa iz cementnega betona je izdalo podjetje ing. Dedek iz Ljubljane za 6.013.167.27. Rok dovršitve del je previden na dan 4. junija 1938.

4. Odsek ceste Medenski klanec od km 628.600 do km 630.300, spodnji del, je dobilo v zgraditev istotako podjetje ing. Dedek iz Ljubljane in to za znesek 1.071.892.74. Rok dovršitve je podaljšan do 3. aprila 1937.

5. Odsek ceste Labore-Kranj od km 642.500 do km 643.800 je dobila v zgraditev Gradbena družba I. Slavec in Comp. iz Kranja za 2.908.166.23. Za del ceste Jeperca-Labore od km 634.200 do km 642.500 še ni prostega kredita.

Za rekonstrukcijo ceste št. 52 Ljubljana-Delnice so bili oddani v delo že naslednji odseki:

1. Od km 66.500 do km 67.600 je prevzela dela Gradbena družba I. Slavec in Comp. iz Kranja za 437.769.12 din.

2. Del ceste Ribnica-Dolenja vas od km 36.500 do km 40.870 je prevzela v zgraditev istotako gradbena družba Slavec iz Kranja za 1.542.131.34. Rok dovršitve 17. avgusta 1937.

»Stavna družba« iz Ljubljane je pa prevzela naslednja dela pri rekonstrukciji ceste Ljubljana-Delnice:

1. Od km 52.500—57.000 za 1.298.308.38 din;
2. od km 71.900—73.400 za 935.391.75 din;
3. od km 78.000—79.890 za 2.848.298.30 din.

Rok dovršitve je določen na dan 30. novembra 1937.

Del ceste od km 57.000—66.000 v predračunski vsoti 2.471.874.30 je odobren toda še ni izlicitiran.

Cesta št. 50 Maribor-St. Ilj. Na tej cesti je sedaj končano saniranje vzpona od km 141.023 do km 141.137 v predračunski vsoti 133.548.66. Ta dela je izvrševal v lastni režiji Tehnični oddelek v Mariboru.

Del ceste Maribor-Ribnica od km 138.040 do km 141.752 je dobilo v zgraditev podjetje Nasimbene iz Maribora za 1.113.419.22 din.

Dela na delu ceste Pesnica-St. Ilj od km 141.752 do km 154.173 v predračunski vsoti 3.780.461.62 je še v licitaciji.

Končno je gradbeni minister g. dr. Kožul izjavil, da je na področju dravske banovine še projektirana graditev modernih cest (iz betona in drobnih kock) vsupni dolžini 504 km. Moderna cesta se bo morala zgraditi na državnih cestah: št. 2 (t. j. del ceste, ki vodi skozi dravsko banovino), št. 49, 50 in 52.

O hidrotehničnih delih v Sloveniji je pa gradbeni minister g. dr. Kožul dal za »Slovenca« na razpolago naslednje podatke, iz katerih so razvidna vsa dela, ki so se pod to vlado deloma že izvršila, deloma se pa še bodo:

A. REGULACIJA VODNIH TOKOV

Državni proračun

BP 519/3 dela na Dravi Din 15.784
BP 508/2 dela na Savi pri Ljubljani Din 4.000
BP 508/2 dela v obmejnem toku Mure Din 900.000
BP 522 dela v notranjem toku Mure Din 99.997

Skupaj Din 1.019.781

Banovinski fond za javna dela

Regulacijska dela na Savi pri Krškem Din 165.000
regulacijska dela na Dravi 350.000
regulacijska dela na Kamniški Bistrici 85.000
regulacijska dela na Misljavi 80.000
regulacijska dela na Lendavi (potok) 25.700
regulacijska dela na Sorži 30.000
regulacijska dela na Meži (Prevalje) 50.000
regulacijska dela na Rogarnici 18.000
regulacijska dela na Grajeni 32.000
regulacijska dela na Savi pri Mednem 68.000
regulacijska dela na Savi pri Medvodah 42.000
regulacijska dela na Savi pri Medvodah 42.000
regulacijska dela na Savi pri Lescah 38.900
regulacijska dela na notranjem toku Mure 430.000

vzdrževanje naprav na Savinji 200.000
regulacijska dela na Tržiški Bistrici 20.000
regulacijska dela na Bebi 20.000
regulacijska dela na Ljubljani pri Dobrunjah 25.000

regulacijska dela na potokih Oberh. Babek in Grajena 142.300
regulacijska dela na Savi pri Gamelnih 20.000

Skupaj Din 1.842.800

Bednostni banovinski fond

Regulacijska dela na Sušnici, Lendavi, Psati, Drtičti in Radoslju Din 73.000
regulacijska dela na Kamniški Bistrici 30.000
vzdrževanje naprav na Mirni 25.000
regulacijska dela na Sušnici, Reki pod Litijo, Grajeni, Kokri in Sori 72.600
popravilo opornih zidov na Hotedrci 30.000
popravilo naprav na Savi pri Sv. Jakobu pri Ljubljani 15.000

Skupaj Din 245.600

Banovinski proračun

Regulacijska dela na Savinji (II. etapa) Din 716.728
regulacijska dela na Dravi km 22—40 280.000
regulacijska dela na Savi pri Krškem 250.000
regulacijska dela na Savi pri Ljubljani 200.000
regulacijska dela na Kamniški Bistrici 60.000
regulacijska dela na notranjem toku Mure 30.000
vzdrževanje del na obmejnem toku Mure 30.000
vzdrževanje del na Savi 250.000
predhodna dela 20.000
dela vsled elementarnih nesreč 156.600

Skupaj Din 1.993.228

Posojilo banovine v iznosu 6.683.000 din, v katerem finančno ministrstvo participira z 2.227.666 Regulacijska dela na Ljubljani Din 5.829.390.31.

Državni fond za javna dela M. S. br. 461/35

Regulacijska dela na Dravi pri Vurbergu Din 500.000
ureditev Mojstranske Bistrice 150.000
ureditev Belce v Boh. Bistrici 200.000
ureditev Savinje v Logarski dolini in Solčavi 150.000
ureditev Ljubije, Ljubnice in Lučnice 150.000

Skupaj Din 1.150.000

Državni fond za javna dela M. S. br. 519/34

Regulacijska dela na Dravi pri Ptuj Din 150.000
regulacijska dela na Savi, okraj Ljubljana in Litija 200.000

Skupaj Din 350.000

V letu 1936/1937

A. REGULACIJA VODNIH TOKOV

Državni proračun

BP 578/2 regulacijska dela na obmejnem toku reke Mure Din 1.000.000
BP 5889/3 vzdrževanje in zboljšanje naprav na Dravi 16.000
BP 592 regulacijska dela v notranjem toku reke Mure 100.000

Skupaj Din 1.116.000

V banovinskem proračunu je določenih

Za dela na Dravi Din 220.000
za dela na Kamniški Bistrici 60.000
za dela na Ljubljani 600.000
za dela v notranjem toku Mure 110.000
za dela v obmejnem toku Mure 30.000
za dela na Savi pri Krškem 170.000

Narodna banka v letu 1936

Narodna banka objavlja svoj poslednji izkaz za 31. december 1936, ki kaže v primeri s stanjem za 22. december tele postavke vse v milijonih dinarjev, v oklepajih primerjava z izkazom za 22. december:

Aktiva: zlato v blagajnah 1588.0 (plus 3.0), v inozemstvu 37.0 (plus 13.0), skup. podlaga 1.625.1 plus 16.55), devize izven podlage 552.3 (— 75.5), kovani denar 384.9 (— 13.5), posojila: menična 1.458.6 (plus 6.1), lombardna 258.8 (plus 8.6), skupna posojila 1.717.4 (plus 14.6), prejšnji predjudi državi 1647.8 (— 14.7), vrednostni papirji 116.8 (— 0.3), efekti rez. fonda 137.6 (plus 4.7), efekti ostalih skladov 28.3 (— 1.6), začasni predjudi državi 600.0, nepremičnine, zavod za izdelavo bankovcev in inventar 155.1 (— 16.6), razna aktiva 819.3 (plus 25.9).

Pasiva: glavica 180.0, rez. sklad 153.5 plus 6.7), ostali skladi 29.9 (— 0.7), bankovci v obtoku 5.408.5 (plus 229.3), drž. terjatve 59.4 (plus 5.3), žiro 651.2 (— 230.5), razni računi 918.6 (plus 109.0), skupno obveznosti po vidu 1.629.2 (— 116.2), obveznosti z rokom 50.0, razna pasiva 284.6 (— 179.4), bilančna vsota 7.736.7 (— 60.2).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 7.037.8 (plus 113.2), skupna podlaga s primom 2.089.5 (plus 21.2), od tega samo zlato v blagajnah s primom 2.041.0 (plus 3.7), skupno kritje 29.68 (29.86) odstotkov, od tega samo z zlatom v blagajnah 29.0 (29.42) %.

Izkaz kaže običajno napetost ob ultimu decembra, ki je najvažnejši plačilni termin v letu. Obtok bankovcev se je izredno povečal, zmanjšale pa so s enalozbe na žiro v banki. Zanimivo je, da je postavka deviz izven podlage na koncu leta prav znatno padla, dočim se je podlaga nadalje povečala. Za konec leta je tudi znatno povečanje posojil, ki so prej padala. Povečanje efektov je v zvezi z višjimi tečajji. Odpisi se poznajo že pri nepremičninah in pri prejšnjih predjudih državi. Velike izpremembe izkazujejo tudi postavke razna aktiva in razna pasiva.

V naslednjem podajamo glavne bilančne postavke Narodne banke za zadnja tri leta, 1934, 1935 in 1936, iz katerih se vidi tudi ves razvoj našega denarnega trga (vse v milij. din.).

Obtok denarja se je od leta 1934 sem znatno povečal, tako je znašal

	1934	1935	1936
bankovci	4.384.0	4.890.0	5.408.5
kovani denar	993.9	870.1	865.1
skupno	5.377.9	5.760.1	6.273.1

Obtok denarja izkazuje zlasti povečanje obtoka bankovcev, nasprotni pa se je obtok kovane denarja v letu 1936 nadalje še malo zmanjšal. Zaradi velikega povečanja obtoka bankovcev se je vs obtok tega denarja povečal že leta 1935 za 382.2 milij. lani pa celo za 513.5 milij., torej skupno v zadnjih dveh letih za 896.7 milij. din ali za skor 900 milijonov din.

Temu nasproti pa je stalo tudi znatno povečanje našega zlatega in deviznega zaklada. Tu ne moremo navajati primerjalnih podatkov za konec leta 1934, ker se je v tem oziru struktura izkazov naše Narodne banke z 22. januarjem 1935 bistveno izpremenila. Zato navajamo podatke za 22. januar 1935, 31. december 1935 in 31. december 1936 (s primom).

	1934	1935	1936
zlato v blagajnah	1.413.0	1.717.9	2.041.0
skupna podlaga	1.653.2	1.881.6	2.089.5
devize izven podl.	108.1	331.6	552.3

Ta pregled nam kaže prav znatno povečanje zlata v blagajnah banke. To povečanje je znatnejše kot povečanje skupne podlage, ker je banka večino svojega zlata v inozemstvu prenesla v državo, poleg tega vse zlate devize še pred devalvacijo izpremenila v zlato in v kolikor je mogla, je tudi devize izven podlage pretvarjala v zlato. Zlasti so v letu 1936, narasle devize izven podlage, ki so neposredno pred koncem leta 1936, presegle celo vsoto 600 milij. din.

Objavljene številke pa tudi kažejo, kako zelo se je naša valutna pozicija v lanskem letu okrepila, kar je treba v dobi zadnjih valutnih perturbacij še posebno poudarjati.

POSJILA BANKE

V prvih mesecih leta 1935 je banka velik del z novo valutno ureditvijo pridobitih sredstev porabila za povečanje kreditiranja gospodarstva. Tudi v jesenskih mesecih 1935 se je portfelj banke zelo povečal. Leta 1936 pa je banka stalno zmanjševala svoja posojila, v prvi polovici leta za nad 100 milij. din. Nato pa je začela zopet v zvezi z izvozno sezono v večji meri kreditirati gospodarstvo in so se posojila povzpela na višino v začetku leta, vendar so nižja kot leta

za dela na Savi pri Ljubljani Din 300.000
za dela na Savinji 210.000

Skupaj Din 1.700.000

Državni fond za javna dela M. S. br. 232/36

Za dela na Dravi pri Vurbergu in Ptuj Din 280.000
za dela na notranjem toku Mure 102.000
za dela na Ločnici 100.000
za dela na Božnji pri Pristanu 100.000
za dela na Suhi pri Kokarjih 153.000
za dela na Mojstranski Bistrici 50.000

Skupaj Din 775.700

Banovinski fond za javna dela

Za dela na Dravi Din 200.000
za dela v notranjem toku Mure 250.000
za dela na Savi pri Krškem 180.000
za dela na Savi pri Ljubljani 250.000
za dela na Savinji 190.000
za dela na Kamniški Bistrici 80.000

Skupaj Din 1.150.000

Prednji podatki ne potrebujejo nobenih pojasnil. Krediti sami, ki so bili odobreni za izvajanje teh javnih del, tako iz centrale, kakor iz banovinskih sredstev, ter so se za ta dela tudi uporabili, so tudi pripomogli, da so se na eni strani zboljšale, odnosno se še bodo, naše ceste, uredile naše reke in hudourniki, na drugi strani je pa pri izvajanju teh dobilo na tisoče in tisoče brezposelnih delavcev zaposlitev, vsakdanji kruh.

Gradbeno ministrstvo je bilo aktivno na zakonodajnem polju ter je izdelalo zakon o civilnih inženirjih, ki je že pred narodno skupščino. Izvoljen je tudi odbor, ki ga bo proučeval. Poleg tega zakona ima gradbeno ministrstvo izdelan tudi zakon o elektrifikaciji države. Pripravlja pa tudi zakon o cestnem fondu.

1935. Gibanje posojil banke v zadnjih letih kaže tale tabela:

	1934	1935	1936
menična	1.528.8	1.523.0	1.468.8
skupno	1.763.9	1.781.3	1.717.4
menična	1.528.8	1.523.0	1.468.8
lombardna	235.1	258.3	258.8

Gibanje vrednostnih papirjev banke in njenih skladov kaže tale razpredelnica:

	1934	1935	1936
vred. papirji	16.9	49.4	116.8
vredn. pap. skladov	118.4	130.8	165.9

Banka je predvsem sodelovala pri financiranju javnih del in je prevzela od prvih treh trans 5% obveznic za javna dela tretjino, ki jo je pa kasneje delno vnovčila. Ima pa banka še znatne možnosti za nakupovanje vrednostnih papirjev po zakonu od 8. maja 1931.

Letos je banka izvršila znatno večje odpise pri nepremičninah, zavodu za izdelavo bankovcev in inventarju kot prejšnja leta (16.6 v primeri s 7.5 in 6.1 milij. v prejšnjih letih). Tudi odpisi od prejšnjih predjudov države so znatnejši, znašali so 14.7, leta 1935 10.07 in 1934 34.7 milij. din.

Za naše gospodarstvo in presojo njegove likvidnosti so važni podatki o naložbah pri banki. Obveznosti banke so znašale poleg drugih:

	1934	1935	1936
drž. terjatve	6.9	7.4	59.4
žiro	531.9	689.7	651.2
razni računi	327.0	688.6	918.6
skupno	865.8	1.385.7	1.629.2
obv. z rokom	952.9	193.4	50.0

Ta tabela nam kaže, da se je zaradi boljšega razvoja drž. financ izboljšala tudi naložba države pri banki. Žirovni računi so nekoliko manjši kot pred letom dni, ker je šlo mnogo tega denarja s teh računov v državne blagajniške zapiske, kar se pozna tudi pri zmanjšanju obtoka blagajniških zapiskov Narodne banke.

Plenarna seja ljubljanske zbornice

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ima v petek, dne 6. januarja 1937, ob 9 dopoldne v svoji sejni dvorani javno plenarno sejo, katere dnevni red je naslednji: Naznanila predsednika. Razprava o zborničnem proračunu. Določitev zbornične doklade za kritje proračunskih potrebščin. Predlogi zborničnih svetnikov.

Sejmska in tržna poročila

Cene živine so bile sledeče: voli I. vrste 5, voli II. vrste 4.50, voli III. vrste 4 din za kg žive teže; telice I. vrste 5, telice II. vrste 4.50, telice III. vrste 4; krave I. vrste 4.50, krave II. vrste 4, krave III. vrste 3.50; teleta I. vrste 8, teleta II. vrste 7; prašiči špeharji 9, prašiči pršutarji 8.50 din za kg žive teže. Goveje meso I. vrste 8—10, goveje meso II. vrste 8—10, goveje III. vrste 6—8 din; svinjina 16, svinjska mast 18, slanina 16, čisti med 24, neprana volna 24, oprana volna 32 din za kg. — Kmetijski pridelki: pšenica 195, ječmen 190, rž 190, oves 180, koruza 140, fižol 250, krompir 75, lucerna 1800, seno 70, slama 40, jabolka I. vrste 600, jabolka II. vrste 500, jabolka III. vrste 400, suhe češnje I. vrste 1000, suhe češnje II. vrste 900, suhe češnje III. vrste 800, pšenična moka 300, koruzna moka 250 din za 1 q.

Poravnalno postopanje je uvedeno o premoženju dolžnice Marije Novak, posestnice in prodajalke češnje v Ljubljani, Vodnikov trg, stanujoče na Smartinski cesti 4. Poravnalni sodnik Anton Avsec, poravnalni upravnik dr. Mijo Jernejčič, odvetnik v Ljubljani. Prijava terjatve do 1. februarja Poravnalni narok 5. februarja ob 9. popoldne 40% kvota, plačljivo brezobzorno v 12 enakih, mesečnih obrokih. Prvi obrok po pravomočnosti poravnave.

Odpravljen konkurz. L. 1933. razglašeni konkurz inž. Zemanek Gustav & Co družba z o. z. v Ljubljani je odpravljen.

Mojstrski izpitni tečaj za žensko krojaško stroko. Opozarjamo, da je prostih še nekaj mest v tečaju za pripravo na mojstrski izpit iz ženske krojaške stroke. Tečaj se bo vršil v Ljubljani v drugi polovici januarja in februarja dnevno ob večernem času. Učnine ni nobene. Interesenti se lahko prijavijo do 11. t. m. s točnim naslovom na Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani.

Hrvatska industrija zahteva svojo zbornico

Dne 29. decembra je bila plenarna seja zagrebške Trgovinskoindustrijske zbornice, na kateri je prišlo do hudih sporov glede zborničnega proračuna. Industrijski odsek je imel svoje posebne želje glede proračuna, kar je na seji hotel povedati predsednik tega odseka g. Milan Prpič. Toda ker ni dobil besede, so industriji korporativno zapustili sejo zbornice. Zaradi tega spora je predsednik Zdrženja industrijev savske banovine g. Vladimir Arko sklical za 2. januar sejo industrijskega združenja, na kateri so bila podana mnenja o zagrebški Trgovinskoindustrijski zbornici. Industriji so ugotovili, da je v današnji zbornici nemogoče delati, ker ne vpoštevajo zbornica želj in teženj industrijev. Zaradi tega je predsednik g. Arko kot drugi član te konference mnenja, da se lahko zopet govori o potrebi denitve zbornice. Predvsem zahtevajo industriji iz posebnih dohodkov zbornice (od naknadnih davkov ind. podjetij), da se osnuje sklad za strokovno šolstvo, ki se zdi industrijem zelo potrebno. Industriji so odobrili postopanje industrijskega odseka ter je na koncu seje v glavnem formalizirano g. Vladimir Arko tele sklepe industrijske konference: Konferenca soglasno odobrava postopek svetnikov-industrijev na plenarni seji zagrebške Trgovinskoindustrijske zbornice. Konferenca zahteva, da se osnuje popolnoma avtonomni industrijski odsek v zbornici, ki bo mogel samostojno sklepati in po predsedništvu sodelovati z ostalimi zborničnimi odseki. Tak odsek se ima organizirati tako, da se more vsak čas realizirati razdelitev zbornice. Konferenca sklene poslati predstavko banki upravi, v kateri bo zahtevala, da se proračun ponovno vrne na pretes plenumu sveta Trgovinskoindustrijske zbornice. Tako predstavka bo poslana tudi samemu predsedništvu zbornice.

★

Iz Zveze trgovskih združenj. Predsednik Zveze trgovskih združenj g. Josip Kavčič je poslal na vse predsednike Združenj trgovcev v Sloveniji pismo, v katerem naznanja, da je odložil vse svoje funkcije v ljubljanskem združenju trgovcev in zato ne more biti več delegat v zvezni upravi kakor tudi da odlaga predsedniško mesto. Obenem je poslal daljše pismo podpredsedniku Zveze g. Pinterju iz Maribora, ki mu tudi sporoča svoj odstop po 11 letnem predsedovanju v zvezi. Zaradi tega je podpredsednik zveze g. Pinter sklical za četrtak, 7. januarja, ob 16 v Trgovski dom plenarno sejo zveznega predsedstva, na kateri je na dnevnem redu odstop predsednika g. Jos. J. Kavčiča ter izvolitev novega predsednika.

</

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pefitna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

KINO

TEL 22-21 **UNION**

Najlepši pevski film sezone! Najslavnejši sodobni tenorist **BENJAMIN GIGLI** poje arije iz oper Tosca, Manon Lescant, Norma

Ti si moja sreča

MATINEJA ob 11 dop. Cene Din 3.50 in 5.50

Solnčni žarki Krasen življenjski roman, poln ljubezni, trpljenja in radosti! — Gustav Fröhlich in Annabella

TEL 27-30 **SLOGA**

Eksotični film v stilu 'Belih senov' in 'Poganske pesmi' — najsko življenje otočanov južnega morja Napeti prisori in očarljivi naravni posnetki

Poslednji pogan

MATINEJA ob 11 dop. — Cene Din 3.50 in 5.50

Bosanska rapsodija Simfonija ocar, lepota naše domovine!

TEL 21-24 **MATICA**

Gigantski veledim po romanu 'Suterjevo slatko' v glavni vlogi **LUIS TREKKER**

Cesar Kalifornije

Predstave ob 15, 17, 19, in 21 uri

Službodobe

Engros firma koles

Išče za skupno delo spodobne osebe v Sloveniji, ki razpolagajo s lastnim skladiščem in nekaj kapitalom. Gospodje, ki so v tej stroki že izveščani, imajo prednost. Ponudbe na Interreklam, Zagreb, Masarykova 28, sub. No. 10-A-35.

Frizerska pomočnica

prvovrstna, dobi stalno službo. — Salon Drexler Maki, Maribor, Ulica X. oktobra.

Agilne zastopnike

na novosti v vseh krajih rabimo. Predmeti vsakomur potrebni in zaželjeni. Obširne ponudbe takoj poslati na oglas, odd. »Slovenca« pod: »Stalen nasluček« P 246. (b)

Slasčičarja

na lastno obrtjo, takoj sprejemem. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Slasčičar« št. 376. (b)

Potnika za kolesa

ki je pri slovenskih trgovcih prav dobro vpleten, iščemo za takoj. — Samo zanesljivi gospodje s prvovrstnimi referencami pridejo v poštev. Obširne ponudbe na Interreklam, Zagreb, Masarykova 28, sub. No. 10-A-35.

Pomočniki

zmožni izdelovanja karoerij, se sprejmejo. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Karoerija« št. 397. (b)

Pletiljo

popolnoma izurjeno, proti dobri plači sprejemem takoj. — Dam delo tudi na dom. — Joško Špenko, Kranj.

Učenko

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Vajenca

z vse skrbjo, sprejemem takoj. Učna doba po dogovoru. — Orehek Franc, pekarna, Škofljica. (v)

Učenko za šivanje

sprejme atelje »Julijana«

Učenko

pošteno in pridno, sprejemem v trgovino. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 342.

Službe iščejo

Starejši fant

zmožen kavelje, vreden in marljiv, išče primerno službo sluge, vratarja, gospodarja ali kaj sličnega. Naslov v upr. »Slov.« v Mariboru pod št. 2. (a)

1000 Din nagrade

plačam onemu, ki mi preiskrbi kot upokojencu službo skladiščnika ali kaj primernega. Dopise upr. »Slov.« pod »1000« 252. a

Organist-upokojenec

prevzame službo na mali župniji, ozir. podružnici. Pogoji: stanovanje, drugo postransko. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 279. (a)

Mesto hotelske sobarice

v letni sezoni, iščem. — Sem zmožna vseh tovrstnih opravil. Ponudbe pod »Dalmacija« upravi »Slov.« v Mariboru. (a)

Prodajalke

v modni stroki popolnoma izveščane, zmožne perfektne neštine, sprejme fina modna trgovina v centru Ljubljane. — Ponudbe s referencami in zahtevki plače pod »Večletna praksa« na Aloma Company d. s. o. z., Ljubljana.

Mesarskega pomočnika

izveščanega v vseh mesarskih delih in izdelovanju različnih mesarskih izdelkov, sprejemem. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 320. (b)

Prodajalke

za delikatno sprejemem takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 315. (b)

Dekle

vajeno kuhe, urne in snažne, sprejemem takoj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Začetna plača 300« št. P 341. (b)

Hlapca

pridnega, poštenega in sposobnega vseh kmečkih del. — sprejemem takoj. — Avsec, Beričevo 2, p. Dol pri Ljubljani. (b)

Vajenci

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Učenko

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Učenko

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Vajenca

z vse skrbjo, sprejemem takoj. Učna doba po dogovoru. — Orehek Franc, pekarna, Škofljica. (v)

Učenko za šivanje

sprejme atelje »Julijana«

Učenko

pošteno in pridno, sprejemem v trgovino. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 342.

Službe iščejo

Starejši fant

zmožen kavelje, vreden in marljiv, išče primerno službo sluge, vratarja, gospodarja ali kaj sličnega. Naslov v upr. »Slov.« v Mariboru pod št. 2. (a)

1000 Din nagrade

plačam onemu, ki mi preiskrbi kot upokojencu službo skladiščnika ali kaj primernega. Dopise upr. »Slov.« pod »1000« 252. a

Organist-upokojenec

prevzame službo na mali župniji, ozir. podružnici. Pogoji: stanovanje, drugo postransko. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 279. (a)

Mesto hotelske sobarice

v letni sezoni, iščem. — Sem zmožna vseh tovrstnih opravil. Ponudbe pod »Dalmacija« upravi »Slov.« v Mariboru. (a)

Prodajalke

v modni stroki popolnoma izveščane, zmožne perfektne neštine, sprejme fina modna trgovina v centru Ljubljane. — Ponudbe s referencami in zahtevki plače pod »Večletna praksa« na Aloma Company d. s. o. z., Ljubljana.

Mesarskega pomočnika

izveščanega v vseh mesarskih delih in izdelovanju različnih mesarskih izdelkov, sprejemem. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 320. (b)

Prodajalke

za delikatno sprejemem takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 315. (b)

Dekle

vajeno kuhe, urne in snažne, sprejemem takoj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Začetna plača 300« št. P 341. (b)

Hlapca

pridnega, poštenega in sposobnega vseh kmečkih del. — sprejemem takoj. — Avsec, Beričevo 2, p. Dol pri Ljubljani. (b)

Vajenci

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Učenko

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Učenko

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Učenko

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Učenko

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Učenko

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Učenko

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Učenko

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Učenko

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Učenko

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Učenko

sprejme foto-trgovina in parfumerija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Ljubljana«.

Razprodaja

V Šiški, Celovška c. 89, se bodo v petek, 8. t. m. od 2.—4. pop. prodajale razne omare, postelje in slike iz zapuščine. (1)

PREMOG vreča Din 20-DRVA

dostavlja na dom

RESMAN LOJZE

Borštnikov trg LJUBLJANA — Telefon 33-53

Singer — Pfaff

skoraj novi šivalni stroji in kolesa poceni naprodaj pri »Prometu« (nasproti križanske cerkve). (1)

Sveže najljepše norveške ribje olje

iz lekarne

dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Lepo izbire sveč za

Svečnico

ima Oroslov Dolenc, Ljubljana, Wolfova ul. 10

VINA

iz

Centralne vinarne v Ljubljani

bodo zadovoljila Vaše

pivce najbolj!

Pouk

šivilje in krojači!

Krojni tečaj

za damska oblačila bo od 18. jan. do 6. febr. t. l.

Priglasitve sprejema

Teodor Kunc

Ljubljana

Aleksandrova a. 5, II. n.

Klavirsko harmoniko

se hitro in poceni naučite pri Svareman, godbenik, kavarna »Emona«. Poizve se od 17.—19. ure. (u)

Ženitbe

Trgovski izobraženec

28 let star, želi znanja z značajno gospodino, katera ima veselje do trgovine in gostilne. Ponudbe s sliko poslati upr. »Slov.« pod »Diskrecija zjamčena« št. 323. (s)

Denar

Družabnika

sprejemam ali prodam več novih izumov. Primerno za večji kapital ali obrat. Ponudbe na oglasni odd. »Slovenca« pod »Izredna bodočnost« P 246.

Al. Planinšek

lastnik trg. agenture za bančne in kreditne posle

v Ljubljani, Beethovnova ulica 14-I. — Telefon 35-10

vam izposluje

vnovčenje terjatev in pri denarnih zav. najkulantneje takoj v gotovini

Hranilno vlogo

posojilnice in hranilnice na Catežu, obč. Velika-loka, za 5600 Din, kupim. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Najnižja cena« št. 329. (d)

DENARNE POSLE

vsake vrste izvršujem točno in kulantno. Izterjevanje dolgov. — Inkasment. Posojila vseh vrst

Rudolf Zore - Ljubljana

GLEDALSKA ULICA 12

Telefon 38-10. — Priložite znamke.

Kupujemo hran. knjižice

Gospodstva 12. (v)

Vzajemne posojilnice v Ljubljani po najvišji ceni. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 336. (d)

Kupujemo hran. knjižice

Gospodstva 12. (v)

[Pohištvo]

Pohištvo

za sameko sobo, skoro novo, naprodaj. Naslov v upr. »Slov.« pod 317. s

[Auto-motor]

Motorno kolo 350 kub. cm dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe upr. »Slov.« pod šifro »Celje« št. 294

[Kupimo]

Kupimo večje ali manjše količine jelovih in smrekovih hlobov

posekanih ali na panju. — Ponudbe upr. »Slov.« pod »101« P 18577. (k)

Kože vseh divjačin

kupuje Jože Dolenc, krznar, Sv. Petra cesta 19, Ljubljana. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone

kupujem po najvišjih dnevnih cenah.

A. KAJFEZ

upr. Ljubljana, Miklošičeva 14

Kupimo večje ali manjše kompleks smrekovih ali jelovih gozdov

v last ali sejo. Ponudbe pod »102« P 18578 na »Slovenca«. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 3.

Starinske predmete

kakor tudi dobro ohranjene predmete, ki jih želite prodati, vzame v komisijsko prodajo ali pa kupi »Pri Makedoncu« - Ljubljana, Kolodvorska ulica 30. (k)

Lisice, dihurje, kune

in druge divjačine kupuje po najvišjih dnevnih cenah Egidij Eber, krznar, Kongresni trg 7. (k)

Denar

Družabnika

sprejemam ali prodam več novih izumov. Primerno za večji kapital ali obrat. Ponudbe na oglasni odd. »Slovenca« pod »Izredna bodočnost« P 246.

Al. Planinšek

lastnik trg. agenture za bančne in kreditne posle

v Ljubljani, Beethovnova ulica 14-I. — Telefon 35-10

vam izposluje

vnovčenje terjatev in pri denarnih zav. najkulantneje takoj v gotovini

Hranilno vlogo

posojilnice in hranilnice na Catežu, obč. Velika-loka, za 5600 Din, kupim. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Najnižja cena« št. 329. (d)

DENARNE POSLE

vsake vrste izvršujem točno in kulantno. Izterjevanje dolgov. — Inkasment. Posojila vseh vrst

Rudolf Zore - Ljubljana

GLEDALSKA ULICA 12

Telefon 38-10. — Priložite znamke.

Kupujemo hran. knjižice

Gospodstva 12. (v)

Vzajemne posojilnice v Ljubljani po najvišji ceni. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 336. (d)

Kupujemo hran. knjižice

Gospodstva 12. (v)

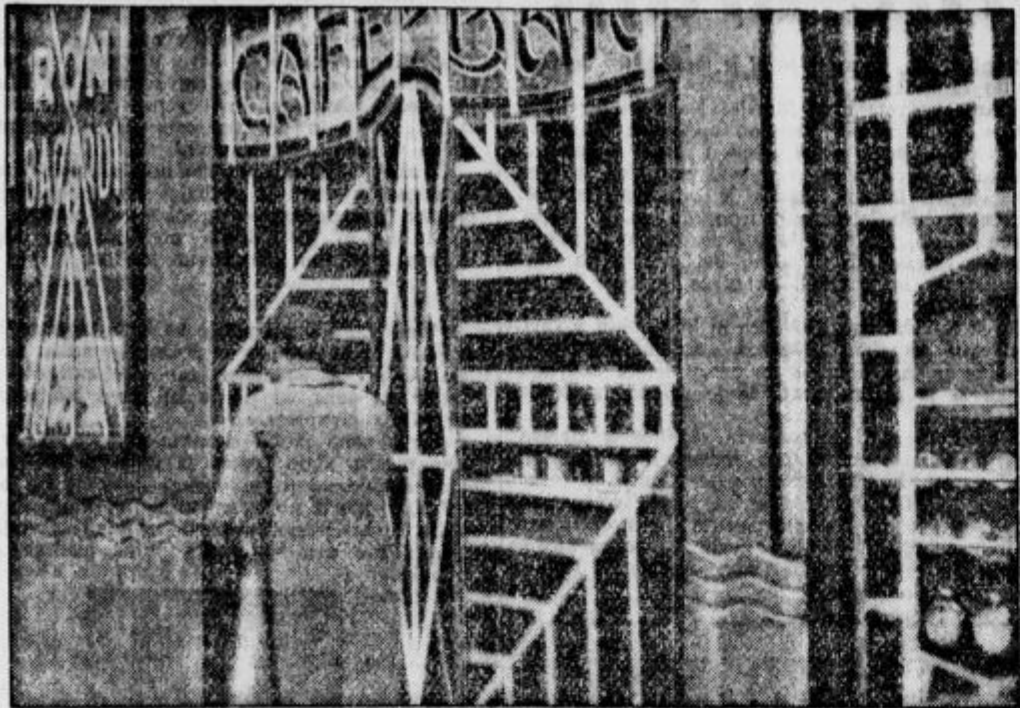
Vzajemne posojilnice v Ljubljani po najvišji ceni. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 336. (d)

Kupujemo hran. knjižice

Gospodstva 12. (v)

Vz

Strahotna usoda španskega mesta

»Simetrična« zaščita sprčo napadov iz zraka so iznašli v Barceloni, da se obvarujejo napadov letal belih čet. Preko vseh šip so nalepili proge iz papirja, ki so jih uredili po »umetno simetričnih« črtah.

Iz Salamance poroča 1. januarja tega leta posebni dopisnik nemškega urada:

Neka španski jurist, ki se je vrnil z bojnega polja pri Kordovi, je izročil dopisniku skrbno zbrano snov prič, beguncev in ubežnikov o nečloveških grozotah komunističnih tolp v Andaluziji in Estremaduri. Ti podatki so na podlagi temeljitega raziskavanja popolnoma zanesljivi.

Nekoč je bilo cvetoče mesto... Grozotno je poročilo o malem, nekoč cvetočem mestecu Montoru, ki so ga šele nedavno zavzele bele čete, južne armade in ga osvobodile izpod rdečega jarma.

Montoro je bilo poglavito središče komunistov na južni fronti.

To mesto so rdeči radi varne lege sredi visokih gora še dva dni pred zavzetjem razglašali za »nevzajemno« postojanko. Strašen je bil pogled na to, radi rodovitne okolice nekoč premožno mesto. Bele čete, ki so vkorakale vanj, so dobile v vsem kraju le pet prebivalcev: gluhenemo staro, nekega bebca, staro redovnico in še dva starčka; vsi so bili skriti v bolnišnici. Po vijugastih ulicah so ležala trupla raznih meščanov, ki so se bili uprli ukazom razbojniških poveljnikov. Nekega zdravnika so bili na mestu ustrelili. Prav tedaj, ko si je radi bližajočih se belih čet snemal rdeči sovjetski znak z rokava.

Vse trgovine so bile izropane in na kupe smeti je ležalo sredi cest. Vse šipe in vrata so bile razbite. Družinske slike in podobe svetnikov so bile razmetane po ulicah. Grozen je bil pogled v vse tri mestne cerkve. S sekirami so bili razkljali vse oltarje in orgle in celo kamnite kipe so s krampi razdrobili. V cerkvi sv. Jerneja so namestili kino; čez glavni oltar so razobesili filmsko platno; cerkev Carmen Jezus je bilo za skladišče krompirja.

»Junaki« tega zverinskega početja so še pravočasno odnesli pete: z ukradenimi avtomobili so se odpeljali iz Montora še preden so prišle bele

čete. Bilanca njih petmesečnega vladanja, je pokazala tudi strahotno resnico: da so pomorili 300 prebivalcev; med njimi so bili tudi revni okoljski kmetje. Te nesrečne žrtve boljševskega zverinstva so večkrat na javnih trgih ali v stanovanjih, vprico družine in otrok ubijali, postrelili ali počasi uničili.

Druge meščane so bili najprej zaprli v cerkve in hodili ponoči zdaj po tega zdaj po onega in jih odvedli na morišče. Več jetnikov, ki niso mogli več prestajati po več dni trajajočih smrtnih muk, je poskakalo s cerkvenega stolpa. Nekemu učitelju so rdeči odrezali nos in ušesa, nato so ga ustrelili.

Komunistični blaginjak španske državne banke je vso banko izropal, preden je pobegnil. »Revolucijski odbor« je izdal »bankovce«, ki so bili le iz lepence, na katerih je bil pečat sovjetov.

Mednarodne elitne čete.

Dalje opisuje poročilo strahopetnost tako zvanih mednarodnih elitnih čet, ki sestojajo iz sovjetskih Rusov, Francozov, Čehov in Špancev in ki se zbirajo v Albacetu in so se zlasti s hudobnostjo izkazale pri zavzetju andaluzijskih krajev. Pred belimi četami so bežale vseprek in v takem neredu, da so imeli več ko 1000 mrtvih. Ker ne poznajo dežele, so na begu večkrat zašli, se skrivali v kanale ali na oljke, časih so pa kar trumoma drevili naravnost belim četam v naročje.

Tudi v kraju Vila del Rio so rdeči strahotno divjali; v tem majhnem kraju so pobili 80 ljudi. Neki zakonski par, moža in ženo, ki sta bila radi svoje dobrodelnosti splošno priljubljena v tem kraju, so zvezali in nato ustrelili; nekega zdravnika pa so pri izvrševanju njenega poklica ustrelili, ker je imel pri sebi svetinico Matere božje. Vse ljudi v tem kraju je neki komunistični šoler obsojal na smrt. Nekoč se je iz strahu pred rdečimi vseh pet mesecev skrival v neki stari skrinji, a njegovega brata so nečloveško mučili in ga potem umorili, ker ni hotel izdati bratovega skrivališča. Tudi v Loperi so rdeči ubili 200 ljudi.

Zakaj pride za črko A črka B?

Abeceda in arabske številke so nastale iz hieroglifskega sporočila o svetopisemskem pohodu izraelcev iz Egipta čez Rdeče morje v orient.

To je razvidno iz pričujoče slike: Na levi vidiš podobo moškega, ki kleči na enem kolenu. To je hieroglifski znak, iz katerega se je razvila grška črka α = alfa in a v latinici. Vretica navzdol pa ti pokaže, kako se je iz tega znaka razvila arabska številka 1.

Pod podobo moškega je podoba čepeče ženske; iz tega hieroglifskega znaka se je razvila črka β (b) in v vrsti navzdol vidiš razvoj za številko 2.

V tretji vrsti je podoba volavskega jarma (obrnjena na desno). Iz tega znaka se je na levo obrnjeno razvila grška črka γ (g) in naš c; zaeno tudi (v vrsti navzdol) številka 3.

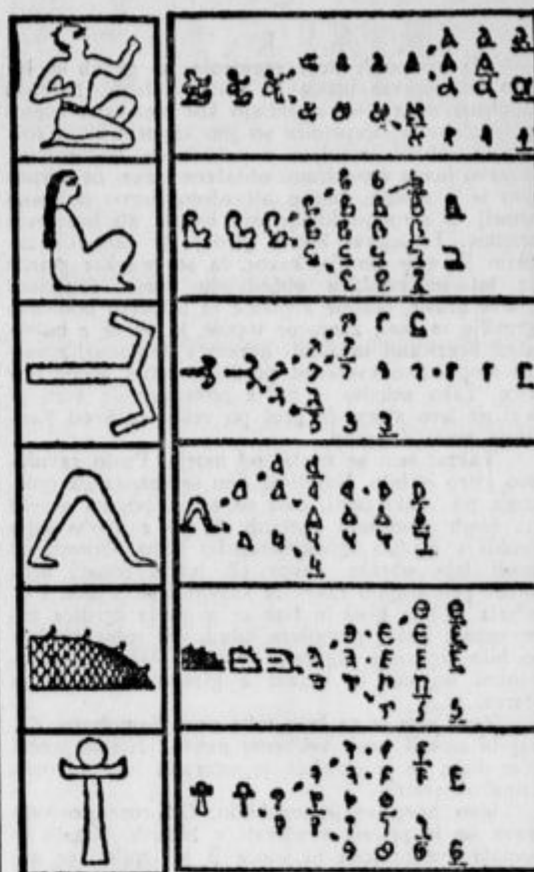
Pod jarmom sta dve nogi — hieroglifski znak za hodečega človeka. Iz tega znaka se je razvila črka δ (grška delta). Ker se pa pri premikanju hoke krčijo kolena, se je razvila iz podobe krčenja kolen (od strani gledano) arabska številka 4.

Peta skica prikazuje krokodilov rep, kar pomeni Egipt, kjer so krokodili. Iz tega hieroglifskega znaka se je razvila črka E (e) in navzdol vidiš razvoj številke 5.

Po to skico vidiš stebel s soncem, kar pomeni orient — deželo sonca. Navzgor vidiš, kako se je iz tega znaka razvila črka i in navzdol — številka 6.

Ta hieroglifska podoba pa pove: Mož in žena (ljudje, Izraelci) so se izpod jarma suženjstva (volavskega jarma) rešili, da so šli (nogel) iz Egipta (krokodilov rep) v orient (sonce), v obljubljeno deželo.

Tako se je na podlagi te svetopisemske zgodbe razvila zaporednost črk v abecedi.

Morje preiskujejo

Raziskavanje morja s podmornico

Velikanski uspehi, ki jih je lani dosegel ameriški prof. Beebe, ki je s svojo krogljo premeril globino morja 900 m globoko, je napotilo nekaj japonskih učenjakov, da bodo storili isti poskus. — Seveda bo imela japonska podmorska ekspedicija za to posebno podmornico, ki se bo mogla potopiti 300 m globoko, medtem ko se potaplja navadna podmornica le 50 do 60 metrov. Ker je pa v taki globini tak neizmeren tlak vode, je bilo treba podmornico prilagoditi takemu tlaku, da je podmornica čim manjša, zaeno pa da ima prav močne oklopne plošče, ki se morejo upirati vodnemu pritisku. — Podmornico bo poganjal elektr. motor. Mogoče žarometi bodo razsvetljevali temo v morju. — Japonski znanstveniki bodo geološko raziskovali morako dno, in sicer ondi, kjer je bil leta 1923 onl strahoviti potres, med krajem Izu in otokom Ošima. Upajo, da bodo imeli dosti uspeha in bodo doznali, kako se je morako dno geološko spremenilo.

Sodnik: »V eni sami noči ste dvakrat vplivali v trgovino s čevlji!«

Obtoženec: »Res je, a kradel sem le enkrat; v drugo sem šel samo zamenjati tisti par ženskih čevljev, ki so bili moji ženi pretemeni!«

»Če niste kosti zamešali, je bila to res izredna žival!«

Če hočete vedeti

Najstarejše italijansko sveto pismo

Iz Newyorka poročajo, da je ondi razstava laških kulturnih prič. V središču te razstave je nekaj najstarejših laških natosov. Med temi izrednostmi je pač najnajnovejši prvo, v italijanskem jeziku natiskano sveto pismo; ta knjiga v dveh delih je leta 1471 izšla v Benetkah in je le pet teh iztisov na svetu. Pred leti je prispela taka izdaja tudi v Ameriko. To sveto pismo je vredno 300.000 dolarjev. Razen tega dela so na razstavi tudi rokopiši iz 15. stoletja. Posebna dragocenost je račun, ki ga je dal kipar Benvenuto Cellini vojvodu Cosimu Medici, kjer zahteva honorar za svoje najznamenitejše delo, za bronasti kip Perzeja.

V petih dvojčkih

Iz otroške klinike v Delawaru, v ameriški državi Oklahami, poročajo medicinski listi zanimiv primer. Napol Indijanka Bill Russel je v petih rodila dvojčke. Vseh 10 otrok je zdravih. Čudovito je pa še to, da je v vsakem paru dvojčkov po en deček in ena deklica. Država se jako zanima za ta nenavaden primer in bo izredni družini posvetila vso pozornost.

»Ljudje so pa res čudni.«

»Zakaj pa?«

»No, če ti trdiš, da je na nebu 987.856.784 zvezd, ti vsak verjame. A če napišeš na vrata »Pozor, sveže prepleskano!« — se boče pa vsak prepričati in potipa vrata, če je res.«

»SLOVENE« pred 60 leti:

Izvirni dopisi.

Iz novomeške okolice, 3. januarja. Uže večkrat so slovenski listi tožili, da naši narodnjaci spijo Zalibog, da je temu res tako; za narodno stvar je mnogim prav malo mar; danes Slovenec, jutri nemškutar, to je navadno geslo. Posebno mlajši ljudje v raznih službah, ki so v svojih diških letih večno zvestobo prisegli svojemu narodu, podpirajo zdaj rajši kazino. Prepričan pa sem, da to delajo le zaradi svojih predstojnikov, kateri so večidel grand nemčurji.

V naši čitalnici je premalo življenja. Med tem ko naši nemčurji zmeraj veselice dajejo, dala je naša čitalnica le jedno. Vzrok temu je menda mladenost naših narodnjakov, ki jo premalo podpirajo materijelno kakor tudi duševno. Letos se je le enkrat predstavljala dramatična igra. Igrali so se zadosti dobro; igra je bila vsaj estetična.

Marsikdo je uže trdil, da nemčur ali prostomavtar je vse jedno. Pri nekež veselici, katero so bili napravili naši nemčurji, norčevali so se iz najsvetejših reči katoliške cerkve. Travestirali so lepo cerkveno pesem »tantum ergo«, nekdo pa, kteremu so slovenski duhovniki dosti dobrega storili, posmehoval se je vnebohodu device Marije. Če bi se v naši čitalnici kaj čez nemčurje reklo, bi bil to precej političen prestopek. Ravnopravnost, kje si?

In trden značaj pa nevstrašljivost, kje ste ostale? Tudi ve ste izbežale iz našega gnejda.

Avtomobilske ceste v Abesiniji. Italijani so se v svojem novem ozemlju z vso naglico lotili gradnje cest, ki jih ni bilo v Abesiniji skoraj nič, da bodo mogli bogato deželo gospodarsko izkoristiti.

Razpis službe zdravnika

Za prosto mesto zdravnika za občine sodnj-skega okraja v Kanali z letno plačo 700 gld. in pogojno določenimi dohodki za poti v posamezne občine. Prosilci naj tukaj vložijo svoje prošnje, previde z dokazi starosti, sposobnosti in znanja jezikov do 20. januarja 1877.

C. kr. okrajno glavarstvo v Gorici dne 20. decembra 1876.

»Koliko si pa star, mali?«

»Koliko si pa mlada, teta?«

»Čemu pa tale aparat na avtomobilu?«

»To je pa najnovejša iznajdba, ki pove, koliko obrokov je treba še plačati za avtomobil!«

»Tako mi je hladno!«
»Se boš precej segrela, ko prinese natakaro vročo juho!«

Gangsterji napadejo njujorško trgovino s strojnimi puškami

To soboto je osem gangsterjev napadlo njujorško trgovino Barneya na vojaški 17. ceste in 7. avenije. V hiši je bilo polno kupcev in roparji so zasedli vse izhode. Poglavar in več roparjev so imeli strojne puške in pištole in so zapodili vse ljudi in nastavljenice, kakih 90 oseb iz hiše, na kar so izropali blaginje in omare za dragulje; nato so izginili. — Ves napad je trajal le osem minut. — Naropali so 40 tisoč dolarjev. Policije ni bilo moči poklicati, ker so roparji prerežali vse telefonske žice. Več žensk so z udarci in revolverji ranili, ker se niso mogle dovolj naglo umakniti. — Pozneje je našla policija nekega mrtvega bandita, ki so ga brčkone pri razdelitvi plena ustrelili njegovi lastni tovariši.

Proi hindujski templji odprli nedotakljivim

(Madras, Indija.) Maharadža iz Travankore-a je za svoj 25. rojstni dan izdal preuredbo, po kateri »odselej naprej ne sme biti nobenemu hinduistu, ne glede na njegov rod in na vero, zabranjeno vstopiti in moliti v templjih, ki so podrejeni njemu in njegovi vladni.« Tako padejo z enim udarcem stoletja stare vezi, ki so vezale velik del prebivalstva brez njegove osebne krivde. Travankore velja kot eno najkonservativnejših držav v Indiji, pa si je kljub temu kot prva prisvojila krščansko temeljno idejo o enakosti vseh ljudi z ozirom na Boga. Kristjani, katerih je tretjina, seveda odobravajo to uredbo. Težko je reči, če in v koliko so vplivali kristjani na ta korak. Tudi je težko soditi v koliko bo vplivala preuredba na bodočnost misijonov. Gotovo je sistem kast s svojim religioznim poudarkom enanajvečjih ovir za sprejem krščanske vere. Marsikatero spreobrnjenje

se ni izvršilo iz bojazni pred izključitvijo iz kaste. Zdaj pa bodo dobili parijati mesto v hinduizmu in je upati, da se bodo razlike kast vedno bolj zabrisavale in končno popolnoma izginile. Brez dvoma pomeni principiarno priznavanje enakosti vseh kast močen korak k socialni in veraki svobodi meščanov Travankoreja. Pripravljena je pot za spreobrnjenje h krščanstvu. — (FIDES).

Poroka 77. Konfucijevega potomca

(Yenčovu, Santung, Kitajska.) — 16. decembra se je poročil knez Kung - deičeng, 77. potomec Konfucija, a hčerko bivšega ministra. Skof Henninghaus je bil povabljen na ženitino. Apostolski delegat Zanin pa je po škofu Henninghausu, sedanjem apostolskem vikarju, poslal novoporočencema poročni dar. (FIDES)

V Parizu je nekdo iznašel sanke na propeler, ki imajo en cilindrični motor (100 kub. cm), ki poganja propeler, da brzijo sanke same od sebe. Sanke imajo balanco kot kolo.

Bebčka Jureka sveti Trije kralji

I.

Na križpotih stoje znamenja, na gričih se belijo cerkvice in hišice so krite s slamo. Njihova majhna okna se smehljajo kot mežikava očesa poljskih mišk, trepalnice so jim kapucinke in rožmarin, obrvi izrezljane napuščem in hudomušno, kozavo lice s cepanicami obložene stene. In ogrlica jim je z modro, zeleno ali rdečo barvo polepšan temelj iz nerodno lomljenega kamna ali hrastovih tramov. Te šegave kočice gledajo iz valovitih napetih ilovnatih zemlje, kakor da so pravkar prilele iz tal in zvedavo občudujejo svojo družino: žilave hraste, osabne kostanje in trdoživno bodičavo grmičje in osat, zanesene topole, ki so se z bolehnimi brezicami umaknili nekam v samotno, z vsemi mogočnimi cvetkami pretkano reber sočne trave. Tako nekako je božja roka uredila svet, ki leži na levo stran, če greš po veliki cesti od Karlovca proti Zagrebu.

Takrat sem se vračal od morja. Pusto ravninsko jutro je bilo. Naveličal sem se zaspanega opletanja po veliki cesti, dasi se mi je pogled veselil na črnih skodranih preših, ki so z vročo sapo krulili v hladno zgodnjejutrenjsko jutro. Gotovo so imeli take oblike, kakor jih imajo nosači krst, kadar privzdigajo rakev in kažejo podočnjake. Prihala je jata gosi in tam se je pasla čredica neprespanih buš z globokimi očmi. Ob robu gozdica je bilo šororišče ciganov, rebasto kljuse z zavezanimi nogami in hrzalo z glasom nadušljivega starca.

Zavil sem je na levo roko proti Samoboru. Zakaj bi šel proti velikemu mestu? Nisem srečal žive duše, le iz gozdica je udarjala jaka krepkih zamahov sekire.

Sivo jutro se je umaknilo. Od roke posivela trava se je pričela svetlikati v biserih. Kmalu je postala svetlozeleni in sonce ji je izpiilo vse neobgljene kapljice, ki so v zadnjem času vsako noč prenočevale pri njej, bodisi v žlebičih listov ali ob kolencih stebel ali v varstvu korenike.

Prišel sem se ozirati po potočku, zakaj močno je žgalo dopoldansko sonce. Tam končuje tokova gruča leskova in po dolinici se vije ozek srebrn pas. Tam je potoček in se bo našla senca. Tam tudi čepi neko človeče, najbrže kakšen pamček, ki brodlja po tolmunčkih, lovi rakovice ali preganja poljške.

Človeče ni. zaznalo mojih stopinj. Morda je naglušno ali tako zatopljeno v delo — zakaj, izpod rok mu je rasla ljubka igrača — mlinček s pravimi malimi stopami, ki so tolkla ob zvonečo ploščico.

Nisem hotel motiti dečka v igri. Pa le prerad pogledam v svetle, jasne otrokove oči, pogladim laske, ki se čutijo v roki kot dlaka voličev in se smejem podbradkom, ki jih dela v igračo zaverovana glavica. Predramil sem dečka s pozdravom.

Sunkoma je skočilo preplašeno bitje in se vzravalo. Pričakoval sem lepega telesa in pravilnega obrazca, kakor je bila razumna in ljubka igrača, ki jo je to bitje ustvarjalo.

Pred menoj je stal sključen spaček, pohabljen bitje, ki je vresčalo z zopernim glasom: »Gospod, gospod, ne podrite mi mlinčka, ne podrite, prosim, prosim!«

To je bil vaški bebec Jurek, kakor so mi pozneje povedali v vasi.

II.

Jurek je bil od rojstva pohabljen, sirota, kakršnih srečuješ povsodi, kot popotnik na belih cestah ali skitalec po gozdovih in barjih ali planinec po gorskih pohodih. Taki ljudje so berački ali vaški revčki, poganjajo živine, oglarji, smolarji ali zeliščarji. Nekateri so bebasti, drugi so zelo umni. Nekateri imajo zavest teptanih psov, drugi so samozavestni, objestni brezobzirneži, ki se s pritiskanjem kljuk prekomolčijo skozi trupe po telesu srečnejših.

Nekaj jih je, ki imajo zelo lepo dušico. Po navadi pa je ona le preveč dojemljiva in bolna. In tak je bil Jurek, ki ni poznal ne očeta ne mamice in za njiju tudi niso natanko vedeli njegovi redniki, o vsem tem so pa marsikaj šepetali. Pa vse to bi Jurek že prestal. Toda težila ga je grba, grda, velika grba in ude je imel ukrivljene in izmalichen obraz.

Nihče ga ni imel rad, nihče ga pa tudi ni sovražil. Nakrmili so ga vsak dan na drugi številki: danes pri županu, jutri pri baltarju Ivici, nato pri trgovcu, pri tem in onem gospodarju in znova pri županu.

Zato je Jurek vsem skupaj pasel krave, popazil drobnico in oprezoval na kragulja, precepil je divjake, izumil je skrivne zapehe in pritirkoval je na najmanjši zvoni in trdoglavim fantom pokumav, kdaj pa kdaj naj vstopajo, da bo Bogu in ušesom zvenenje bolj prijetno. Tudi je Jurek umel celo zarezati kravo, če se je napihala mokre detelje in je izsasal spretno vrezano rano, če je koga ujedla kača.

Koliko je bil Jurek star, nihče ni točno vedel. Bil je na pogled dete, smejal se je tako in tudi govoril je tako. In kadar je bil vesel, je ljudem uganjal vseh vrst vragolij, najbolj še, kadar so prišle Janji, županovi hčerki.

Kljub vsemu temu so mu rekli samo: bebec Jurek.

Njegova zgodba je prav posebna, bedna in žalostna, kakršna je pač vse življenje takih ubožcev.

III.

Na ogonih je zagospodoval mrzel red. Debel sneg je izravnal brazde in grude in ni bilo ločiti poti od njih. Ljudje niso zapuščali hišic, pripravljali so se na božični čas.

Jurek ni več pasel živine, ni več cepil divjakov, ni več uganjal ljudem vragolij. Jurek je delal jaslice, prav same svoje jaslice. In to tam, kjer je prenočeval, v hlevu pri županovi živini. Nikdar ga niso pripustili k polnočnici, čuvati je moral hišo in luč, ki je po stari navadi gorela ves Sveti večer. Jurek si je pozezel jaslic, prav močno jih je potreboval, da bo mogel na Sveti večer kam osloniti svojo misel.

Jurek je pričel. V kotu nad svojim pogradom je pritrdil polico, nanasel je mahu, zateknil smrekovih vejic, izobilkaval duplinco, nasul s peskom potko in v vso to okolico Betlehema mu je domišljaja sproti postavljala ovčice, pastirce, osliča in voliča, da bo vse kakor mora biti, ko se bo vselila še sveta Družnica. Pa je bilo v vasi nemogoče

dobiti podobice ali kipcev, da bi jih postavil v mehki mah.

Jurek je moral izrezljavati sam. Ovce so že šle nekako izpod rok, kaj je napraviti zavaljen trup, vcepiti štiri tanke nožice in prilepiti rep. Glava tudi ni bogve kako zamudna, le da so zabodene oči na pravem mestu. Tudi volič in oslič sta uspešna. Pri sv. Jožetu so nastopile težave: z okornim pipcem je težko upodobiti častiljiv obraz. Rednikova glava, kar ni hotela biti podobna drugemu

Trije modri molijo Najmodrejšega. (Giottova freska v asiški katedrali sv. Frančiška.)

Pravoslavni božič v Štipu

Do balkanske vojne je bilo prebivalstvo Južne Srbije tako na kmetih, kot tudi po mestih zelo pobožno. In kako tudi ne bi bilo, saj so duhovniki dolgi 500 let prenašali skupno z ljudstvom težo turškega jarma. Duhovniki so bili edini, ki so krščanski raji lajšali trpljenje in siromaštvo, lajšali predvsem z dobrimi nasveti in tolažbo. Sinovi so morali z očeti vsako nedeljo v cerkev. Gostilne so bile v teh krajih skoraj neznane. »Kafane« so obiskovali oficirji in uradniki; le redko je zašel v kavarno trgovec ali bogataš, ki je imel opraviti z uradnikom. Zensko si zastoj iskal na ulici. Po njihovem pojmovanju je bilo namreč nedostojno za žensko, pojavljati se na javnem prostoru. Danes je vse drugače, posebno po mestih. V cerkev hodi samo še starčki, žene in šolarji. Gostilne, kavarne in kine so polni mladine, ki ima tudi že v hiši prvo besedo. Neodkritostnost in zahrbtnost, sad turškega gospodstva, sta zastrupili ljudstvo. V turških časih so se najposobnejši mladeniči posvetili duhovniškemu stanu, a danes duhovnika vsi prezirajo. Rajši postanejo »pisarji« ali občinski tajniki. Promenada je bila v Štipu še do l. 1912. neznan pojem. Obleke so bile skromne, narodne, iz domačega blaga. Danes je celo ob delavnikih vsa mladina na promenadi; toalete so moderne in razkošne kot v velemestih. Po hišah vlada siromaštvo: paprika, fižol in kruh, na ulici pa svila in moda. To je slika današnjih mest v Južni Srbiji. Mestno življenje je v 18. letih popolnoma izgubilo svojo patriarhalnost, meščan je že preživel krizo modernizacije.

Na kmetih so se vendar še ohranile stare navade. Kakor je delal in živel praded, tako dela in živi vnuk. Kmetje so pobožni, skromni in delavni. Duhovnike in učitelje spoštujejo in jih ob velikih praznikih vabijo v goste. Gospodar jih sprejme pri vhodu, družina čaka v izbi stojič za sofro (t. j. mizo s 30 cm visokimi nogami) ter sede na »preproge« in plachte šele, ko se je duhovnik vsedel. Pogovor se začne, ko je duhovnik »pročitao molitvo«. Učitelji, vsi mladi in moderni, so za kmeta večkrat nerazumljivi. V Bogoslovcu, vasi blizu Štipa, je učitelj Crnogorec. Ko pride v petek iz te vasi razumen kmet v Štip na sejem, ga vprašam: »Kaj dela vaš duhovnik?« »Pojač«, odgovori kmet. »A učitelj?« »Dobro je,« odgovorja, »otroci se pri njem veliko naučijo, samo škoda, da ni naše vere — čeprav je pravoslaven —, kajti on se ne post, ne hodi v cerkev, celo za Božič in Veliko noč ne.« Medsebojne stike kmetov iz posameznih vasi in mest so posebno pod turškim jarmom onemogočale slabe prometne zveze in do skrajnosti zamejale skrb za javno varnost. Zaradi tega ima skoraj vsaka vas svoje narečje, lastne šege in navade, ki se jih kmetje držijo krčevito. To velja posebno za božične praznike.

Po mestih se začnejo božične navade že 23. decembra zvečer (po starem koledarju). Gospodinje mesijo in pečejo postne potice, ki morajo biti že o polnoči gotove. Namenjene so predvsem koledarjem. Točno o polnoči zaslišiš njihovo petje, ki ne preneha do zore. Koledarji s torbami na hrbtih ali v rokah hodijo od hiše do hiše ter prepevajo otroške ali cerkvene pesmi. Sedaj opravljajo ta posel fantički in deklice stari 8 do 10 let. V turških časih so koledovali samo fantje. Največji med njimi nosi »koledaško«, t. j. veliko vejo z dvema rogovilama, ki sta zgoraj zvezani Gospodar ali gospodinja jih lepo sprejme ter podari vsakemu kolač

kot volku No, pa sveti Jožef je možak, trd delavec, ne bo zameril.

Ampak sveta mati Marija! Kako bi bil Jurek srečen, če bi mogel dostojno upodobiti to rajsko lepo Gospo. Jurek je šel v cerkev, kleče se je zazrl v obraz Device in je prav lepo molil, da bi njen kipec uspel. In res, Marija je bila lepa in tudi Detece je bilo lepo, tako lepo, da ga je hlapec Frane dolgo vrtel po lopatastih, žuljavih rokah, nato je Jureku odrinil nekaj beličev, da bo imel za praznike in je rekel, da bi še podobar ne izrezljal bolje.

Jurek bi rabil barv, tudi teh ni bilo dobiti v vasi. Znal si je pomagati z ilovico, s sajam, z ocedki iz lubja in zelišč in da je ožaril ličeca božjemu Detetu si je zarezal prst, da je pripolzela kaplja krvi.

Jurek bi rabil še sveč in repatice iz zlatega papirja, neba z oblaki in zvezdami in še tega in onega, zakar bi bilo treba mnogo denarja in česar ni bilo dobiti v vasi. Pa je bil Jurek srečen tudi brez repatice iz zlatega papirja in zvezdic na modrem nebu, saj so bile to jaslice samo za njega. Morda jih pride pogledat samo še hlapec Frane, morda pa celo Janja.

Prišla je sveta noč. Ob Jureku ni bilo nikogar razen živali: volič Sivko in kravica Dinka. nekaj kokoši in gosi, nekaj lenih zajčkov in propadlo ščene Murč. In kaj je ta zverjad vedela o tej skrivnostni noči, kaj so razumele živali o jaslicah? Nekaj pa je le moralo preiti v nje, ko je Jurek prižgal edino svečo pred hlevcem, zakaj, vsa ta bitja so postala začuda mirna in svečana. Še Murč ni nič več s smrčkom lovil repa, prihlujeno se je stisnil v kot in del zmerno glavo med prednji nožici in se globoko zasmilil.

Tako je pretekla Jureku božična noč. Vseskozi ni zaspal, v duhu je prehajal vso najljubšejo in obenem najmogočnejšo zgodbo vseh časov.

In ko jo je dobobra prešel, se je odpravil k trem zgodnjim kaplanovim mašam.

IV.

Kaj vraga je premočilo vaškega trgovca Janka, da je šel pred prazniki na podstrešje stikat po stari šaril. Odprl je pozabljen zaboj, v katerem so se starale tri sohe, ki jih je bil pred leti kupil od potujočega živopisca.

Prva soha je bil skodran zamorec v kraljevskem plašču, zlato krono na glavi in na rami je držal zvezdo na palici. Drugi kipec je bil bradat možak, ki mu je ob strani visela kadičnica in tretja sohica je bil postaran možak z zlato skrinjico v rokah. Prva dva sta nosila plitka pladnja, uprta ob boke.

To so bili vsi trije kralji. Trgovec Janko je iz njih spihal prah, jih obrisal s čunjco, položil z lojem, da so se svetili in jih postavil v okno svoje trgovine. Gašparju je nasul na pladenj sladkorne sipe po enajst, Mihi koruznega zdroba po dva in pol in kralj Boltazar je nosil v zlati skrinjici zvezdaste cveke za zimsko podkovanje škornjev.

Ljudje se niso mnogo zmenili za tri Modre, le to so ugenili, da je sipa poskočila v ceni, da je trgovec Janko cigan in da bi bilo dobro prekovati škornje za zimo.

Jurek je spazil te tri romarske može, ko se je na Sveti dan vračal od zgodnjih maš. Kar mogel ni odvrniti oči od njih. Kako so bili lepi, kakor da bi bili živi. Jurek je postal zamišljen in betežen, postal je žalosten, postal je odločen in smel: nekaj si je prihranil denarja, trgovec Janko bi za denar prodal še dušo, vsaj tako so pravili ljudje, k njemu gre in kupi kipece, zakaj bi mu jih Janko ne odstopil? In če bi ga Janko izpraševal, zakaj mu bodo, bi se Jurek nasmejal, zarezal bi se tako kakor vedno, kadar je moral glumiti bebkica in Janko bi ne vpraševal nič več. Ne, samo tega ne bi nikomur razodel, kam jih bo postavil.

Vse praznike je bil Jurek zamišljen in otožen. Moj Bog, takih kraljev ne bi nikdar izrezljal z okornim nožičem, in če bi jih, nikdar bi jih ne mogel tako lepo pobarvati. Kaj pa, če Janko ne bo hotel prodati kipecev? Če mu jih ne bo hotel izročiti drugače, kakor da mu pove, zakaj mu bodo. In potem bi se Janko norčeval in rogali bi se mu dedci, ki pri Janku vračajo žganje, šilce za šilcem. In če bi že vse šlo po sreči, gotovo mu jih na poti izpulijo otroci iz rok.

Jurek je bil otožen in čemeran tudi na novega leta dan. Postajal je nestrpen in begav.

Sveti Trije kralji v izložbi pa so še vedno držali darove na svojih pladnjih: sipo po enajst, koruzni zdrob po dva in pol in Boltazar je imel v zlati skrinjici podkovne cveke.

V.

Jurek se je trdno odločil. Vzel je ves svoj denar in šel možko k Janku. V prodajalni je bilo preveč ljudi. Nekaj drugega bi rad, kod to, kar je naročil, se mu je bralo iz obraza. Jurek ni povprašal po kraljih, le kupil si je malo voščenko. Nihče ga ni spraševal, zakaj mu bo ta svečica. Trgovec je pričel streči drugim Jurek se je dolgo obotavljal in zelo težko se je poslovil. In ko je odhajal je še enkrat pogledal na tri Modre, če so prav tako lepi tudi od druge strani.

Jureku je bilo hudo, zelo hudo, da je slabši in to vse radi tega, ker je bebec, ker je bolehen grbavec med ljudmi, velikimi kakor debela in zdravimi kot dren.

Jurek je ponoči večkrat zaihtel in večkrat je zagrebel svoje skrivljene prste v zlepljeno dlako propadlemu ščenu Murču, s katerim sta se grela eden drugega v skupnem prenočišču.

In dogodilo se je, da je Jurek v grenkih solzah zaspal, zato pa so mu bile dane tem lepše sanje: oni trije možički so se utihotali v hlev, prav na lahko so odrinili vrata. Tema je bila, le pri Jurekovih jaslicah je bila mesto slabotne svečke žarka zlata svetloba. Trije modri so se ozirali po hlevu. Pa je črni kralj imel zvezdo v rokah, sama se je

odklonila v pravo smer. Stekli so naravnost proti hlevcu, nad katerim je žarelo. Ali kako nerodno so se kotalili na polico, posebno črni kralj, ki je moral držati še zvezdo v rokah. Postavili so se ob jasi, poklekli so vsi trije in darovali zlata, kadila in mere. Nato so vstali, molili in občudovali Detece, ki je bilo prav tako, kakršnega je izrezljal Jurek le da je živeło, gibalo z ročicami in vabilo: Jurek, dobri Jurek, pridi še ti...

Propadlemu ščenu Murču Jurek v tej noči ni bil všeč. Cezdalje bolj hladno je bilo ob njem. Zato je zbegana živalca tiho vstala in se izmuznila iz hleva v mrzli jutranji somrak. Duri so ostale odprte in tako je bilo bolje...

Župan je prišel v hlev krcpit živino, kajti bilo je na svetih Treh kraljev dan. Hudo se je razsrdil, da je Jurek še počival v pogradi. Sel je, da bi ga zdramil, toda obstal je: Jurek je nekam tako čudno gledal, tako velike in motne so bile njegove oči, tako hladne ročice je imel in udje so bili negibni. Pa se je tistega jutra zgodilo še nekaj.

Župan, brkat mož, velik ko deblo in zdrav kot dren se je sklonil nad trupele, zaihtel je in izgovarjal nekaj sličnega kot: Jurek, Jurek, moj Jurek...

Marij Avčin.

>1937... Ljuba moja — srečko boste zadeli!<
>Oh, ali bi mi — lahko — dali predujem?<

Hrastnik

Danes priredi Kat. prosv. društvo v Logarjevi dvorani akademijo z izbranim sporedom in igro. Prihodnjo nedeljo pa pride gostovat Ljudski oder iz Trbovelj z zanimivo in sodobno igro »Luč z gorac«, katero so se fantje v Trbovljah imenitno odrezali. 50-letnica steklarne v Hrastniku pod sedanjim lastnikom Abel in dediči je bila na novega leta dan. Podjetje je pogostilo ob tej priliki vse delavce, ki so že vsaj šest let v službi. Za druge ožje sodelavce pa je bil prirejen banket v Logarjevi dvorani. Sedanjí lastniki so po prevratu pridobili še tovarno v Parčinu, opustili pa ono v Zagorju, imajo še tudi steklarne v Straži pri Rogatecu. Vse tovarne imajo med seboj deljeno delo za posamezne izdelke in v steklarski industriji menda sploh nimajo resnega konkurenta v naši državi. Poslovna centrala je v Zagrebu. Je pa steklarne tudi precejšnjega gospodarskega pomena za delavski kraj in njegovo okolico.

Ljutomer

Danes popoldne ponovi Prosvetno društvo v Ljutomeru v Kat. domu ob pol 4 E. Gregorinovo boščno igro »Kralj z neba«. Radi tega, ker se začne predstava točno ob določeni uri, prosi društvo, da se udeleženci predstave pravočasno preskrbe z vstopnicami. Vstopnice se dobe v predprodaji v knjigarni J. Sušec v Ljutomeru.

Na meščanski šoli v Ljutomeru se je vršil gospodarski tečaj v ponedeljek in v torek. Tečaja se je udeležilo precejšnje število udeležencev. Na tečaju so predavali ing. Aysenek iz Ljubljane, ing. Pelkovek iz Murske Sobote in drugi.

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 6. januarja, 9. čas, poročila, sporod. — 9.15 Vesel jutranji pozdrav (plošče). — 9.45 Verski govor: — 10. Preno cerkvene glasbe iz mariborske stolnice. — 11.30 Otroška ura. — 12. Filmski debut v snegu (predvajanje SPD). — 12.10 Instrumentalni dueti (g. Stanke Avgust in Petan France). — 12.45 Vreme, poročila. — 13. čas, sporod. obvestila. — 13.15 Koncert Radijskega orkestra (po želji). — 16. Določila ura. — 17. Kmetijska ura: Kakšno koristi smo imeli od naših posojilnic (gosp. dr. Jože Basad). — 17.30 Za veselo razpoloženje (Radijski orkester). — 18. Triljubljanska igra iz Mešičke doline. Predelal in za radio priredil Niko Kuret. Izvajajo člani rad. igralne družine. Sodelujejo: gosp. D. Knafkarov (harmonij), gosp. F. Bernard (flavta) in Akademski pevski kvintet. Vodi Niko Kuret. — 19. čas, vreme, poročila, sporod. obvestila. — 19.35 Nacionalna ura: Narodne slike na steklu (Maksim Gasparič). — 19.50 Predvajanje akcije za razširjenje naše bolnišnice (primarij gđ. dr. Leopold Jefe). — 20. Preno in Ljubljanskega opernega gledališča: V I. odmoru: Glasbeno predvajanje (gosp. V. Ukmar). V II. odmoru: čas, vreme, poročila, sporod.

Drugi programi

Sreda, 6. januarja, Belgrad 1.: 19.30 Radijski orkester. — 20.30 Belgrad večer. — Belgrad 11.: 19.30 Jugoslovanski bošični običaji (dir. Stokov). — Zagreb: 20. Bošični običaji. — 20.30 Bošične pesmi. — 21. Orkestralni koncert. — 22.30 Plesna glasba. — Budimpešta: 19.35 Opera. — 22.30 Plesna glasba. — Budimpešta: 20.10 Operetni odlomki. — 21. Čaganova glasba. — 21.10 Plesna glasba. — Trst-Milano: 20.40 Igra. 22. Violina in klavir. — 23.15 Plesna glasba. — Rim-Bari: 21. Wagnerjeva opera »Tristan in Izolda«. — Praga: 19.30 Rimski-Korackova opera »Car Seltan«. — 21.35 Plošče. — Varšava: 19.35 Ukrajinske bošične pesmi. — 20.35 Zbor. — 21. Chopinov koncert. — 21.45 Bošični zbori. — 22.15 Plesna glasba. — Hamburg: 20.45 Lape-melodija. — Lipsko: 21. Narodna glasba. — Köln: 20.45 Brucknerjeva V. simfonija. — Frankfurt: 20.45 Plesna glasba. — Stuttgart: 20.45 Schubertov ciklus. — Moskva: 20.45 Weberjev koncert. — Strassbourg: 21.30 Orkestralni koncert.

PIONIR radiotehnike PHILIPS RADIO

je povzročil revolucijo v radiofoniji s svojo zadnjo iznajdbo.

- Samo PHILIPS ima:
- Stereofonsko reprodukcijo
 - Adaptivizor skalo
 - Magično oko
 - Svetlobno kontrolno postajo
 - Populárne cene

Samo Din 135— mesečno

H. SUTTNER, Ljubljana, Aleksandrova 6

Vse poslovne knjige: Amerik. journal, blagajniške knjige, salda-konti, odjem. knjižice, mape, bloke in drugo dobite po najnižjih cenah pri:

A. JANEŽIČ
knjigovoznica, industrija trg. knjig in šol. zvezkov
LJUBLJANA
Florjanska ul. 14, Tel. 32-20

V delo se sprejemajo tudi vsa v knjigovozno stroko spadajoča dela po najnižjih cenah

„Slovenca“ vse leto zastoni!

Nagradna križanka za Sv. Tri Kralje

Danes prinašamo novo nagradno križanko, katero smo obljubili. Kdor se želi udeležiti te tekme ter reševati to križanko, da bi bil med desetorico reševalcev izžreban, naj pošlje svojo rešitev na naslov: Uredništvo »Slovenca« v Ljubljani. V kuverto naj poleg pravilne rešitve dene še svoj naslov ter znamko za en dinar. Na kuverto pa naj zapiše »Križanka«. Vsakdo naj pazi, da bo rešitev najkasneje do torka 12. t. m. v uredništvu. Izmed reševalcev, ki so pravilno rešili križanko, jih bo izžrebanih deset, kateri bodo dobivali dnevnik »Slovenec« vse leto 1937 zastoni! Želimo torej vsem reševalcem veliko uspeha in sreče!

1	2	3		4	5	6	7	8		9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	
33			34						35				36	37						38				39	40							41			
42			43	44				45							46					47			48			49					50				
51				52	53			54	55				56							57	58					59				60					
	61	62			63	64			65	66			67			68	69			70	71				72				73			74			
75	76	77			78	79			80		81				82		83	84			85			86				87				88			
89		90	91			92	93			94				95			96	97			98					99					100				
101				102				103	104					105				106	107					108				109							
110				111					112	113				114						115	116			117					118	119					
	120	121						122	123				124						125				126	127		128					129	130		131	
132							133	134	135										136					137					138	139		140		141	
142				143				144												145					146				147		148		149		150
																																		151	
157	158																																		
174																																			
185	186	187																																	
195	196																																		
217																																			
228																																			
238																																			
265	266																																		
278																																			
288																																			
295																																			

Besede se začno pri številkah, nehajo pri debeli črti ter pomenijo.

Vodoravno:

1. del sobe, 2. dalmatinsko mesto in otok, 9. koroški pozdrav, 12. tuja beseda za črnogledost, 20. navadni števnik, 23. izraz pri šahu, 29. čistilno sredstvo, 38. podzemeljski hodnik, 34. nebesno telo, 35. vas v poljanski dolini, 37. pripadnik neke politične stranke, 38. del živalskega telesa, 40. vrsta ostrine, 41. pravoslavni duhovnik, 42. svetopisemska oseba, 44. dalmatinsko mesto, 45. druga beseda za zaspasnost, 46. del cveta, 47. trgovski izraz, 48. vodna žival, 49. pesniški izraz, 50. druga beseda za jed, 51. tuja beseda za plesni zbor, 53. del molitve, 55. svetilna priprava, 56. domača beseda za alkoholika, 58. ločilni števnik, 59. kovinski izdelek, 60. vojaška obrambna naprava, 62. angleška trdnjava v Arabiji, 64. majhen delček snovi, 66. oblika osebnega zaimka, 67. del obraza, 69. pripadnik izumrlega naroda, 71. žensko krstno ime, 72. skrajšano žensko krstno ime, 73. vrsta padavine, 75. srbsko moško krstno ime, 77. rimski bog ljubezni, 79. povezana slama, 81. druga beseda za moč, 82. druga beseda za spanje, 84. znani grški slikar, 86. človeška naselbina, 87. druga beseda za prognozo, 88. kuhinjska začinba, 89. romunsko mesto, 91. junak iz pred Troje, 93. vrsta pesnitve, 95. ljubka žuželka, 97. zgodovinska pokrajina v Mezopotamiji, 99. druga beseda za otroka, 100. zimsko prevozno sredstvo, 101. istrski kraj, 102. moško krstno ime, 104. vrsta denarja, 105. druga beseda za stanje, 107. žensko krstno ime, 108. kraj pri Trbovljah, 109. druga beseda za pohajanje, 110. sestavina zraka, 111. kazalski poglavar, 113. del panja, 114. izdelovalec sodave vode, 116. finski mesto, 117. mesni izdelek, 119. druga beseda za pretepanje, 121. osebni zaimek, 122. evropsko glavno mesto, 125. grška zgodovinska pokrajina, 126. južna rastlina, 129. osebni zaimek, 132. del sobe, 133. tuja beseda za zvezdoslova, 136. srbsko moško krstno ime, 137. pogansko znamenje, 138. vprašalna člena, 140. tuja beseda za razglas, 142. predlog s dajalnikom, 143. pritok Irtaša, 144. druga beseda za konec, 145. italijanska nota, 148. vas pod Ljubljano, 149. predlog s tožilnikom, 150. osebni zaimek, 151. primorska člena, 152. kratka za tekoče leto, 153. sibirski reka, 154. kazalni zaimek, 155. glasbeno orodje, 156. kratka za ploskovno mero, 157. časovna člena, 159. kratka pri naslovih, 160. vzklík podcenjevanja, 162. slovanska pi-

jača, 164. pritrdilna člena, 166. del voza, 168. osebni zaimek, 169. rimski denar, 171. grška črka, 173. druga beseda za učenje, 174. del obraza, 175. osebni zaimek, 176. kraj ob Savi, 178. trebušna bolezen, 181. tuja beseda za varščino, 183. izraz pri kartah, 184. leposlovna oblika, 187. vzklík veselja, 188. tuja beseda za letopis, 189. stara vprašalna člena, 190. oziromi zaimek, 191. vrsta pesništva, 192. pritrdilna člena, 195. svetopisemska oseba, 198. moško krstno ime, 203. tri zaporedne črke iz abecede, 205. tuja beseda za zdravstvenega pomočnika, 208. časovno razdobje, 210. druga beseda za pomoto, 215. moško krstno ime, 217. tuja beseda za nasilje, 218. pripadnik izumrlega naroda, 219. ruski plemenitaš, 221. divja žival, 223. del sode, 224. vrsta denarja, 226. druga beseda za stisko, potrebo, 227. reklamno sredstvo, 228. rusko pristanišče, 229. natančen rokodelca, 230. tuja beseda za kočijaža, 232. kovinska posoda, 233. poljski delavce, 235. krimsko mesto, 237. kemični snov, 238. oblika vode, 239. sadno drevo, 240. slovenski pisatelj in pesnik, 242. vodni padec, 244. del cerkve, 245. skrajšano žensko krstno ime, 247. tuja beseda za poziv, 249. del vojaške oprave, 251. vrsta plitve, 252. svetopisemska oseba, 253. jugoslovanski denar, 254. vrsta zvoka, 256. domača žival, 258. svetopisemski kraj, 259. druga beseda za mikavnost, milino, 261. azijska država, 263. izraz pri kartah, 265. neurejeno stanje, 267. del rimske obleke, 268. cerkveni napet, 270. sobna oprava, 272. domača žival, 274. vrsta naglasa, 276. sestavni deli vsake stvari, 278. bavorski pritok Donave (fonetično), 279. časovna enota, 280. del suhe zemlje, 282. slovenski umetnostni zgodovinar, 283. vodna naprava, 285. ploskovna mera, 287. svetopisemska oseba, 288. skrajšano moško krstno ime, 289. narodni običaj, 290. ogrski kraj, znan po dobrem vinu, 291. evropska država, 292. tuja beseda za služabnika, 293. prebivalec glavnega grškega mesta, 294. grška črka, 295. azijska država, 296. druga beseda za grapo, 297. vprašalna člena, 298. druga beseda za vstajo, 299. štajerski kraj, 300. tatarski poglavar, 301. moško krstno ime, 302. vrsta kazni.

Navpično:

1. druga beseda za stalnega naseljenca, 2. skrajšano žensko krstno ime, 3. grič pri Beogradu, 4. druga beseda za hudobijo, 5. tibetanski duhovnik, 6. duhovna igra Josipa Feitena, 7. priprava za čiščenje žita, 8. navadna kratka pri naštevanju, 9. velika rastlina, 10. del telesa, 11. postaja ob gozrenjski železnici, 13. tuja beseda za dobo, 14. rahel

veter, 15. tuja beseda za domislico, 16. skrajšano žensko krstno ime, 17. ruska sveta podoba, 18. druga beseda za stvar, 19. skrajšano žensko krstno ime, 20. slovanska reka, 21. italijansko mesto, 22. svetopisemska oseba, 24. ruska reka, 25. lesena posoda, 26. vrsta številke, 27. letni čas, 28. krstno ime srbskega politika, 30. vrsta igre, 31. kraj pri Litiji, 32. druga beseda za skrivno razodetje, 35. vinska tria, 36. ud družine v otroškem govoru, 38. velik kol, 39. navadni števnik, 43. druga beseda za znanost, 50. posekan prostor v gozdu, 52. nasprotno od svetlobe, 54. pevski izraz, 56. mizarско orodje, 57. raztrgana čunja, 59. del telesa, 60. moško krstno ime, 61. vojaški duhovnik, 63. del roke, 65. avstrijsko mesto ob Donavi, 67. skrajšano žensko krstno ime, 68. znan hrib nad Kamno gorico, 70. del klasu, 72. stikalnišče dveh posesti, 73. tuja beseda za enakomernost, 74. kuhinjska posoda, 76. tuja beseda za prekmorsko brzojavno žico, 78. evropsko glavno mesto, 80. ameriška država, 81. dalmatinsko mesto, 82. vrsta zelenjave, 83. žensko krstno ime, 85. tuja beseda za zvezo, 86. mlinarska potreščina, 87. tekoča voda, 88. hudobni duh, 90. druga beseda za tek, 92. kraj pri Tržiču, 94. del noge, 95. vrsta tekočine, 96. strupena žival, 98. trgovski izraz, 99. vas pri Ljubljani, 100. vrsta tekočine, 103. predlog s tožilnikom, 105. italijanska reka, 106. pritrdilna člena, 108. italijanska nota, 111. žensko krstno ime, 112. pravopisno znamenje, 114. babilonska kraljica, 115. vrh v Julijskih Al-

pah, 117. svetopisemska oseba, 118. večerno zvonjenje, 120. plemiško znamenje, 121. moško krstno ime, 123. vojaška priprava, 124. del obraza, 127. Papinijevo delo, 128. druga beseda za spono, 130. gora v Mali Aziji, 131. tuja beseda za uradni spis, 132. moško krstno ime, 133. tuja beseda za samozatajevalca, 134. kratka za športni klub, 135. kratka za tega leta, 138. druga beseda za gozdarja, 139. veznik, 141. prisilno zastopniško delo, 146. zastopnik države v inozemstvu, 147. angel pesnitve, 158. navadni števnik, 159. navadni števnik, 161. vzniko-vzklík, 163. moško krstno ime, 164. sestavina celote, 165. tuja beseda za navduševalca, 167. vas pri Ljubljani, 168. druga beseda za mikavnost, 169. osebo povratni zaimek, 172. vrsta pesmi, 173. nemško obdonavsko mesto, 177. druga beseda za daljavo, 179. fonetična črka, 180. stara člena, 182. tuja beseda za predpisano prehranjevanje, 185. španška pokrajina, 186. judovski kraj, 193. jugoslovanska reka, 194. vrsta slikarja, 196. zdravilna rastlina, 197. vrsta zabave, 199. imajo Turki, 200. mohamedanski bog, 201. vladarski naslov, 202. veznik, 203. slovenski zdravnik, znan po svoji posebni metodi zdravljenja, 204. moško krstno ime, 206. ploskovna mera, 207. vrsta pesnitve, 208. del drevesa, 209. vrsta pijače, 211. izraz pri kartah, 212. kačji ugriz, 213. moško krstno ime, 214. žensko krstno ime, 215. lahkonatletska vaja, 216. malajsko plemo, 219. vrsta dajave, 220. poljsko orodje, 222. kranjska jed, 223. velika skala, 224. del noge, 225. gruča prsti, 229. druga beseda za pisarno, 230. drug izraz za župnijo, 231. druga beseda za pretepanje, 233. živinska krma, 234. druga beseda za vrednost, 236. skupina drobnice, 239. del dvorane, 240. gozdni sad, 241. cerkveno opravilo, 243. navadni števnik, 245. bojna ladja v srednjem veku, 246. domenek za poroko, 248. občutek praznote v železu, 250. kraj nad Mariborom, 252. bojni prostor, 253. časovna razvratitev dogodka, 254. druga beseda za neuspeh, 255. pogosta bolezen, 257. akademski poklic, 258. arabski poglavar, 259. čuden človek, 260. druga beseda za ravnilo, 262. vrsta žuželke, 264. dan v tednu, 266. tuja beseda za zakon, 267. del človeka, 268. del sobe, 269. vrsta maščobe, 271. skrajšano žensko krstno ime, 272. električni izraz, 273. velika ptica, 275. vojaška priprava, 277. tuja beseda za geslo, 279. svetopisemska oseba, 280. domača žival, 281. umetniški izdelek, 283. gibanje vode, 284. izraz naklonjenosti, 286. moško krstno ime.

V boj za naše časopisje!

Gibanje prebivalstva v celjski županiji l. 1936

Celje, 31. decembra.

Številke o gibanju prebivalstva v tretji največji fari v lavantinski škofiji za l. 1936 so zelo razveseljevale. Pod zvonom sv. Danijela, kjer župnikuje opat Peter Jurak, izkazujejo za preteklo leto njiga porok in knjiga rojstev prirastek, medtem ko je iz mrtiške knjige razvidno, da je bilo to leto manj smrti kakor pa prejšnje.

Porok je bilo leta 1936 v celjski županiji 190. Od lanskega leta se je število porok zvišalo za 45. Kaže, da se zopet bližamo normalnim razmeram in boljšim časom. Pač pa lahko vsa zadnja leta opazujemo, da se ženijo in močijo že bolj zreli in odrasli ljudje. Najstarejši ženin v celjski fari je bil to leto star 71 let, najstarejša nevesta pa 64 let. Pri mladih zakoncih ne moremo več za-znamovati tistih nekako čudnih slučajev, ko so se včasih možili in ženili prav za prav še otroci. Najmlajša nevesta ni bila menda stara pod 18 let in ženina menda tudi ni bilo pod 20 let. Tako vidimo tudi v tem oziru nekaj preobrat na boljše. Pač pa lahko ugotovimo kakor lansko leto tudi letos, da je v mnogih slučajih nevesta starejša od ženine.

Zelo razveseljuje je bilanca rojstne in krstne knjige. Rojenih je bilo v celjski fari leta 1936 skupaj 615 otrok, od tega 324 dečkov in 291 deklic. Domačih otrok je 383, dečkov 213 in 170 deklic, tujih (rojnih v javni bolnišnici) pa 232, dečkov 111

NAJVEČJE LJUDSKO ZAVAROVANJE

»KARITAS«

V decembru 1936 so bile izplačane cele zavarovalne vsote po smrti sledečih članov:

Gradišnik Stefa iz Crete 39, stara 10 let (brezplačno zavarovana, ker so zavarovani njeni starši);
Travisan Marija, trgovčeva žena, Bršljin 24, stara 41 let;
Knaflič Jurij, čevljar, Maribor, Vrbanova 19;
Klaajnšek Ana, posestnica, Trnovec 17, Ptuj;
Eilec Antonija, vdova po mlinarju, Maribor, Slomškov trg;
Znidar Marija, zasebnica, Sp. Pieterje 67;
Bela Marija, posestnica, Strmec 2, Sv. Urban pri Ptuj;
Dr. Somrek Josip, profesor bogoslovja, Maribor;
Pečar Franciška, zasebnica, Marija Gradec 19, Laško;
Štrukelj Josip, uslužbenec mestne plinarne, Ljubljana, Smartinska 8;
Barbej Jože, rudar, 39 let, Loke 216, Trbovlje;
Zalokar Franciška, železn. vdova, Ljubljana, Milčinskega 12;
Avšič Jože, posestnik, Stara vas 75, Videm ob Savi;
Karner Apolonija, gospodinja, Studenci pri Mariboru;
Žibret Franciška, kmetica, Doropolje 18, Planina pri Sevnici;
Kos Antonija, zasebnica, Ljubeč 23, Dole pri Litiji;
Lah Marija, posestnica, Kicar 22, Ptuj;
Globočnik Marija, zidarjeva žena, Zgor. Brnik 101;
Kramar Marija, posestnica, Latkova vas 24;
Gorenjšek Ana, žena tov. delavca, Jesenice;
Čojhter Frano, vinicar, Čreta 12;
Suler Andrej, tov. delavec, Gradec-kolontja 69, Litija. — Ker se je smrtno ponesrečil, je Karitas izplačala dvojno zavarovalno vsoto;
Pečnik Jera, zasebnica, Skoecan pri Turjaku;
Karničnik Neža, zasebnica, Št. Eric 42, Velenje;
Savloxsi Albin, upokojen delavec, Hrastnik 36. — Ker se je smrtno ponesrečil, je Karitas izplačala dvojno zavarovalno vsoto;
Rojnik Blaž, zasebnik, Polzela 47;
Jug Alojz, krojač, Studence 22;
Simončič Janez, tesar, Rožengrunt 29;
Butin Jakob, posestnik, Lesno brdo 25, Vrhnika;
Pišek Marija, posestnica, Župečja vas 27;
Jamšek Ivana, učiteljica, Ig pri Ljubljani;
Beranič Marija, posestnica, Cirkovce 1, Pragersko;
Šmon Franciška, posestnica, Sv. Krištof 63;
Dreša Ivana, tov. delavka, Javornik 90;
Turnšek Fani, tov. delavka, Breg 19, Polzela;
Ogrizek Marija, zasebnica, Cerovec 4;
Langerhote Frano, železn. ključavničar, Medvode 9;
Zgonc Franciška, zasebnica, Ljubljana, Prisojna ul. 1.

V decembru 1936 se je prijavilo v Karitas 837 novih članov!

Pojasnila in navodila dobite brezplačno pri:

»KARITAS«, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice
»KARITAS«, Maribor, Orožnova ulica št. 8

Presenetljiva odkritja

raziskav v raznih državah

O PUDRU ZA LICE

Poročilo komisije znamenitih zdravnikov

Stirje slavnih zdravnikov so baš končali svoja znanstvena raziskavanja v pogledu učinka pudra na kožo. Poizkusi so bili izvršeni pri 487 ženah raznih let starosti. Ugotovljeno je, da vsebujejo nekatere vrste pudra trda zrnca, ki dražijo in razširjajo kožne žnojnice ter povzročajo izpuščaje in zajedalce. Izkazalo pa se je tudi, da puder Tokalon nima takih trdih zrnec. On je čudovito fin in prijeten, ker je »z zrakom prevetren«, razprostira se gladko in enakomerno, pokriva joč kožo s tankim nevidnim ogrinjalom lepote. Puder Tokalon je po patentiranem načinu kombiniran s smetanovo peno. Zaradi tega se obrzdi na lico osem ur. Niti veter, niti potenje ne morejo pokvariti prekrasne mat polti, ki jo daje ta puder. Zate-

Čita se še danes k pudru Tokalon, znanstveno preizkušenemu in sigurnemu pudru za lico.

Zahvala

Vsem onim, ki ste se spomnili naše zlate tetke, gospodične

Franje Ban

da ste jo obiskali, kropili in jo spremili na njeni zadnji poti, hročera vam hvala. Najlepšo hvalo smo pa dolžni pred. g. župniku Alojziju Košmerlju za njegove pogoste prijazne posete ter lepo pripravo naše ljube tetke za večnost. Istotako gosp. zdravniku dr. Franti Misu za njegov trud, da bi nam ohranil pokojnico. Največjo hvalo pa blagi gospe dr. Anci Tauzesovi, ki nam je s svojo požrtvovalnostjo in ljubeznivostjo stala noč in dan ob strani, nas tolažila in nam lajšala hudo bol. In tudi vam, gospodje Bežigrajski pevec, za srce segajoče žalostinke iskrena hvala. Ohranite našo ljubo tetko v lepem spominu in molite zanjo. Maša zadušnica se bo darovala dne 19. januarja 1937 ob pol sedmih zjutraj v farni cerkvi pri sv. Petru.

V Ljubljani, dne 5. januarja 1937.

ZALUJOČI OSTALI

Sirite, Slovenca!

„Slovenčeva“ podružnica

Ljubljana, Turševa cesta

(palača Poštni dom)

Marija Babuder roj. Gregorčič

Pogreb drage pokojne bo v četrtek, dne 7. januarja 1937 ob 8 zjutraj iz hiše žalosti na unsko pokopališče. Uneč pri Rakeku, Ljubljana, dne 5. januarja 1937.

ZALUJOČI SOPROG
IN OSTALO SORODSTVO

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki sem jih prejela ustno ali pisмено ob nenadomestljivi izgubi mojega predobrega soproga, strica, svaka in zeta, gospoda

Valentina Škander

posestnika in trgovca v Spodnji Šiški

se tem potom vsem najlepše zahvaljujem. Iskreno zahvalo izrekam č. duhovščini, pevcem Narodne čitalnice za ganljive žalostinke, darovalcem vencev in cvetja, načelstvu Električne zadruge ter vsem onim, ki so dragega pokojnika v tako častnem številu spremili v zadnje domovanje.

Vsem za vse še enkrat prisrčna hvala.

Ljubljana - Sp. Šiška, dne 5. januarja 1937.

Gleboke žaluječa soproga.

Vsemogočni je poklical k svoji ljubljani hčerki našo nad vse ljubljeno tačo, staro mamico, gospo

Terezijo Zupančič roj. Hren

Skrbno pripravljena za večnost je danes ob pol šestih zjutraj v 82. letu starosti umrla. Pogreb pokojnice se bo vršil v sredo, dne 6. januarja 1937 ob 8. uri v župnijski cerkvi sv. Krištofa na pokopališču k Sv. Križu.

Planina-Ljubljana, dne 5. januarja 1937.

Z. Kepitar s otroci.

Brez posebnega obvestila.

Barclay:

Rožni venec

Roman.

Vse ure, ki sem prebil jih s tebo,
niz biserov, predraga, so in se blesté,

in dalje, besedo za besedo, kakor ji je bil zapovedal
Garth Dalmaine, dokler ni izzvenel poslednji akord.

Ko se je Jana vrnila z odra, je stal Garth še vedno ob vznožju stopnic. V obraz je bil prav tako blede
ko prej, toda oči niso kazale več tiste duševne napetosti,
ki jo je bila prisilila, da se je vrnila na oder.

Zdaj se je utrinjala v njih čudovita luč — sijale
so kakor bi molile in Jani je seglo do srca, ker takega
ni videla Gartha še nikoli.

Nasmehnila se mu je, ko se je spuščala počasi
niz stopnic, in mu nehote stegnila obe roki nasproti.
Garth je stopil tesno k njej in ju vzel v svoje.

Nekaj hipov ni zmogel nobene besede; potem se
mu je pa drhteče utrgalo z ustnic: »Moj Bog, o moj
Bog!«

Jana mu je vprašujoče pogledala v sijajoči oči, in
tudi v njenih se je posvetilo od veselja. »Moje petje
vam je torej ugajalo?«

»Ako mi je ugajalo?« je odvrnil in v njegovih
nežnih potezah se mu je brala čudna zadrega. »Ne
vem,« je dodal po kratkem presledku.

»Čemu pa potem to laskavo odobravanje?« se je
nasmejala.

»Ker ste odtrli kopreno, da sem mogel za kratek
hip pogledati v vaš skriti notranji svet.«

Držal je njene roke še vedno v svojih, pri zadnjih
besedah se je počasi okrenil, se sklonil in ji poljubil
eno roko za drugo s sveto spoštljivostjo; potem ju je
izpustil ter stopil ob stran in Jana je odšla sama
na ploščad.

Garthov rožni venec.

Jana je ostala tisti večer le nekaj minut med
družbo v dvorani. Zabava je ni prijala in poveličanje,
s katerim so jo obsipali, ji je bilo zoprno. Hrenpenela
je po svoji tihoti sobi, da bi v miru premišljevala,
kar je doživela danes z Garthom. Ni prav vedela,
kako naj si razlaga njegovo vedenje; jasno ji je bilo
samo, da jo je doletelo nekaj novega in Dalmainovi
poljubi so budili v njej čustva svoje vrste. Mučno jo
je prešinilo, ko je pomislila, kako ji je poljuboval
dlani in vendar se je zgodilo s tako spoštljivostjo,
kakor bi jih bil s tem posvetil za nova lepa dela.
Nekaj jo je priganjalo, da si je začela vedno znova
ogledovati te roke, kakor bi se hotela prepričati,
ali ni ostalo na njih kakšno znamenje.

Slednjič je ni več strpelo, dvignila se je, da bi
odšla v sobo. Kakor tudi pa je bila narahlo vstala,
je bil Garth že pred njo pri vratih. Ni si mogla
pojasniti, odkod se je vzel tako iznenada, ker ga je
bila videla pravkar govoriti z Myro.

Garth ji je sledil v vežo, prižgal zanjjo luč in ji
dal v roko srebrni svečnik. Jano je jezila njegova
očitna razigranost, ki se ji ni mogla pridružiti. Čutila
je tudi, da mora nekaj reči. Molč je bil, ko je
govoril preveč o stvareh, o katerih bi ji ne bi govoril.
Vzela je zato hitro svečo in iz

rok, in šele, ko je bila že sredi stopnic, se je obrnila
in rekla: »Lahko noč, Dal, zamudili boste najlepši
del zabave, ako boste ostajali predolgo tu zunaj.«

»Ne, ne,« je odvrnil, »ničesar ne bom zamudil
in me tudi ne pogrešajo. Čakal sem samo, dokler bi
ne odšli vi. Ne bom se vračal več v dvorano, grem
samo v park, da se naučim nekoliko večernega
hladu. Pod visokimi hrasti bom molil svoj rožni venec.
Do nocoj nisem vedel, da ga imam, zdaj pa vem.«

»Mislim, da jih imate najmanj kakšen ducat,«
je odvrnila Jana suho.

»Bili ste v zmoti,« je odgovoril Garth. »Imam
samo enega, tega pa z mnogimi biseri. Čim bom sam,
jih začnem prebirati.«

»Pa na križ ne pozabite.«

»Tako daleč še nisem,« je menil Garth. »Moj rožni
venec nima križa.«

»Bojim se, da ni na svetu nobenega pravega rožnega
venca brez križa, Dal,« je odvrnila Jana, »in bojim se
tudi, da boste svojega težko nosili, ko ga nekoč
najdete.«

Toda Garth se ni dal zmeti, ampak je dejal upolno:
»Ce ga najdem, upam...« Nehote se je ozrla na
svoje roke. Videl je in se nasmehnil, četudi je pri
te mdo las zardel, »upam si ga pogumno zadeti na
rame,« je dostavil.

Jana se je namerila, da bi odšla, toda Garth jo
je zadržal.

»Prosim, samo še trenutek, gospodična Champion,«
je rekel. »Rad bi vas nekaj vprašal. Smem li, ali pa
boste rekli, da sem predrzen in nesramen, če
storim?«